

Problemska konferenca sindikata SOZD Iskra bo 15. februarja

Na zadnji, 14. seji predsedstva KOS v tem letu, bila je pod predsedstvom Janeza Kerma 25. 12., je bila glavna pozornost posvečena organiziranju problemske konference sindikata Iskre na temo delitve dohodka, čistejšega dohodka in sredstev za OD. Sklenili so, da naj bo problemska konferenca 15. februarja prihodnjega leta, vendar pa je treba pred njo opraviti še celo vrsto organizacijskih, političnih in strokovnih nalog, tako, da bi bil uspeh te izredno pomembne sindikalne konference zagotovljen. V tem smislu bo moral sindikat po vseh TOZD in DO Iskre pripraviti tolmačenja in organizirati razpravo o tej tematiki, ki

v svojem bistvu življenjsko zadeva slehernega našega delavca.

V nadaljevanju se je Janez Kern na kratko poročal o dosedanem izpolnjevanju programa aktivnosti KOS v letu 1979 in ugotovil, da je naš sindikat neposredno in tvorno sodeloval pri vseh pomembnejših dogodkih v Iskri v tem letu, med drugim pri ustanavljanju novih Iskrinih DO (namenska proizvodnja, ZORIN, Interna banka), pomagal je pri razčiščevanju problemov v DO Avtomatiki itd.

V nadaljevanju se je KOS strinjal s predlogom za dodelitev Iskrinih pri-

znanj obema slovenskima univerzama in v četrti točki obravnaval aktualne naloge, med katerimi je vsekakor na prvem mestu oblikovanje predlogov programskih nalog za delo našega sindikata v letu 1980. Pri tem naj bi se opirali na izhodiščne programske smernice sindikata za obdobje 1978-80.

Na koncu sestanka je Janez Kern zaželel vsem sindikalnim aktivistom in vsem delavcem Iskre srečno in uspehov polno novo leto 1980, pri čemer se mu je v imenu KPO SOZD Iskra pridružil Pavle Gantar.

D.Ž.

Iskrino priznanje univerzi

V ponedeljek, 24. decembra, je bila v stolpnici Iskre podelitev Iskrinega priznanja Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani ob njeni 60-letnici. To Iskrino priznanje za vzgojo visokostrokovnih kadrov in za sodelovanje pri znanstvenoraziskovalnem delu je v imenu Ljubljanske Univerze sprejel njen rektor prof. dr. Slavko Hodžar ob navzočnosti predstavnikov univerze in SOZD Iskra.

Ko je predsednik PKO SOZD Iskra Anton Štipanič podelil priznanje univerzi je, dejal, da izraža zadovoljstvo delavcev Iskre, ker lahko izroči

Univerzi Edvarda Kardelja posebno Iskrino priznanje. To priznanje je samo znamenje zahvale in priznanja za dosedanje sodelovanje med Iskro in ljubljansko univerzo, saj je Iskra v bistvu otrok te univerze. Kajti od 2.200 delavcev z visoko in višjo izobrazbo, ki delajo v Iskri, si jih je velika večina pridobila svoje znanje in diplome prav na tej univerzi. Pri tem je omenil, da je naš kadrovski potencial še vedno premajhen in da bo treba poudariti, kajti kadar se srečujemo s kolegi z drugih univerz po svetu, vsi poznajo ime Iskre. Hkrati lahko z veseljem ugotovljamo, da je najbrž Iskra tista slovenska organizacija združenega dela, ki ima največ povezav s fakultetami in drugimi šolami ljubljanske univerze in drugih univerz.

Za prejeto Iskrino priznanje se je zahvalil rektor Univerze Edvarda Kardelja dr. Slavko Hodžar, ki je dejal, da si ob tej svečani priložnosti univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani šteje v veliko čast, da je dala ob svoji 60-letnici svoje priznanje prav tisti organizaciji združenega dela, ki ni znana le v krajih naše ožje in širše domovine, temveč tudi v mednarodnem svetu. To je treba na tem mestu poudariti, kajti kadar se srečujemo s kolegi z drugih univerz po svetu, vsi poznajo ime Iskre. Hkrati lahko z veseljem ugotovljamo, da je najbrž Iskra tista slovenska organizacija združenega dela, ki ima največ povezav s fakultetami in drugimi šolami ljubljanske univerze in drugih univerz.

Iskra je moderna organizacija združenega dela, ki uporablja znanje, in to nas veseli. Poznamo potencial 30 tisočih delavcev Iskre, pri tem pa naj opozorimo, da imamo v Sloveniji tudi 30 tisoč študentov. Zavedamo se pomembnosti te organizacije za slovenski prostor od njenih začetkov do danes. Izražamo prepričanje, da so vse možnosti za sodelovanje Iskre z vsemi članicami naše univerze, čeprav poti vedno niso enostavne, a vendar uspeh pri tem ne bo izostal. Ob koncu nagovora je rektor izrazil tople želje Univerze Edvarda Kardelja vsem delavcem Iskre ob nastopajočem novem letu in jim zaželel veliko uspehov.

Tej kratki slovesnosti je sledil še podpis sporazuma o medsebojnem sodelovanju med SOZD Iskro in Elektrofakulteto v Ljubljani. Pred podpisom sporazuma je Anton Štipanič poudaril, da je sporazum kot oblika sodelovanja zelo pomemben, ker Iskra podpisuje ta sporazum tako, da bi Iskra na področju znanstveno raziskovalnega dela in sodelovanja čim bolj in sodobneje utrdila svoje temelje nadaljnega razvoja.

Za njim je spregovoril dekan Fakultete za elektrotehniko prof. dr. Jožko Budin, ki je izrazil najprej veliko zadovoljstvo vseh delavcev Elektrofakultete ob podpisu sporazuma o medsebojnem sodelovanju, ki odraža že doslej uspešno sodelovanje v preteklem obdobju, hkrati pa odpira nove možnosti v prihodnje na področju znanstveno raziskovalnega, inovacijskega in vzgojnega dela ter kadrovske problematike.

Sporazum dalje omogoča institucionalizacijo odnosov in vnaprejšnje sodelovanje z Iskro, ki je gigant na področju elektrotehnike ter je hkrati tudi odprta za krepitev modernizacije in druge dejavnosti. Vse to odraža potrebo po nadaljnjem sodelovanju, ki izvira iz potreb produkcijskih panog, da bi takšno sodelovanje našo republiko spremenilo v področje elektronike in da bi se za to lahko čim prej primerjali z drugimi razvitimi in razvijajočimi tovrstnimi področji v Evropi.

Ob koncu se je dekan zahvalil za vse ter voščil srečno novo leto vsem delavcem Iskre ter hkrati izrazil željo, da bi premagali vse težave, ki se ovirajo naš nadaljnji razvoj in sodelovanje.

D. Ž.

Rektor ljubljanske univerze „Edvarda Kardelja“ prof. dr. Slavko Hodžar prejema priznanje SOZD Iskra iz rok Antona Štipaniča.

TISKOVNA KONFERENCA

V ponedeljek, 24. 12. 1979 je bila kot je vsako leto običaj, novoletna tiskovna konferenca v Iskri, na kateri so novinarji, zastopniki vseh sredstev javnega obveščanja, radiotelevizije, časopisnih hiš in agencij dobili informacije o letošnjem poslovanju in načrtih Iskre za leto 1980.

Najprej je spregovoril predsednik kolegijskega poslovnega organa in poudaril, da je Iskra zadovoljna s poslovanjem v letu 1979, saj je program proizvodnje v celoti izvršen, izvozili smo, kolikor smo načrtovali, plan prodaje smo celo presegli in tudi dohodek je dosežen v primerni višini. Akumulacija je v mejah načrtovanj, in tudi dohodek na delavca je v višini predvidevanj.

Žal pa nismo dosegli vseh načrtov na področju investicij in izpolnitve reorganizacije. Za investicije so bile največja ovira znane omejitve in restrikcije.

OB NOVEM LETU

Tik pred novim letom smo obiskali predsednika KPO SOZD Iskra Antona Štipaniča in ga povprašali, kako poteka delo ob koncu letošnjega leta in katere so tiste naloge, ki ga pred novim letom najbolj zaposlujejo.

„Poskušamo na vseh področjih opraviti tisto,“ nam je dejal Anton Štipanič, „kar nam med letom ni uspelo, ali pa je čakalo na zadnje dneve tega leta.“

V ponedeljek smo po pooblastilu delavskega sveta SOZD Iskra izročili priznanje Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani ob njeni 60-letnici in podpisali sporazum o sodelovanju s Fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani.

V torek smo prvič obravnavali s predsedniki KPO Iskrinih delovnih organizacij Analizo razvojnih možnosti SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1981-1985 s smernicami in elementi za sklepanje Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje.

Prav tako je bila v torek na Gospodarski zbornici Slovenije seja izvršilnega odbora, kjer je bila na dnevnem redu tudi obravnava problematike razvoja računalništva.

V sredo pa je bil v Ljubljanski banki

razgovor o nadaljnjem financiranju izgradnje prizidka pri kulturnem domu Ivan Cankar.

Predvsem pa seveda razmišljamo o čim bolj ugodnem startu v novo leto 1980, ki nam po vseh predvidevanjih ne prinaša preveč lahkega dela. Tako se bodo zaostri la vprašanja pri uvozu, izvažati bo potrebno več kot v letu 1979, sicer nam bo proizvodnja zastajala. Tudi glede drugih pogojev gospodarjenja lahko pričakujemo samo zaostritev, vendar kljub tem neobetajočim napovedim menim, da imamo v Iskri zmogljivosti, da se spoprime tudi s težavnejšimi pogoji gospodarjenja, kot smo jim bili priča leta 1979.

Zato bomo začeli že takoj januarja z najodločnejšimi akcijami za uresničitev ambicioznega izvoznega načrta, ki je eden izmed pogojev za uspešno poslovanje v letu 1980.

Tudi drugih nalog je veliko, saj je potrebno v prvi polovici leta 1980 docela pripraviti smernice za razvoj Iskre za obdobje 1981-85, ki bodo kot dokument temelj naše prihodnosti.

Pred nami je tudi akcija sprejemanja zaključnih računov, ki bodo po ocenah še kar ugodni. Rezultati zaključnih računov so tudi odločilni za zmeren optimizem, s katerim gledamo v leto 1980.

Vsem sodelavcem Iskre voščim v imenu KPO srečno in uspešno novo leto 1980!“

Na tiskovni konferenci ob novem letu.

Nismo pa zadovoljni tudi s preveliko stopnjo zaposlovanja, saj se v mnogih TOZD niso držali načrtov, še vedno zaposlujejo preveč nekvalificiranih delavcev in delavcev z ozkimi profili, premalo pa strokovnjakov, za katere smo lani napovedali veliko agresijo. Pri tako hitrem tempu mehanizacije in avtomatizacije proizvodnih tehnologij, bo treba tudi v neposredni proizvodnji povečati število strokovnih sodelavcev, zlasti z visoko izobrazbo.

Novinar Politike iz Beograda je vprašal, kako da je menda edino Iskra ostala pri neokrnjenih izvoznih načrtih. Odgovoril je Anton Štipanič, da je to dosegla z že uravnoteženo zunanjetrgovinsko bilanco. Poleg tega pa je Iskra zelo hitro reagirala na julijske ukrepe in tako zagotovila najnujnejši repromaterial za proizvodnjo, ki je namenjena za izvoz. Poleg tega je interno povečala izvozno stimulacijo od 25 na 30 % in tako spodbudila izvozno dejavnost v proizvodnih delovnih organizacijah.

Bilo je še precej vprašanj, naj omenimo le vprašanje Tanjugovega

dopisnika, ali bo Iskra ob znanih gospodarskih gibanjih omejila investicijsko dejavnost. Odgovorili so mu, da bistveno ne, ker je ves načrt naložb usmerjen v investicije, z rentabilnim poslovanjem in hitrim obračanjem kapitala. Investicije bodo večinoma na sedanjih lokacijah Iskre, izjema je le vlaganje v proizvodnjo električnih ročnih orodij v Murski Soboti.

PODPIS SPORAZUMA V MARIBORU

21. decembra sta v Mariboru, v prostorih mariborskih družbenopolitičnih organizacij, podpisala predsednika KPO SOZD ISKRA in SOZD Elkom Anton Štipanič in Marjan Bežjak samoupravni sporazum o

skupnem sodelovanju na področju programske usmeritve med SOZD Iskra in SOZD Elkom, ki sta ga ustrezno že pred tem sprejela in potrdila delavska sveta obeh sestavljenih organizacij združenega dela.

Slovesnega podpisa zelo pomembnega samoupravnega sporazuma so se udeležili poleg številnih predstavnikov

V Mariboru so v petek, 21. decembra podpisali samoupravni sporazum o skupnem sodelovanju na področju programske usmeritve med SOZD Iskra in SOZD Elkom.

FY

SREČNO NOVO LETO 1980

želi vsem delavcem ISKRE

Samoupravni organi SOZD ISKRA
Družbenopolitične organizacije SOZD ISKRA
Kolegijski poslovodni organ SOZD ISKRA

obeh SOZD tudi ugledni družbenopolitični delavci Maribora, med njimi sekretar občinskega komiteja ZK Maribor Tone Florjančič, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Maribor Vinko Borec in predsednik medobčinske gospodarske zbornice za Podravje Janez Pograjc.

Najprej je spregovoril Marjan Bežjak, ki je poudaril, da je sporazum sicer zelo okviren, vendar daje pri tem široke možnosti za sodelovanje, kajti elektronika potrebuje program zdaj in v bodoče, kar pa ni stvar samo repu-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipanič in dekan fakultete za elektrotehniko dr. Joško Budin podpisujeta samoupravni sporazum o dolgoročnem sodelovanju SOZD Iskra in fakultete za elektrotehniko.

KOLEGIJ GLAVNIH DIREKTORJEV DO

Prestrukturiranje proizvodnje, krepkejši investicijski posegi

Na kolegiju glavnih direktorjev Delovnih organizacij SOZD Iskra, ki je bil v ljubljanski poslovni stavbi 25. decembra, je tekla beseda o razvojnih možnostih SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1981-1985 s smernicami in elementi za sklepanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje.

V začetku razprave je član KPO Edi Delopst v nekaj besedah povzel analizo razvojnih možnosti. Po razpoložljivih podatkih (niso še pripravljena gradiva vseh delovnih organizacij, to pa plansko delo otežkoča) je poprečna letna rast proizvodnje zaenkrat planirana v višini 19 %, večja rast je predvidena v Telekomunikacijah, IEZE, Elektrovezeh in Kondenzatorjih, manjši trend pa je predviden v Industriji širokopotrošnih izdelkov in v Avtoelektriki. Opazna so tudi neskladja v planirani rasti.

Na zunanjetrgovinskem področju bo spremenjena globalna usmeritev izvoza, ki nakazuje pri izvozu namesto dosedanje 17 % udeležbe 19 % strukturno udeležbo. Področje uvoza sloni na smernicah, sprejetih na zunanjetrgovinski konferenci na Bledu.

V prihodnjem srednjeročnem obdobju je predvideno 10 milijard dinarjev investicij, od katerih bo morala Iskra združiti približno četrtino. Tu velja pripomniti, da so sedanji projekti naložb v nekaterih Delovnih

organizacijah močno nad predvideno stopnjo in bo po besedah predsednika KPO Antona Stipaniča potrebno nadrobneje pregledati še druge možnosti širitve - večizmensko delo na primer.

V srednjeročnem obdobju bo potrebno zreducirati poprečno rast zaposlovanja na 2,8 % letno, seveda pa v trdnosti povezavi z dohodkom. Potrebno bo tudi znižati delež bruto osebnih dohodkov, še naprej pa pril-

godljuje pristopati k prestrukturiranju proizvodnje pa tudi organizacije proizvodnje. Pozornost pa bo seveda potrebno nameniti tudi skrbi za človeka, humanizaciji dela, varstvu okolja, razčleniti odnos Iskre do ostale jugoslovanske elektronske industrije, več panog proizvodnje pa tudi podrobneje programsko razdelati.

V zaključku so člani poudarili, da bo treba rast uvoza in izvoza še nadrobneje proučiti, isto pa velja tudi za rast fizične proizvodnje. Z večjo pozornostjo se bo potrebno lotiti tudi prestrukturiranja proizvodnje, pregledati notranje rezerve, kjer so še, dokumente pa metodološko uskladiti.

Fleischman

Odgovornost strokovnih služb za pomoč delegatom

Delegatski sistem predstavlja sredstvo, s katerim se izražajo avtentični interesi delovnih ljudi in občanov v samoupravnih organizacijah in skupnostih in v družbeno političnih organizacijah. Delegatski sistem je tudi pot za prenašanje teh interesov na mesta, kjer sprejemamo družbene odločitve, kjer poteka usklajevanje teh interesov. Z delegatskim sistemom se delovni ljudje neposredno udeležujejo opravljanja funkcij v družbeno političnih skupnostih in drugih samoupravnih skupnostih.

Delovni ljudje v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, kjer delajo in živijo, oblikujejo svoje delegacije. Poglavitna naloga delegacije pa je seveda, da čimbolj neposredno in avtentično izražajo interese samoupravno organiziranih delovnih ljudi in občanov pri odločanju o skupnih in splošnih družbenih vprašanjih.

Da lahko delegati in delegacije to svojo funkcijo v redu opravljajo, morajo imeti oporo v kolektivih svojih samoupravnih skupnostih, v njihovih organih in strokovnih službah, kakor tudi v družbeno političnih in drugih družbenih organizacijah in strokovnih službah, v znanosti, kulturi in vseh drugih področjih družbenega ustvarjanja.

Vsi ti faktorji morajo biti neposredno in odgovorno navzoči v delegatskem sistemu in pri delu posameznih delegacij, bodisi kot neposreden sestavni del delegatskega sistema, ali kot njegova politično-strokovna in znanstvena opora.

Pomembno vlogo na področju delegatskega sistema ima poleg ostalih naših družbeno političnih organizacij, kot zveza komunistov, socialistična zveza, ZSM tudi sindikat.

V dosedanjem uveljavljanju delegatskega sistema v SOZD Iskra v odnosu do skupščine, družbeno političnih skupnosti ter drugih samoupravnih skupnosti je bilo ugotovljeno, da delegati in delegacije v teh organih nimajo zlasti dovolj opore v strokovnih službah organizacij združenega dela v SOZD Iskra.

Z namenom, da se ta pomanjkljivost čimbolj odpravi in da se delegatom in delegacijam čimbolj pomaga pri opravljanju njihove funkcije, je KOS SOZD Iskra dne 12. 9. 1979 sprejel določena stališča o odgovornosti strokovnih služb v organizacijah združenega dela SOZD Iskra za pomoč delegatom in delegacijam pri opravljanju njihove funkcije v zborih združenega dela občinskih skupnosti in zboru združenega dela skupščine SR Slovenije, samoupravnih interesnih skupnosti in zborničnih organih ter bankah. Z namenom, da se te strokovne službe v okviru svojih službenih dolžnosti zadolžijo za pomoč delegatom in delegacijam, so ta stališča bila dana tudi v obravnavo in delavski svet SOZD Iskra jih je tudi sprejel

I.

Vodja delegacije, ali delegat za konferenco delegacij (v nadaljevanju delegat) v zbor združenega dela občinske skupščine obvešča o dnevnem redu seje skupščinskega zbora občine sekretarja DO, ali sekretarja TOZD, v kolikor pa ni v sistemizaciji opravil, odnosno del sekretarja pa delavca, ki ga določijo poslovodni organ.

II.

V kolikor meni vodja delegacije, ali delegat, da je potrebno, da razgovoru z delegati prisostvujejo poslovodni organi, oz. delavci strokovnih služb, jih povabi na ta razgovor in so se tega razgovora dolžni udeležiti. Delegat za konferenco delegatov pa ima pravico, da glede obravnave gradiva za samo konferenco delegatov zaprosi za pomoč poslovodni organ, oz. strokovno službo organizacije združenega dela, v kateri opravlja to funkcijo.

III.

Če je sklep delegacije, ali konference delegatov, da se delegat, ki prisostvuje seji zbora združenega dela občinske skupščine udeleži razprave v posamezni točki dnevnega reda, ima delegat pravico zaprositi delavce v strokovnih službah organizacije združenega dela, kjer je zaposlen, za strokovno razčlenitev problema, ki bo predmet njihove razprave; delavci strokovnih služb pa so dolžni nuditi pomoč pri razčlenitvi tega gradiva.

V kolikor meni vodja delegacije, ali delegat zaradi pomembnosti razprave v zboru združenega dela občinske skupščine, da to problematiko predhodno obravnava pristojni samoupravni organ, lahko predlaga sklic tega organa.

IV.

Odgovorni delavci v strokovnih službah so dolžni na zahtevo vodje delegacije, ali člana delegacije, ali delegata za konferenco delegacije v vseh organizacijah združenega dela SOZD Iskra nuditi pomoč pri obdelavi gradiva, ki je predvideno za obravnavo na zborih združenega dela občinskih skupščin.

V.

Sekretarji v TOZD, DO ter drugi posebej odgovorni delavci so dolžni z delegati, oz. delegati za konferenco delegacij imeti po svoji službeni dolžnosti ustrezno povezavo. Dolžni so tudi organizirati ustrezno strokovno pomoč delegatom.

VI.

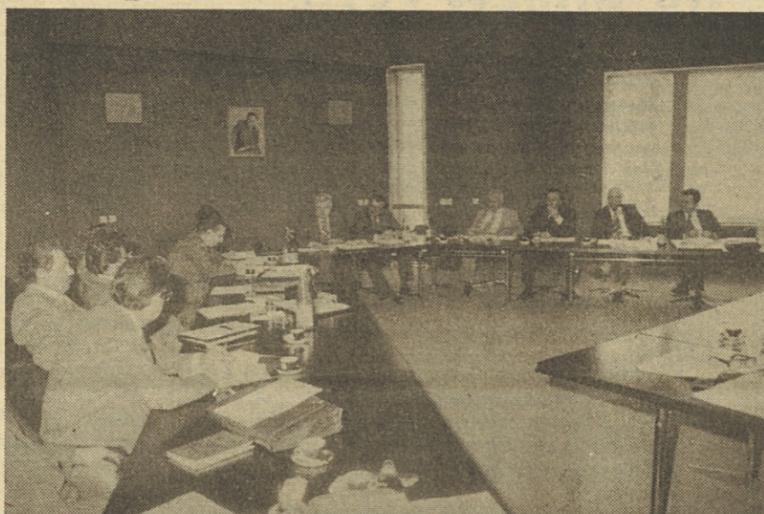
V skladu s prejšnjimi točkami, se smiselno opravi tudi pomoč delegatom, ki v delegacijah in samoupravnih interesnih skupnostih, zborničnih organih in bankah opravljajo delegatsko funkcijo.

VII.

Ta stališča naj se konkretizirajo in ustrezno vključijo v samoupravne splošne akte TOZD, DO in SOZD Iskra ob dopolnitvah in spremembah ustreznih aktov; najkasneje pa do 30. 6. 1980.

Obisk predstavnikov gospodarskih zbornic: V četrtek so obiskali Iskro Elektromehaniko predsednik GZS Andrej Verbič s sodelavci in predsednik medobčinskih zbornic, ki so imeli v Tovarni ATC na Laborah svoj redni sestanek. Predstavnik zbornic je sprejel predsednik KPO Aleksander Mihev s sodelavci in jim obrazložil program Iskre, predvsem na področju računalništva. Gostje so si ogledali tudi proizvodnjo v TOZD ATC in TEA ter Računalnikih.

S prednovoletnega kolegija.

SEJA AKTIVA ZZZ SOZD ISKRA

Ob dnevu JLA so se zadnjič v letu 1979 sestali člani aktiva ZZZ SOZD Iskra. Kot je to že v navadi je prisotne najprej pozdravil predsednik aktiva ZZZ Franc Križnar. Besedo je nato prepustil članu KPO SOZD Iskra Ediju Delopstu, ki je predstavnik borcev iz naših organizacij seznanil s predvidenimi letošnjimi poslovnimi rezultati SOZD Iskra, kot tudi z nalogami ki čakajo SOZD Iskra v prihodnjem letu in v naslednjem petletnem planskem obdobju. Izvajanja Edija Delopsta so vzbudila živahno razpravo, še zlasti o nalogah v prihodnjem letu, ki bodo terjale še večjo pozornost na področju gospodarjenja s sredstvi, v naši zunanjetrgovinski dejavnosti, kakor tudi pri investicijskih vlaganjih za nadaljnjo rast Iskre in na področju zaposlovanja v SOZD Iskra. Udeleženci seje so po koncu seje skupno odšli na proslavo dneva JLA, ki so jo v pritlični dvorani stolpnice, kot vsako leto pripravili borci Iskre Commerce.

PODPIS SPORAZUMA V MARIBORU

(Nadaljevanje s I. strani)

blike, niti ene same regije, temveč celotne Slovenije. Zato je prav, da izdelamo skupen program razvoja za našo republiko.

Anton Stipanič pa se je najprej zahvalil za sodelovanje in sprejem, ki so ga Iskrašem priredili v Mariboru. Iskra je v današnji fazi svojega razvoja prišla do tega, da širi svoje delovanje in da vnaša novo kvaliteto v našo družbo. Dogovori doslej so bili dolgi in s podpisanim sporazumom smo sprejeli nalogo, ki jo je treba izvajati. Na tem področju je bilo doslej tako v Sloveniji kot Jugoslaviji storjenega razmeroma malo. Po njegovih besedah se Iskra pojavlja tudi na območju severovzhodne Slovenije in tudi v prihodnje namerava investirati na tem območju, tako bo v Prekmurju postavila tovarno s petsto delovnimi mesti. Glede podpisanega sporazuma pa je dejal, da z njim združujemo napore za hitrejši razvoj obeh SOZD, pri tem pa odpiramo nove možnosti, novo kvaliteto za združevanje dela in sredstev za svetlejšo prihodnost delavcev obeh SOZD.

Tretji se je oglašil k besedi predsednik medobčinske zbornice za Podravje Janez Pograjec, prejšnji generalni direktor ELKOM, ki je širše spregovoril o gospodarski problematiki podravske regije in pomenu podpisanega sporazuma za nadaljnji gospodarski razvoj tega območja.

Sekretar občinskega komiteja ZK Maribor Tone Florjančič se je pridružil čestitkam ob podpisu tako zelo pomembnega dokumenta. Izrazil je željo po čim tesnejšem sodelovanju tako v okviru Slovenije in Jugoslavije ter poudaril potrebo po zavestni skupna nastopanja na tujih tržiščih. Od tega sporazuma pričakujemo, da

bo hitreje omogočil moderno proizvodnjo in njeno kvaliteto, s tem pa tudi zmanjšal odvisnost od uvoza. Programi, ki bodo potekali po podpisanem sporazumu, bodo po Florjančičevem mišljenju bistveno prispevali k prestrukturiranju slovenskega gospodarstva, zlasti pa še mariborskega, ki v tem smislu zaostaja.

Ob koncu slovesnosti sta spregovorila še predstavnik sindikatov obeh SOZD, in sicer Janez Kern v imenu

Iskre in Ferdinand Vtič za Elkom, ki sta prav tako poudarila pomembnost podpisanega sporazuma ter zaželela delavcem obeh SOZD v tem smislu uspešno in ustvarjalno delo ter sodelovanje.

Po podpisu sporazuma so udeleženci obiskali največjo delovno organizacijo SOZD Elkom, in sicer DO Elektrokovino v Mariboru ter se seznanili z njenim delom in programi.

D.Ž.

Utemeljitev

PRIZNANJA SOZD ISKRA UNIVERZI EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI

Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani, ki praznuje v teh dneh 60. obletnico začetka svojega delovanja, ima ključni pomen tudi za nastanek in napredek SOZD Iskra. Z nje so prišli strokovnjaki, ki so v prvih po vojnih letih in še prej, med NOV, zasnovali Iskro in z njo našo elektronsko industrijo. Z njenih fakultet, višjih in visokih šol je prišel večji del 2200 v Iskri zaposlenih delavcev z višjo in visoko izobrazbo; največji del današnjih 1923 študentov in 1900 delavcev Iskre je vključenih v študijski proces prav na Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani. Ta velik kadrovski in intelektualni potencial je in bo za Iskro izrednega pomena, saj si brez visoko strokovnih delavcev ni mogoče zamisliti sodobne elektronske industrije.

Univerza v Ljubljani plodno in vsestransko sodeluje z Iskro tudi pri znanstvenoraziskovalnem delu - bodisi preko Raziskovalne skupnosti Slovenije, kjer skupno pripravljamo različne raziskovalne naloge, bodisi z neposredno menjavo dela na podlagi samoupravnih sporazumov in pogodb s fakultetami oziroma katedrami. Finančni obseg svobodne menjave dela je v letu 1978 znašal okrog 10 mio din, v letu 1979 pa se je povečal na 12 mio din. V okviru tega sodelovanja je bilo v letu 1978 zaključenih okrog 20 raziskovalnih nalog, predvsem na strateško pomembnih področjih, kot so mikroelektronika, računalništvo, telekomunikacije, avtomatizacija, optoelektronika, pa tudi na številnih drugih. Raziskovalni delavci Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani se požrtvovalno vključujejo v napore Iskre za hitrejši prenos raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo, za večji delež znanja v naših izdelkih in s tem za prestrukturiranje proizvodnje. To pa je temelj modernizacije in tehnološkega napredka ne le Iskre, ampak celotnega našega gospodarstva.

PLODNO SODELOVANJE UNIVERZE IN ISKRE

„V območju Triglava, kjer se stikajo tri poglavne evropske kulture, je naš rod stoletja živel v težkem boju za svoje človeške pravice... klical je na boj za staro pravdo. Med mnogimi težnjami in idejami je bila ena zelo velika: slovenska univerza.“ Tako je zapisal ob desetletnici ljubljanske Univerze takratni rektor elektroinženir, pobudnik slovenskega elektrotehniškega študija Milan Vidnar. Danes, po šestdesetih letih zanjemo sadove uresničenja teh vročih želja. Tega se globoko zaveda tudi Iskra, ki je črpala vsa leta svojega obstoja svoj kader, svoje znanje in mnoge ideje na naši Univerzi Edvarda Kardelja. Na vseh fakultetah. Zlasti nam je blizu Fakulteta za elektrotehniko, kjer je študirala večina ustvarjalnih ljudi Iskre.

Zato smo naprosili za daljši pogovor o delu na Fakulteti za elektrotehniko dekana prof. dr. Jožka Budina, dipl. ing. in prodekana prof. dr. Alojza Kralja. Zlasti je tekel seveda pogovor okrog sodelovanja med Elektrofakulteto in Iskro. O tem smo za naše bralce želeli zvedeti čimveč.

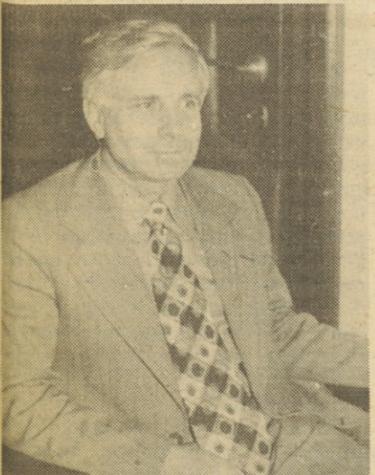
Tovariš dekan, kako ocenjujete sodelovanje med Univerzo in Iskro, boljše, med vašo fakulteto in Iskro v teh slavnostnih dneh?

Ob praznovanju 60-letnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani smo hkrati praznovali tudi 60-letnico začetka študija elektrotehnike v Sloveniji. Ob tej priložnosti smo premišljevali o vlogi in nalogah, ki jih je Fakulteta opravljala v pretečenem obdobju in tudi o nalogah, ki Fakulteto za elektrotehniko čakajo v prihodnjem obdobju.

Prišli smo do zaključkov, da je bilo sodelovanje med Iskro in našo Fakulteto široko in plodno, da pa so pogoji za prihodnost zelo ugodni. Želeli bi, da se sodelovanje, ki je sedaj vendarle omejeno na določena področja, razširi še na nova torišča dela, ki jih Fakulteta raziskovalno pokriva. Dalje bi želeli, da k temu sodelovanju pristopimo v prihodnje, na najbolj organiziran, institucionaliziran način.

Sodelovanje bomo morali predvideti z načrtovanjem skupnega dela. Organizirano in načrtno sodelovanje bo omogočilo trajnost sodelovanja. Konkretno raziskovalne naloge namreč niso nudile dovolj perspektive za razvoj nekega področja na Fakulteti, če izvzamem mikroelektroniko seveda.

Če želimo ustanavljati neke raziskovalne skupine, ki jih po navadi sestavljamo iz maljših raziskovalcev, bi

Prodekan FZE prof. dr. Alojz Kralj.

Dekan FZE prof. dr. Jožko Budin, dipl. ing.

Kako pa vi ocenjujete sodelovanje, tovariš prodekan, če ga pogledate s kritične strani, saj verjetno ni šlo vedno gladko?

Seveda je bilo marsikaj, kar ni bilo najboljšo in te stvari bi kazalo spremeniti. Naj povem tole v prispodobi. Po Zakonu o združenem delu bi slikovito rekel, je Fakulteta lonec, po katerem mešamo kar trije. Prvo žlico ima združeno delo, (kar precejšen del te žlice ima Iskra), druga žlica je v rokah študentov in tretja v rokah nas predavateljev. Vsi trije mešamo in smo za tisto, kar skuhamo vsi trije, odgovorni. Tako pri nas na univerzi, oziroma na Fakulteti. Mi pa bi želeli vsaj majhno žličko, da bi pri Iskrinem dogajanju malo sodelovali.

Radi bi namreč vedeli, kaj Iskra načrtuje pet, deset let naprej. Tako bi se mi s svojimi programi študija in raziskovalne dejavnosti lahko orientirali in šli Iskri nasproti. Da ne bi vedno le sproti „gasii“, ko se pri konkretni nalogi ali področju že strašno mudi. Tako bi se boljše orientirali v raziskovalni dejavnosti in pri vzgoji kadrov. Če hočemo imeti čez deset let dobre kadre za neko področje, moramo štartati danes.

NA KATERIH PODROČJIH SODELUJETA FE IN ISKRA?

Mnogo raziskovalnih in razvojnih čisto konkretnih nalog je bilo že rešenih v sodelovanju Iskre in vaše fakultete, bi nam povedali, katere naloge so to?

Sodelovanje med Iskro in FE se je zadnja leta izjemno razvilo in to zlasti pedagoško delo na znanstveno raziskovalnem področju, raziskovalno razvojno in strokovno svetovatelno področju. Ob tem mislim tudi na posamezna ožja področja za čisto konkretne praktične rešitve za proizvodno Iskrine elektronike. Eno najbolj izstopajočih področij je seveda področje mikroelektronike in mikroelektronske tehnologije. Drugo področje, na katerem se je sodelo-

vanje razvilo v velikem obsegu je še področje računalništva, komunikacijske naprave, na komunikacijskih napravah za posebne namene, na merilnotehničnem področju za Iskro Elektromehaniko, cela vrsta nalog za izdelavo merilnikov, prototipov in pomoči za tehnologijo in neposredno za proizvodnjo.

Tak primer je avtomatska testirna in merilna naprava za avtomatsko telefonsko centralo Metaconta, ki jo je izdelala Iskra za Moskvo, drug tak primer je avtomatski testirnik za releje, ki so ga uporabili na Laborah za RIT – releje, drug tak merilnik smo skupno pripravili za Iskro Avtomatiko, tudi za uporabo v zvezi z releji. Tu naj omenim še manjše merilnike in manjše elektronske naprave, ki smo jih skupno razvili in izdelali, nekatere naloge še zdaj niso zaključene. Tu mislim elektronski mikrometer, elektronske napajalne naprave, neposredni instrumentarij za proizvodnjo.

Veliko sodelujemo, kakor sem rekel, tudi s svetovanjem. Tako smo testirali mnoge materiale in svetovali, kaj je uporabno in kaj ne za proizvodnjo določenih zahtevnejših izdelkov, kakšne so magnetne lastnosti teh materialov in podobno, je zaključil dekan Budin.

Prodekan Kralj pa je omenil, da bi Iskra lahko dala še več vsaj moralnega zadoščenja raziskovalcem in razvijalcem, se pravi sodelavcem na Univerzi. Često se zgodi namreč na sejnih in razstavah, da so razstavljeni eksponati, ki so jih skupno naredili FE in Iskrini strokovnjaki. Pri tem pa je navadno napisano, da je izdelek, naprava ali instrument plod dela domačih strokovnjakov. Ker je eksponat na Iskrinem pultu, tu vsakdo misli, da gre zgolj za Iskrine strokovnjake.

Na tak način, če bi namreč povedali, da je pri tem sodeloval ta in ta strokovnjak, skupina ali vsaj fakulteta, bi strokovnjaki, ki vložijo mnogo čisto osebne prizadevnosti in seveda svoje znanje, dobili moralno plačilo, ki je največja nagrada za ure, dneve in morda celo leta dela in mozganja.

SODELOVANJE NA PODROČJU IZOBRAŽEVANJA

Ker je Univerza, konkretno vaše Fakulteta predvsem izobraževalna ustanova, kako ta sodelujete z Iskro?

Sogovornika sta povedala nekako tole: Prvenstvena naloga Fakultete za elektrotehniko je seveda splošno izobraževanje bodočih strokovnjakov najširšega profila na tem področju. Ozko usmerjenih specializacij praktično ni. Vsaj v rednem programu ne. So določene usmeritve. Ima pa vsak študent oziroma organizacija združene dela nekaj možnosti ožje opredeljene svojega bodočega sodelavca preko izbirnih predmetov zlasti v zadnjih letnikih. Slovenija, za katero v glavnem izobražujejo bodoče elektroinženirje na FE v Ljubljani, je majhna in zato so tudi možnosti specializacij daleč manjše, kakor na primer v kakih ZDA, kjer je široko zalednje „porabnikov“ strokovnjakov za najožje specializirana področja.

Tu velja omeniti veliko možnost, ki jo organizacije združene dela in tudi Iskra ni izjema, zamujajo. Fakulteta za elektrotehniko, pravi dekan Budin, želi z diplomom oziroma diplomskim delom kandidata končno usmeriti v delo, ki ga bo opravljal. Fakulteta je že večkrat skušala od delovnih organizacij in TOZD dobiti podatke, za katera posebna opravila rabijo strokovnjake ali bolje rečeno, katero vprašanje naj nek njihov študent ali k njim namenjen kandidat obdela. Žal je za tovrstno sodelovanje premalo zanimanja, večina delovnih organizacij sploh ni odgovorilo.

Z diplomskim delom je namreč možno ubiti tri, če ne štiri muhe na mah: obdelati neko praktično vprašanje v tovarni, usmeriti pod strokovnim vodstvom profesorja in mentorja iz tovarne diplomanta v njegovo specifično bodoče delo, tretji dober učinek je popularizacija rešitve za širši krog porabnikov in četrtič uvesti strokovno ustanovo preko rednega dela v problematiko nekega specifičnega področja v določeni tovarni. Tu je še precej hvaležnega dela za kadrovske službe in za strokovne kadre v TOZD in DO, ki se ukvarjajo z mentorstvom.

„Tak primer je na primer tale“, je rekel dekan Budin, „poznam program inženir Mozetiča za prihodnjih deset, petnajst let. Študent se pride posvetovati o temi diplomske naloge, dogovoriva se, za katero področje se predvsem zanima, kaj bi rad obdelal. Reče na primer, da bi rad delal digitalno

vezje. Rečem mu, predlagam vam digitalni voltmeter. Če mu ustreza, je stvar urejena in praktično bo šest in večmesečno delo usmerjeno v rešitev nekega praktičnega razvojno-raziskovalnega problema in rezultat „pade“ v razvojni program ing. Mozetiča, praktično rešen, seveda ob sodelovanju fakultete in Mozetiča ali njegovih sodelavcev. Navadno dobimo določen material, na primer neko vezje, ali kake druge sestavne dele iz serijskega programa. Delo je opravljeno in narejen je start za ta razvoj.“

Ali se v rednem učnem programu odražajo potrebe združenega dela, tu seveda mislim predvsem na Iskro?

Sogovornika sta povedala, da v zadnjem času prilagajajo študijski program vsakih šest, sedem let. To je v elektrotehniko nekako tisto obdobje, ko je treba širši koncept študija prilagoditi novim disciplinam, novim znanjem, ki nastajajo in novim potrebam, ki se pojavljajo v združenem delu.

Prav za področje Iskre je lep primer elektrooptike, taka tovarna je v Iskri nastala z istim imenom Elektrooptike v zadnjem času in se mora to odražati tudi v študijskem programu. Seveda pa je tu večno vprašanje, staro toliko kot šole in tovarne – koliko lahko šola v omejenem času štirih let, prilagaja svoj koncept študija konkretnim ali celo trenutnim potrebam nekega uporabnika ali uporabnikov v industriji.

Mislijo pa na FE, da je ravno tu hvaležno področje, ki ga morata v okviru Zakona o usmerjenem izobraževanju skupno rešiti združeno delo in šole. To pa ne bo enostavno rešljivo. Zahtevalo bo resno sodelovanje, tako na področju znanja, kakor tudi materialnih sredstev, zlasti na specialnih področjih, kjer je potrebna nova laboratorijska oprema, novi stroji, nove specializacije. Šola naj bi v tem primeru prišla nasproti združenemu delu vsaj na pol poti, seveda pa bo moralo narediti združeno delo vse potrebne konkretne korake, da se oba partnerja srečata, sicer bo efekt tega novega koncepta kaj majhen.

Sicer pa je ob tem treba vedeti, da šola vzgaja za začetek dela, manj za samo delo, še najmanj pa za delovno mesto. Nekoč je bilo mnogo zagovornikov izobraževanja z najožjo specializacijo, skoro za delovno mesto. To je preživela ideja, ki je zlasti zaradi hitrega razvoja elektrotehnike ni mogoče uresničiti, s takim ozkim usposabljanjem samo bremenimo tistega, ki tako enostransko znanje poseduje. Seveda še vedno govorimo o profilu inženirja in naprej.

Prav Iskra pa je zaradi svojih velikih potreb po čisto konkretnih znanjih pokazala veliko zanimanje za dodatno izobraževanje ob delu. Tu je veliko torišče pridobivanja znanja za posebne naloge in zlasti zasledovanje najnovejših pridobitev na področju tehnike in v našem primeru zlasti elektrotehnike in tehnologije. V ta namen so pred nedavnim sprejeli Samoupravni sporazum o trajnem sodelovanju med Univerzo v Ljubljani, FE in Iskro-Mikroelektroniko. Tu je med ostalimi elementi sodelovanja tudi vseobsegajoč dogovor o permanentnem pridobivanju znanja in izobraževanju na področju najnovejših pridobitev.

Znano je, da slovenska industrija ravno za posebne potrebe dela, delovnih nalog, posebnih programov in celotnih konkretnih potreb, zlasti pa za področje ažuriranja znanja strokovnjakov, kaže zelo malo zanimanja v praksi. Čedalje več je govora o potrebi po znanju, ni pa bilo še veliko storjenega v praksi za izobraževanje ob delu.

Tudi tu je Iskra med prvimi pokazala veliko zanimanje in se že konkretno dogovarja z Univerzo za izobraževanje ob delu. Tu ni mišljeno šolanje za diplome in spričevala, ampak za poglobljanje znanja in zlasti za prelihanje znanja strokovnjakov različnih področij na Univerzi, strokovnjakom v Iskri.

Čutimo velike konkretne potrebe v elektroniki, mikroelektroniki, tehnologiji, zlasti pri gradnji strojev za avtomatizacijo industrije. Tu naj poudarimo potrebo po znanju s področja mikroelektronike, ki mora skokovito dobesedno zaliti vse izdelke naše industrije, če hočemo ostati vstrec z razvitim svetom.

Profesor Trontelj, strokovnjak za mikroelektroniko pravi, da bo vrednost končnih izdelkov Iskre, v katere bo vgrajena mikroelektronika disajnerana v sodelovanju Tovarne mikroelektronike in FE, leta 1980 znašala že okrog 3% celotnega prihodka

Dušanu Horjaku v slovo!

Vest, ki nas je prizadela sredi dela, je pomenila kruto resnico, da je umrl delavec, gospodarstvenik in komunist Dušan Horjak, ki je vse svoje življenje posvetil delu in prizadevanju za naš socialistični samoupravni razvoj. Med drugim je nekaj let dela in žrtovanja posvetil tudi Iskri kot njen generalni direktor, zato je njegova smrt globoko prizadela tudi nas.

Rodil se je leta 1920 v Rečici pri Laškem. Višjo tekstilno šolo je končal v Brnu na Čehoslovaškem. Po osvoboditvi je kmalu pričel delati v Kranju, kjer je bil med drugim tudi podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora, direktor Tekstilindusa, generalni direktor Iskre, direktor poslovnega združenja Unitek. Zdal pa je bil predstavnik Ljubljanske banke v Celovcu, kjer je napravil mnogo za dobro sodelovanje med Koroškimi Slovenci in matičnim narodom.

Zapustil nas je mnogo pregodaj, in za njim je ostala praznina, ki je ne bomo mogli zapolniti. Živel je bogato življenje. Vse njegove misli in delo so bile povezane z gospodarskim razvojem. Njegove ideje za reševanje gospodarskih problemov so mnogokrat postale vodilo in izpolnitev le-teh je pomenila gospodarski napredek.

Dušan Horjak je bil po naravi optimist, in takšna, kot je bila njegova narava, je bil tudi njegov življenjski cilj – optimističen, jasen in jedmat. Ni ljubil zapletov in olepsavanja, vse je povedal naravnost, odkrito, s ciljem, da pomaga, ne pa da uničuje. Prav tako je imel brezštevilo prijateljev, prijateljev, ki so sodelovali z njim in mu sledili, in ki sedaj žalujemo za njim. Bil je tudi izredno delaven in stalno angažiran, čas zanj ni pomenil dosti, ni ga mu bilo škoda, če je bilo potrebno delati in delal je mnogo.

V Iskro, ki je bila zanj novo področje dela, se je vključil z vso zagnanostjo in silo.

Predstavil je program, ki je pozneje pripeljal do organiziranja združenega podjetja kot predhodnika sedanje SOZD. Dušan Horjak je prejel tudi številna družbena priznanja in odlikovanja.

Dušan Horjak je ljubil svoj Kranj kot drugo zadnje mesto. V njem si je ustvaril dom zase in za svojo družino in pod okriljem slovenskih planin bo tudi počival v zemlji, ki jo je tako ljubil.

Takšnega, kot je bil Dušan Horjak, naj se tudi v bodoče spominjamo in nadaljujemo njegovo začeto delo.

Slava njegovemu spominu!

Sodelavci.

S proslave ob šestdesetletnici Univerze Edvarda Kardelja med slavnostnim govorom akademika Josipa Vidmarja.

PLODNO SODELOVANJE UNIVERZE IN ISKRE

(Nadaljevanje s 3. strani)

Univerza in Iskra, ali če rečemo drugače, prihaja na tem področju do združevanja sredstev?

Takih primerov ni malo, Iskra ima velik posluš za racionalno vlaganje v znanje, inovacije in raziskave sploh. Taka vlaganja oziroma bolj sovlaganja ima Iskra na Univerzi in tudi na drugih inštitutih. Tako se draga oprema sploh lahko nabavi, en sam bi si jo težko privoščil. Druga pozitivna stran takih sovlaganj pa je, da so drage aparature in stroji polno zasedeni, ker jih v našem primeru Univerza oziroma FE rabi za raziskovalno delo in razvojne naloge ter usluge Iskri in zlastne študijske potrebe.

Dekan Joško Budin pravi: „Slučajno delam na področju, kjer je prišlo po tej poti celo do kompletnega skupnega laboratorija. To je laboratorij za Iskrin program anten in navigacije. Za to področje je zdaj ustanovljena v Iskri samostojna TOZD nove delovne organizacije Elektrozveze. Kot rečeno, osnovali smo in uporabljamo skupen laboratorij in združujemo merilno opremo, laboratorij pa je na naši fakulteti. To se pravi, da ena in druga stran participira določen delež merilne opreme, uporabljamo pa jo vsi. Prednost tega je očitna. Nobena stran ne bi mogla, vsaj v tem trenutku ne, nabaviti take sodobne opreme, pa tudi racionalno ne bi bila izkoriščena. Vsi pa vemo, kako hitro merilna oprema v elektrotehniko zastareva.“

PERSPEKTIVE SODELOVANJA UNIVERZA – ISKRA

Tovariš prodekan, vi, ki se ukvarjate s praktično stranjo tehničnega sodelovanja, bi nam lahko povedali, kakšne so perspektive tega sodelovanja med FZE in Iskro?

Za raziskovalno delo so neslutene možnosti za sodelovanje. Obseg tega skupnega dela pa je vprašanje dogovaranja in združenega vlaganja. Po mojem globokem prepričanju, to ne velja le za Iskro, ampak za vso našo industrijo, vendar pa ima Iskra velik naskok pred ostalimi, to pa zaradi tega, ker je tu že prisotna, nekaterih namreč še ni blizu. Želeli pa bi, da bi to sodelovanje še širše razvili, zlasti na

področjih, na katerih danes še ne sodelujemo. Zanimivo je, da določena področja že kar pressegajo običajno sodelovanje in s že skoro ne ve, kaj je Iskri in kaj naše, zato pa druga področja obravnavamo mačehovsko, kakor da jih ni.

Mislím, da bi mi in zlasti Iskra, morali pogledati, kje so te možnosti. Potem pa na področjih, ki so perspektivna za Iskro in za nas še bolj poživiti delo in sodelovanje. Tak primer je optoelektronika. Na tem področju še ne sodelujemo. Ne vem, koliko se Iskra ukvarja s tem področjem, vendar menim, da bi morala Iskra imeti posluš, da bi taka področja sodelovanja odpirali.

Ob koncu sta mi oba sogovornika posebej zabičala, naj gotovo zapišem, da Fakulteta za elektrotehniko želi še več, toda načrtnega, dolgoročnega sistematičnega sodelovanja. „Fakulteta se znajde v zelo nerodnem položaju, če ji pride nekdo povedat: „Mi bomo začeli proizvajati računalnike in rabimo tukaj in zdaj 300 inženirjev.“

Mi pa nismo opremljeni ne s kadrom ne z opremo, da bi toliko strokovnjakov v doglednem času „sfabricirali“, je dejal prodekan Kralj.

„Moramo pa omeniti še največjo skupno perspektivno nalogo, ki je res garantirano perspektivna za Univerzo in Iskro – mikroelektroniko. Prav tu je že razvito zgledno sodelovanje. Mi temu projektu pravimo prva bojna linija. Prav tako je dobro zastopano sodelovanje na področju telekomunikacij in drugod, na večjih in manjših projektih,“ pravi dekan Budin.

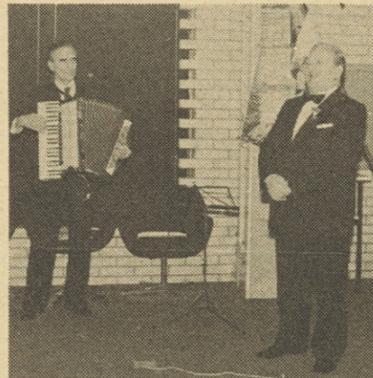
Naj zaključimo z ugotovitvijo, ki je prevečela ves naš razgovor z dekanom prof. dr. Joškom Budinom, dipl. ing. in prof. dr. Alojzom Kraljem prodekanom: Iskra zelo lepo sodeluje, ima posluš za potrebe sodobne elektronike in ob tem potrebe Univerze, zna porabiti razpoložljivo znanje strokovnjakov na Fakulteti za elektrotehniko. Pri tem pa ji ni žalne sil, ne denarja nychasa. Zato tudi Univerza rada vrača to odprtost z vzgojnim, znanstvenim, raziskovalnim in razvojnim delom za Iskrine potrebe. FY

USPELA PROSLAVA DNEVA JLA

Slavnostni govornik na proslavi je bil Vladimir Klavs.

Aktiv ZTB Iskra Commerce je tudi za letošnji praznik naše Ljudske armade pripravil v pritlični dvorani stolpnice uspelo proslavo z bogatim in pestrim sporedom. Slavnostni govornik je bil član KPO SOZD Iskra Vladimir Klavs, v programu pa so sodelovali Ljubljanski okteti, operni pevec Ladko Korošec, ki ga je na harmoniko

Basist ljubljanske opere Ladko Korošec je požel zasluženi aplavz.

spremljal Milan Stante, nadalje pa tudi pevski zbor Taborniškega odreda „Bičkova skala“ ob spremljavi Janeza Kuharja na harmoniko, recital in povezoval pa je program gledališki igralec Branko Dobravc. Za svoja izvajanja so nastopajoči poželi navdušen aplavz, saj je bil prispevek vsakogar k uspehu proslave tega tudi vreden. —C—

Pester program proslave so gostje pozorno spremljali.

Na proslavi je z uspehom nastopal tudi Ljubljanski oktet, recital in povezoval program pa je gledališki igralec Branko Dobravc.

Janez Kuhar je spremljal pevce-tabornike iz odreda „Bičkova skala“.

VŠOD v založbi revije Organizacija in kadri.

IN POGLED NAPREJ?

Še večjo pozornost bodo posvetili raziskovalnemu delu, ki nadaljuje, dopolnjuje in izboljšuje študijske programe na prvi, drugi in zlasti na tretji stopnji. Hkrati pa inšitucija, ki je matična za področje organizacijske vede, omogoča posredovanje teoretičnih odgovorov na vprašanja, ki jih postavlja samoupravno organizirano združeno delo. Da bi okrepili raziskovalno delo, se šola s samoupravnimi sporazumi o sodelovanju povezuje z združenim delom (Iskra, Gorenje) in drugimi sorodnimi šolami. Še vedno je temeljni cilj šole razvijati delegatski tripartitni sistem upravljanja šole, ker jim lahko da optimalne dosežke.

Janez Kuhar

Novinarska šola

V Kranju je 14. in 15. ter 21. in 22. decembra 1979 potekala novinarska šola, ki je vsekakor primerna oblika strokovnega usposabljanja mladih novinarjev v družbenem sistemu informiranja. Zato je bil namen Centra za obveščanje in propagando pri OK

V TOZD TEN so se te dni poslovili od dolgoletne sodelavke Marije Markovič, delavke na traku radijskih zvez. V Iskri je delala skupno 21 let, zaradi družinskih razlogov v „dveh obrokih“. Najprej je delala v bivšem IEV od 1. 1948 do 1953. Od marljive in priljubljene sodelavke so se sodelavci poslovili na prisrčni odhodnici. Ob slovesu so ji poklonili spominska darila in šepček cvetja ter ji zaželeli zdravja in zadovoljstva v pokoju.

SOVJETSKA SREDSTVA JAVNEGA OBVEŠČANJA O NAS

Olimpijski veter z Jadrana

Pogodbena dela, ki jih Iskra izvaja v Sovjetskih zvezi na področju avtomatizacije telefonskega omrežja, so tudi v sovjetskih javnih občilih naletela na velik odmev.

O tem sem se pogovarjal z Vladimirjem Klavsom, članom poslovodnega kolegija SOZD Iskra, ki se je pred kratkim mudil v Sovjetski zvezi. Ob svojem poslovnem obisku je obiskal tudi nov objekt, v katerem bo Iskrina centrala za Erevan. S seboj je prinesel tudi glasilo državnega komiteja ZS, ki ga izdaja CK sindikata delavcev v gradbeništvu in industriji gradbenih materialov SZ. Vnjem je objavljen članek o jugoslovanskih delovnih

organizacij, ki so prispevale svoj delež v pripravah na Olimpijado '80.

Danes objavljamo del članka, ki govori o Iskri, v eni prihodnjih števil bomo objavili zapis posnetka oddaje prvega programa moskovskega radija, ki je prav tako poročal o gradnji mednarodne centrale v Moskvi.

Naši jugoslovanski kolegi praznujejo 29. novembra rojstvo socialistične federativne republike. Številna podjetja SFRJ so že prispevala svoj delež za Olimpijado '80.

Nova mednarodna olimpijska elektronska ATC s poldrug tisoč kanali, je v poskusnem obratovanju. Centralo „Metaconta 10C“ je izdelala jugoslovanska firma „Iskra“. Zvezo pa centrala že vzdržuje z Beogradom, Prago, Varšavo, Budimpešto in Berlinom, v kratkem – sredi januarja – bo vzpostavila še zanesljivo zvezo z ostalim svetom. „Pred dvema dnevo“ je sporočil redakciji direktor Iskrinega moskovskega predstavništva Franc A. Ferkolj, „smo podpisali še eno pogodbo o postavitvi takšne naprave v prestolnici Armenije“.

Alojz Boc

osnovnih in srednjih šolah, krajevnih skupnostih. Predavanja so bila dopolnjena s praktičnim delom: tečaj o fotografiji in fotografiranju, priprava radijske oddaje s poudarkom na šolskem radiu, da bi to kar najbolje v praksi nadaljevali...

Novinarske šole se je udeležilo tudi pet dijakov šolskega centra Iskra: Tomaž Šenk (OO ZSMS Preddvor), Janja Kristanc (OO ZSMS Čirče), Boris Gogala (OO ZSMS Šolski center Iskra), Boštjan Markoja (OO ZSMS šolski center Iskra) in Drago Papler (COP pii OK ZSMS Kranj).

Tako upamo, da se bo informiranje v Šolskem centru Iskra okrepilo in bolj zaživel. Zelo spodbudne vesti, na katere smo dolgo časa upali! Sedaj pa svinčnike v roke in veselo na delo, saj bo potrebno oddati prispevke za drugo številko glasila OO ZSMS Šolski center Iskra – PLUS MINUS. Prva bo izšla ob izteku letošnjega lega. TH

Jubilej Visoke šole za organizacijo dela v Kranju

Visoka šola za organizacijo dela je v preteklih 20 letih dokazala, da je njena usmeritev pravilna – Združeno delo je do danes zaposlilo okrog 2.000 diplomantov te šole – Prvim magistrim podelili diplome.

Visoka šola za organizacijo dela v Kranju je pretekli mesec praznovala 20-letnico delovanja. Šola deluje v okviru mariborske Univerze. Do sedaj jo je zaključilo skoraj 2.000 diplomantov iz Slovenije, od tega 199 na drugi stopnji. Prvim magistrim so podelili diplome za uspešno končan študij na III. stopnji. Za slovenske organizacije združenega dela je to pomembna pridobitev.

Pomankanje kadrov v gospodarstvu, ki bi strokovno obravnavali organizacijo dela in vedno opaznejše potrebe po boljši organiziranosti dela v delovnih organizacijah so že pred 20 leti narekovale ustanovitev šole za organizacijo dela. Okrajnemu ljudskemu odboru v Kranju so torej potrebe združenega dela že takrat narekovale ustanovitev šole, ki bi usposabljala delavce v tej smeri.

Šola, katere predhodniki so bili leta 1958 Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela, leta 1959 Višja kadrovska-socialna šola, leta 1962 Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela, ki je ustanovil višjo kadrovsko šolo s tremi študijskimi smertmi (kadrovska, organizacijska in varstvo pri delu) in leta 1965 Višja šola za organizacijo dela.

VŠOD ima danes številne oddelke, katedre in usmeritve, računalniški center, marksistični center in institut za organizacijo dela, usmerjene k znanosti in praksi, usmerjenemu izobraževanju in h problemom samoupravnega združenega dela.

Na slavnostni seji sveta VŠOD v Kranju je govoril dekan šole Janez Svetina in poudaril, da se je 20-letno delo do danes že mnogokrat obrestovalo.

Ob jubileju so izdali tudi zbornik

Ob Veginem 30-letnem jubileju

Vega, tovarna optičnih in steklopihaških naprav v Ljubljani se uvršča med tiste Iskrine temeljne organizacije, ki letos praznujejo tridesetletnico obstoja in delovanja. Sodi med manjše TOZD Iskre Elektromehanike, vendar se uspešnost njene proizvodnje že nekaj let zrcali na domačem in tujem trgu.

Vegino proizvodnjo sestavljata dva osnovna programa: optičnofinomehanski in steklopihaški. Prvi program sestoji iz izdelovanja audiovizualnih sredstev (to so različni episkopi, grafoskopi, diaprojektorji in pisalni projektorji), mikrofilmske tehnike, servisne opreme (optične naprave za avtomobilne servise – kontrolnik žarometov, naprave za nastavljanje koles). Drugi program pa obsega proizvodnjo steklovine laboratorijske in medicinske opreme – najrazličnejše epruvete, pipete, bučke, menzure itd.

Naj na kratko predstavim njihove najpomembnejše izdelke. Znano je, da je Vega eden najboljših proizvajalcev grafoskopov na svetovnem tržišču. Omenjeni aparat (grafoskop A 4 in prenosni grafoskop N 150) je sodobni

In kakšen je njihov proizvodni plan za v bodoče?

Ostati nameravajo pri izdelavi audiovizualnih naprav, s tem da bodo

Kontrolnik žarometov Vizol 33.

proizvajalci tovrstnih naprav, kar je najboljše garancija za uspešnost na tržišču.

Poprečno število zaposlenih je 436. Kvalifikacijska struktura je precej ugodna. Imajo dovolj strokovnjakov, vendar se tudi tu srečujejo s pomanjkanjem visokostrokovnih kadrov in specifičnih poklicev v proizvodnem procesu, kot so optik, orodjar in steklopihač.

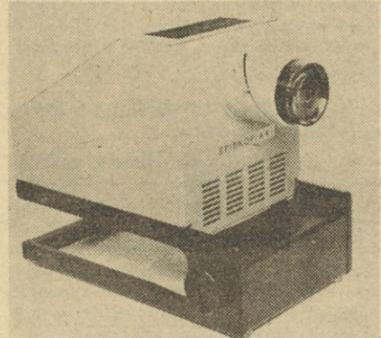
Drug problem je nenamembnost prostorov. Proizvodnja je v Vegi zaradi nefunkcionalnih delovnih prostorov zelo otežkočena. Poslopje je bilo zgrajeno za inštitut, ne pa za delovno organizacijo. Stavba je namreč šestnadstropna s številnimi

Predelava in oblikovanje steklenih cevi.

aparature posodobili – vpeljati nameravajo krmiljenje z mikroprocesorji (to je kombinacija diaprojektorja in mikrofona). Na uvedbo elektronike v mikrofilmski tehniki kaže že mikrofilmski čitalec, doslej še namenski aparat v bankah in servisih, ki vse bolj osvaja tržišče. V steklopihaštvu pa načrtujejo zamenjavo alkoskopa, testa na bazi kemične reakcije, s sodobnejšim elektronskim aparatom.

V Vegi proizvodni plan vsako leto realizirajo in tudi močno presežejo ob enakem številu zaposlenih. To jim uspe s pomočjo velike prizadevnosti vseh članov kolektiva. Za njihove proizvodne zmoglosti je jugoslovansko tržišče premajhno, zato 60% celotne proizvodnje izvozijo, predvsem na Švedsko, v Anglijo, Francijo, ZRN, v manjših količinah tudi v ostale evropske države in v dežele v razvoju. Cene za njihove proizvode so na teh tržiščih precej nizke, hkrati pa morajo biti še bolj konkurenčni kot sicer, ker so še vedno v fazi osvajanja tržišča. Izvoz stalno povečujejo, navezujejo pa tudi kooperantske stike s

Episkop A4, projektor za projiciranje risb, fotografij ali slik neposredno iz knjig, revij, prozpektov.

stopnišči, ki zelo ovirajo notranji transport. Tudi skladišni prostori so neprimerni. Zato bo v bližnji prihodnosti treba misliti na gradnjo novih objektov.

Ob izteku letošnjega leta jim želimo, da bi bile njihove kooperantske pogodbe kar najbolj uspešne, investicijski programi pa realizirani čimprej.

E. Križnar

Tu moramo še poudariti, da nam taka organizacijska sprememba ne spreminja v ničemer koncepta, ki smo ga sprejeli pred desetimi leti, t.j. da vključujemo v proizvodnjo naših izdelkov vse tehnološke potenciale in tako Iskrine, kot tudi vse ostale, ki so nam dosegljivi. Jasno je, da kot raziskovalno razvojna inštitucija moramo stremeti za mednarodnim razvojnim sodelovanjem, kajti le na ta način bomo lahko ostali v samem vrhu tehnoloških dosežkov na našem področju.

Ta naša prizadevanja po čim uspešnejšem razvoju, so nam naložila tudi obveznosti, ki jih je Center za elektrooptiko sprejel v družbenem planu 76–80, te pa so zahtevale postavitev novih tehnoloških zmogljivosti, kar smo tudi uspešno izvršili z zaključitvijo naših investicij v letošnjem letu. S tem so tudi dani pogoji dela za nadaljnjo uspešno rast Elektrooptike, ki bo v prihodnje usmerjeno izključno v intenzivnejšo rast proizvodnje in v širjenje elektrooptičnih dejavnosti v smislu večjega števila proizvodov in kompleksnih sistemov.

Kakšna je vaša programska usmeritev?

Programska usmeritev naše dejavnosti je v pretežni meri vezana na potrebe JLA, za katero smo tudi nosilci določenega vojaško orientiranega programa. Za to dejavnost imamo že tudi definirane naše smeri razvoja za obdobje do leta 1990, za obdobje 1981–85 pa je ta naš petletni plan zastavljen dinamično tako, da je vsakoletni program obravnavan tekoče in skozi prizmo dela v naslednjih petih letih.

Vzporedno z vojaškim programom nadaljujemo še s civilnim, ki smo ga od začetnih plinskih laserjev izpopolnjevali z novimi izdelki, primernimi tako za znanstveno raziskovalno delo (posebni plinski laserji za šolske namene – 4000 teh smo že izvozili praktično po vsem svetu), kot tudi za ostale civilne potrebe – laserski komunikator, laserska zapora, laserski vizir itd.

V prihodnje nameravamo posvetiti več pozornosti nadaljevanju začetelega dela na optičnih komunikacijah, kjer vidimo možnost tesne povezave z ostalimi Iskrinimi organizacijami in kjer se mora Iskra čimprej vključiti tudi kot nosilec bodočih komunikacij.

Poseben poudarek dajemo še izredno visoki vzdržljivosti naših izdelkov, za kar smo postavili tudi poseben klimomehanski laboratorij, ki bo omogočal kontroliranje in doseganje zahtevane kvalitete že v fazi razvoja, kot tudi končno kontrolo.

Ta laboratorij je odprtega tipa tako, da ga lahko koristijo tudi ostale organizacije, čeprav nimajo namenske proizvodnje in si s tem tudi na sodelovanju z državami v razvoju, kjer stre-

Peter Kavčič.

družbeni standard. Povedati moramo, da je povprečna starost v Elektrooptiki pod 30 leti in, da so bile potrebe zlasti po stanovanjih izredno pereče.

Naša investicijska dejavnost bo zatorej v naslednjem obdobju usmerjena predvsem v modernizacijo opreme, ki bo potrebna pri uvajanju naših novih sistemov.

Nadaljevali bomo tudi obstoječo dohodkovno povezanost s partnerji, ki sodelujejo v naših proizvodih, pri čemer ni republiška meja za nas nobena ovira – sodelovanje z DO ZRAK iz Sarajeva je že tak primer.

Na koncu pa naj še povem, da se moramo za naše uspehe, na katere smo lahko upravičeno ponosni, zahvaliti predvsem predstavnikom JLA in našemu obojestranskemu sodelovanju, saj je uspešna vzpostavitev optoelektronske dejavnosti v Sloveniji tako naš, kot njihov uspeh. V vseh primerih je namreč bil vedno prisoten skupen interes tako, da je to sodelovanje tudi primer odličnega sodelovanja industrije in JLA.

Ob njihovem prazniku, dnevu JLA, jim zato želimo še nadalje veliko uspehov pri opravljanju svojih dolžnosti kot tudi, da bi naše sodelovanje pri izvajanju skupnih načrtov in nalog, ki so usmerjene v krepitev obrambnih sposobnosti naše domovine, bilo še naprej tako uspešno kot doslej.

Boris Čerin

Ob slovesu

Ob izteku letošnjega leta nas zapuščajo še eden izmed dolgoletnih članov našega kolektiva – ing. Alojz Žibert. Veliko naporov in znanja je vložil v svoje delo, katerega uspešnost je verjetno poznana vsem kranjskim Iskrašem. Zapletli smo se z njim v kratek pogovor.

Zakaj tako nenadoma odhajate? Sredi dela in načrtov me je bolezen iztrgala iz kolektiva tako, da se moram upokojiti. Morda je ta mejnik zame najpomembnejši v življenju.

Ste že dolgoletni Iskras. Kje in na katerih področjih ste delali pred prihodom v Iskro?

Moja mladost je bila kruta in težka. Bilo mi je komaj 19 let, ko so me leta 1943 Nemci obsodili na smrt. Kasneje sem bil v borbi težko ranjen. Po vojni sem se vključil v obnovo in izgradnjo domovine. Zaposlil sem se pri gorenjski Naprozi, kasneje pa pri Okrajni združni zvezi. Bil sem v ožjem aktivu za obnovo porušenih vasi in izgradnjo združnih domov, v komisijah za izvajanje odpuščanih kmetijskih pridelkov in iskanje delovne sile, v ekipi za ustanavljanje kmetijskih obdelovalnih združenj in finančni inšpektor. Pri Radiu in Kmečkem glasu sem bil novinar za kmetijsko območje Gorenjske.

V Iskro ste prišli leta 1957. Delavnost, zavzetost, trdna volja, samozaupanje in priljubljenost so vas odlikovale vsa leta. Kakšne pa so bile vaše delovne naloge?

Ob mojem prihodu v Iskro so ravno nameščali nove računalnike tipa Remington – Powers. Kot vodja materialnega knjigovodstva sem skupaj s pokojnikom Dedolo, Kristofkom in Murovcem začel s šifriranjem in prenašanjem obračuna na stroje. Bilo je trdo in naporno delo.

Ob preorganizaciji tovarne sem bil premeščen v Organizacijsko službo. Iskra je rasla in se združevala s sorodnimi slovenskimi podjetji. Vrstile so se

(Nadaljevanje na 6. strani)

CENTER ZA ELEKTROOPTIKO

Naš naftni vrelec je naše znanje

Kratek pogled v zgodovino nam pokaže, da je bil laboratorij za tehnično optiko ustanovljen 17. 3. 1964 s sklepom Upravnega odbora tedanje Zavoda za avtomatizacijo in na predlog dr. Z. A. Krevlja in razvojnega sektorja III v ZZA ter ob podpori takratnega direktorja ZZA F. Dobnikarja. Osnovni program je bilo raziskovalno delo na področju elektrooptike s posebnim poudarkom na laserjih in laserskih napravah. Značilna so 3 obdobja: Prvo, 64–70, je bilo obdobje velikega razmaha raziskav, študij na področju raznih vrst laserjev in laserskih komponent – iskanja aplikacij in sodelovanja s potencialnimi kupci. Drugo, 70–74, je bilo obdobje intenzivnega dela na razvoju laserskih razdaljemetrov in prenosa razvoja v proizvodnjo. In na koncu še tretji, 74–79, v katerem se prične serijska proizvodnja laserskih razdaljemetrov in ponovno intenzivirana raziskovalna dejavnost v smeri uporabe laserske svetlobe.

To je bilo nekaj besed o razvoju, sedaj po pogledu kako vidijo svojo sedanost in svojo prihodnost v Centru za elektrooptiko danes. Pogovor s

pomočnikom direktorja Petrom Kavčičem, nam je razkril njihovo delo, načrte, tegobe in pogled v prihodnost.

Goste na ogledu elektronskega laboratorija.

Gostje si ogledujejo delovanje laserja.

Ali bi lahko k uvodni razvojni predstavitvi našega Centra za elektrooptiko dodali še nekaj besed o vašem delu z bližnje preteklosti in o obveznostih, ki ste jih v tem času sprejeli?

Elektrooptika je prek razvojnih poti raziskovalnega laboratorija zrasla v uspešnega raziskovalno-razvojnega proizvajalca, pri katerem je najvidnejše zastopano predvsem plasiranje znanja skozi izdelke in to tako na domačem, kot na inozemskem tržišču. V tekočem srednjeročnem obdobju smo bili nosilci družbenega plana za uvedbo nove tehnologije – t. j. optoelektronike, s poudarkom na višji ravni kvalitete izdelkov in z večjo udeležbo intelektualnega dela.

Izvrševanje tako zastavljenih nalog je pripeljalo našo dejavnost v zaokroženo celoto, narekuje pa nam hkrati, da nastopimo naslednje plansko obdobje kot samostojna DO.

mimo za dejanskim dolgoročnim sodelovanjem in ne samo za kupoprodajne odnose.

Taka usmeritev, kakor tudi odprtost do naših inozemskih partnerjev, je omogočila izreden prodor v izvozu, pokazatelj pa kažejo, da se bo ta pot nadaljevala še v prihodnje.

Pri tem moramo še posebej poudariti, da so ti naši rezultati tudi plod politike nevtrženosti, kajti stiki s temi državami so bolj tehnično tehnološke narave, ekonomski stiki pa so seveda nujna posledica le-teh.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Pri izvajanju našega programa, ki je bil usklajen s potrebami JLA, smo bili doslej uspešni, saj smo kljub temu, da smo pri svoji rasti morali nenehno skrbeti za izvajanje tekočih zadolžitvev, uspešno vzpostavili sodobne pogoje dela, kot tudi nujno potreben

ANALIZE

Raziskovalna in inovacijska dejavnost v OZD kranjske občine

Analiza o raziskovalni in razvojni dejavnosti v organizacijah združenega dela kranjske občine, ki jo je opravila občinska raziskovalna skupnost, je pomembna za pripravo srednjeročnih planov razvoja združenega dela.

Občinska raziskovalna skupnost Kranj je v mesecu maju izvedla anketo o stanju razvojno raziskovalne in inovacijske dejavnosti v združenem delu v občini Kranj.

Namen ankete je bil spoznati, kako posamezne delovne organizacije vrednotijo znanstveno raziskovalno in inventivno dejavnost, koliko materialno in kadrovske vloge v to dejavnost in kakšne koristi imajo od tega. Pri izvajanju ankete so sodelovali člani izvršnega odbora raziskovalne skupnosti in društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav.

V sodobno razvitem svetu je vloga razvojno raziskovalne dejavnosti vsak dan večja. Na njej temelji gospodarski razvoj in napredek tovarn, ki se zavedajo, da je edina pot k dinamični rasti uporaba novega znanja. Tudi v naših pogojih gospodarjenja se kažejo take težnje. V zadnjem obdobju je dejavnost številnih delovnih organizacij usmerjena tudi k zagotovitvi čimboljših pogojev za znanstveno raziskovalno in inovacijsko dejavnost.

V opravljeni študiji so zajeli 32 delovnih organizacij, v katerih združuje delo 27.522 delavcev. Zanimiv je morda podatek, kako zelo različno je zaposlovanje diplomantov, odvisno od velikosti DO: manjše delovne organizacije zaposlijo enega do dva, večje kot so Iskra ali Sava pa tudi do 47.

Anketa je pokazala, da v 16 DO ali 50 % vseh anketiranih nimajo organizirane znanstveno raziskovalne službe. Iskra Elektromehanika ima 12 razvojnih oddelkov v proizvodnih TOZD, v njih dela 643 delavcev (7 magistrov, 25 specialistov, 172 delavcev z visoko izobrazbo in 69 z višjo šolo). Z znanstveno raziskovalnim in razvojnim delom se v anketiranih DO ukvarja 991 delavec. Starostna struktura je ugodna, saj je med njimi kar 47 % starih do 35 let, 420 ali 42,3 % zaposlenih v razvojno raziskovalnih službah ima višjo ali visoko izobrazbo.

25 anketiranih delovnih organizacij ima izdelan srednjeročni razvojni načrt za obdobje 1976-80. Ostale DO načrta nimajo. Samo 6 DO ima srednjeročni načrt raziskovalne razvojne dejavnosti (Iskra, Ibi, Zvezda, VŠOD, Planika in Klinični center - TOZD Golnik). Z znanstveno raziskovalnimi ustanovami je doslej sodelovalo 22 DO. V večini primerov (18) je sodelovanje slonelo na kupoprodajnih pogodbah, v dveh primerih je šlo za podpis avtorskih pogodb, le v enem primeru je sodelovanje temeljilo na dohodkovnih odnosih.

OBLIKOVANJE SREDSTEV ZA RAZVOJNO RAZISKOVALNO DEJAVNOST

Za razvojno raziskovalno dejavnost namenja sredstva le 18 anketiranih. Samo-

upravni akt, na osnovi katerega oblikuje ta sredstva ima 8 delovnih organizacij. Iskra Elektromehanika oz. njene TOZD izločajo za razvojno raziskovalno dejavnost 5,3 % od celotnega prihodka ali 210 milijonov dinarjev. (Sava 43 mio, Planika 25 mio din, Aerodrom Brnik 14 mio din itd.)

Večina DO ne koristi sredstev pri Raziskovalni skupnosti Slovenije, ki so namenjena sofinanciranju in kreditiranju razvojno raziskovalnih nalog. Le 10 organizacij združenega dela namerava predlagati Raziskovalni skupnosti Slovenije financiranje iz združenih sredstev, za posojila bo zaprosilo pet DO, za kreditiranje raziskovalne infrastrukture pa sta zainteresirani le dve DO. Že 21 delovnih organizacij ima izdelana izhodišča srednjeročnega načrta za obdobje 1981-1985, nekatere jih šele pripravljajo. V glavnem je v izhodiščih upoštevano nadaljevanje in izpopolnitev programov, ki so si jih posamezne DO začrtale že v tem planskem obdobju. Tako bodo glavne smeri razvoja ostale iste, ponekod so si začrtali nekoliko drugačno razvojno usmeritev.

INVENTIVNA DEJAVNOST V OBČINI KRANJ

Samoupravni sporazum oz. pravilnik o nagradovanju izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov ima 16 anketiranih DO. Za ocenjevanje izumov in tehničnih izboljšav imajo v 11 DO posebno komisijo, v dveh DO ocenjuje izume DS, v Iskri ocenjuje izume strokovne službe, v Engineeringu poslovni odbor, v Planiki pa odbor za inovacije. V sedmih DO imajo posebno strokovno službo, ki evidentira izume, patente in tehnične izboljšave ter skrbi za pravilno izvajanje samoupravnega sporazuma, oz. pravilnika o množični inventivni dejavnosti.

Iskra Elektromehanika je po številu prijavljenih izumov v obdobju 1976-80 na prvem mestu v občini (27), po številu prijavljenih tehničnih izboljšav vodi Sava (248), medtem ko je Iskra na drugem mestu (208). V Iskri imamo tudi največ uporabljenih izumov in tehničnih izboljšav (178). Kar se prihranka dohodka z uporabo inovacij tiče, smo v Iskri na tretjem mestu (7,5 milijona din). Največji gospodarski prihranek so zabeležili v Ibi (134 milijonov din), sledi Sava (15 milijonov) itd. V Ibi so izplačali tudi največ nadomestil inovatorjem (1.988.000 din). V Savi 966 tisoč din in v Iskri 310 tisoč dinarjev.

Prihranek dohodka z uporabo inovacij v zadnjih treh letih je v poprečju 2.000 din letno na zaposlenega v kranjski občini. Vse DO, razen Iskre, ki je pridobila tudi 3 inovacije izven kolektiva, so pridobile

veliko pomagala. Zato sem želel vsaj del svojega znanja dati mladim in „novim“ Iskrašem. Vedno sem tudi zaupal v svoje sodelavce. Ti so me razumeli, mi radi pomagali ter upoštevali mojo invalidnost in bolezen.

Vaš knjižec je fotografiranje, kajne? Na tem področju ste že dolga leta zelo aktivni. Od kod volja za vse to?

Energijo za delo sem dobival v svoji številni družini in svojem knjižku. Že od ustanovitve, od leta 1947 dalje, sem aktivni član kranjskega Foto-kino kluba Janez Puhar. Bil sem dolgoletni predsednik, organizator, predavatelj, mentor, razstavljalec in pobudnik za ustanovitev Foto-kino sekcije Iskra. Prav Iskraši so med prvimi v Sloveniji začeli z barvno fotografijo in izdajo lastnih - tovarniških stenskih koledarjev ter organiziranjem filmskih festivalov in razstav barvnega dia.

Alojz Žibert je skromen in nerad govori o številnih priznanjih in nagradah, ki jih je prejel za svoje delo. Omenili bi le nekatere: priznanje tov. Tita - red dela s srebrnim vencem, tri nagrade in zlata plaketa Boris Kidrič, zlata plaketa Kranja, Prešernova plaketa in posebna priznanja pobratnih mest Amberg v ZRN in Železne Kaple na Koroškem; je nosilec častnega naziva fotoamater prve in druge stopnje ter častni član Foto-kino kluba Janez Puhar in Društva za raziskavo jam.

Še tole bi rad povedal ob slovesu: Danes, ko zapuščam kolektiv, sodelavce in dobre prijatelje, mi je resnično hudo. Iskreno se zahvaljujem za lepo spominsko darilo sodelavcem v Službi za organizacijo in AOP pa tudi tistim v TOZD Merilne naprave. Vsem želim mnogo delovnih uspehov in osebne sreče v bližajočem se novem letu!

Eli Križnar

inovacije znotraj DO. Tudi podatek, da z razpisi iščejo inovacije le tri DO, (Iskra, Sava, Ibi), kaže na to, da se v delovnih organizacijah povečini zanašajo le na lastne strokovne moči.

OCENA RAZVOJNO RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI V OBČINI

Iz analize kaj hitro razberemo, da imajo kolikor toliko razvito razvojno dejavnost v večjih delovnih organizacijah, oz. tam, kjer so pravzaprav prisiljeni iti v korak z novimi dosežki (elektronska industrija) ali so že po naravi dejavnosti nosilci znanstvenega razvoja (VŠOD).

V manjših delovnih organizacijah pa so sredstva in kadri bolj skopo odmerjena, tako da ne moremo pričakovati kakšnih večjih rezultatov.

Vprašanja, ki se nam ob tem zastavljajo, so naslednja: ali je ta znanstveno raziskovalni potencial, s katerim razpolagamo v kranjski občini, v primerjavi s stanjem v republiki, federaciji ali z drugimi državami v svetu, zadosten, ali je kadrovska sestava primerna, ali izdajamo dovolj sredstev v te namene, kako spodbujamo in podpiramo inventivno dejavnost, kje smo v tem trenutku, kaj pomenimo in kaj bi bilo potrebno storiti v prihodnje, da bi se stanje izboljšalo in bi bili rezultati znanstveno raziskovalnega dela ugodnejši.

Če primerjamo podatke o vlaganjih v raziskave in razvoj po panogah in na raziskovalca v svetu, v naši državi in v naši občini, jih lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

- posamezne panoge gospodarstva v kranjski občini dajejo relativno dovolj sredstev za raziskave in razvoj v primerjavi z ustreznimi panogami v razvitih državah
- primerjalno na raziskovalca postanejo ta sredstva majhna glede na vlaganja v svetu in pri nas (SFRJ, SRS),
- vzroke lahko iščemo v manjši produktivnosti našega gospodarstva v primerjavi z ameriški in ostalimi razvitimi, kar pri isti stopnji vlaganja pomeni precej manjša sredstva in v tem, da je delež sredstev, ki jih prispeva „država“ pri nas manjši kot v razvitih državah. (npr. v ZDA je delež „državnih“ sredstev v vlaganja v raziskovalno dejavnost 54 %).

RAZISKOVALNA DEJAVNOST V ISKRI ELEKTROMECHANIKI

Za Iskro Elektromehaniko je značilna organiziranost raziskovalne dejavnosti v obliki oddelkov, ki so v okviru proizvodnih TOZD. Usklajevanje interesov se izvaja na ravni organizacijsko vodstvenih struktur. Običajno je taka organiziranost bolj učinkovita pri uvajanju definiranih razvojnih dosežkov v neposredno proizvodnjo, vendar ima tudi pomanjkljivosti, kot npr.:

- ozkost v usmerjenosti in slabše povezave s sorodnimi ali enakimi razvojnimi področji,
- pomanjkanje celovitih programskih kompleksov,
- težja povezava s fundamentalnimi disciplinami, navajajo v analizi ORS.

NALOGE ZA PRIHODNJE PLANSKO OBD OBJE

Nadaljnje napore bo treba usmeriti v izboljšavo izobrazbene strukture v korist visoke izobrazbe in ohranitev starostne strukture zaposlenih v raziskovalni dejavnosti. To bo možno doseči z zaposlovanjem mladih kadrov in usmerjanjem dela izkušnih kadrov v svetovalna in organizacijsko vodstvena dela.

Inventivni dejavnosti posvečajo večjo pozornost le v sedmih DO, ki imajo oblikovane posebne oddelke oz. referate za spremljanje in pospeševanje inventivne dejavnosti. Učinkovitost inovacijske dejavnosti se močno povečuje z:

- vključevanjem višje stopnje znanja,
- večjim angažiranjem poslovnih struktur,
- širjenjem problemskega polja,
- priznanjem in ustreznim vrednotenjem dosežkov
- in strokovno organiziranim pristopom

ISKRA Industrija za telekomunikacije elektronično in elektromehanično KRANJ, n.sol.o.

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodke TOZD ORODJARNA vabi k sodelovanju

STROJNE TEHNIKE, INŽENIRJE IN DIPLOMIRANE INŽENIRJE STROJNIŠTVA

za dela in naloge v konstrukciji orodja. Nudimo: možnost spoznavanja vrhunskih orodij za:

- stancanje,
 - predelavo termoplastov in duroplastov,
 - predelavo aluminija,
 - naprave oziroma avtomate.
- Pričakujemo:
- smisel za konstruiranje,
 - veselje do ustvarjalnega dela.
- Zaželeni so tudi kandidati brez delovnih izkušenj.
- Podrobnejše informacije o objavljenih delih lahko kandidati dobijo na telefonski številki (064) 21-438. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v času 15 dni po objavi na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ, 64000 Kranj, Savska loka 4, Kadrovska služba, z oznako „za TOZD ORODJARNA“.

obravnavne inovacije - od ideje do uvedbe.

Stanje v kranjski občini na področju inovacijske dejavnosti lahko ocenimo kot zadovoljivo. V DO, ki že imajo organizirano inventivno dejavnost, je potrebno to dejavnost še krečiti in ji nameniti kar največjo pozornost. V tistih DO, ki vsega tega še nimajo, pa je treba inventivno dejavnost spodbujati in se temu primerno tudi organi-

zacijsko prilagajati.

Potrebna je podpora vseh družbenopolitičnih organizacij pri ustvarjanju ustreznih klime za razvoj inventivne dejavnosti. Strokovno pomoč pa bi lahko dobili tudi pri večjih OZD z neposrednim sporazumevanjem ali s posredovanjem Občinske raziskovalne skupnosti Kranj.

Alojz Boc

Z letne konference aktiva invalidov Elektromehanike.

LETNA KONFERENCA AKTIVA INVALIDOV ELEKTROMECHANIKE

Invalidi pregledali svoje delo

V dvorani delavskega samoupravljanja v Iskri Elektromehaniki v Kranju je bila v sredo, 5. decembra 1979 redna letna konferenca aktiva invalidov Elektromehanike. Invalidi so obravnavali delovanje aktiva invalidov Elektromehanike. Invalidi so obravnavali delovanje aktiva v minulem obdobju, delo v posameznih komisijah ter ocenili sodelovanje strokovnih služb in družbenopolitičnih organizacij pri razreševanju invalidske problematike. Konferenca so se udeležili tudi številni gostje, med njimi: Konrad Pavli, predsednik Društva invalidov Kranj Galičič, predstavnik TOZD Mehanizmi in Stikala, dr. Praprotnikova, predsednica komisije za ugotavljanje statusa invalidnih oseb in rehabilitacijo ter predstavniki nekaterih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov DO Iskre Elektromehanike.

Aktiv invalidov Elektromehanike deluje od leta 1974 v okviru Društva invalidov Kranj. Povezuje vse invalide ne glede na nastanek in kategorijo invalidnosti. Njegov program sloni na preventivi in kurativi članstva. Glavna naloga aktiva je seznaniti vse zaposlene invalide osebe z zakonskimi pravicami in dolžnostmi, ki morajo vestno opravljati zaupne delovne naloge in opravila. Aktiv se zavzema tudi za usposabljanje in prekvalifikacijo svojih članov. Sodeluje tudi pri premeščanju invalidnih delavcev na druga ustreza delovna mesta in poskuša preprečevati samovoljna premeščanja. Predlagati odstranjevanje vzrokov, ki povzročajo invalidnost, skrbi za ureditev preventivnih pregledov v obratni ambulanti, nudi pravne nasvete članom itd.

Komisija za rekreacijo in izletništvo poskrbi za dobro psihofizično počutje članov aktiva. Od zadnje konference so organizirali sedem izletov, ekskurzij in srečanj. Udeležba članov je v zadnjem času slaba zaradi previsoke samoudeležbe (50 do 60 % cene izleta). Invalidni delavci se izletov in slabo organiziranih piknikov v organizaciji sindikalnih organizacij le malokdaj udeležujejo. Zadnje je skorajda edina oblika sprostitve in rekreacije izlet ali srečanje, ki ga organizira aktiv invalidov. Na raznih srečanjih in ekskurzijah navezujejo stike s sorodnimi organizacijami (npr. Al Elektrokovine v Mariboru) in spoznavajo pogoje, v katerih delajo invalidni delavci v drugih delovnih organizacijah.

S pomočjo sindikalne konference Elektromehanike pa so uspešno izvedli izlet po poteh AVNOJ, za kar se je sindikat zahvalil tudi Pavel Strupi, predsednik aktiva invalidov.

Na upokojene invalide se večkrat spominjajo, pokretne povabijo na izlete, ostale pa vsako leto obiščejo.

Zelo uspešne oblike sodelovanja je naš aktiv navezal z Al Elektrokovine v Mariboru. Ustanovili so tudi odbor za koordinacijo delovanja obeh aktivov. Skrbijo tudi za seznanjanje TOZD z delovi AI, v odboru imajo predstavnike iz TOZD: Mehanizmi iz Lipnice, TEL z Blejske Dobrave, Vega in Prodaja. Invalidom Iskre Avtoelektrike iz Nove Gorice so pomagali z nasveti pri ustanavljanju AI. Sodelovanju z ostalimi AI v združenem delu je uspešno in pripomore k delu Iskrinega AI. Zato bodo s tem nadaljevali in vezi še okrepili.

Pavel Strupi se je tudi samokritično dotaknil dela AI in ocenil, da člani odbora ne izpolnjujejo vestno svojih nalog. Delo AI dostikrat sloni na dveh ali treh članih. Za vestno delo je pohvalil Miho Logarja, predsednik socialne komisije. Zahvalil se je vsem, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi programa AI, tako iz strokovnih služb, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij kot tudi članom.

IZ POROČILA KOMISIJE ZA SOCIALNO PROBLEMATIKO

Poročilo je podal Miha Logar, predsednik komisije. Ob mednarodnem dnevu invalidov so obiskali in obdarili težje pokretne upokojene invalide (teh je od 20 do 24).

Skupaj s službo oddelka za družbene zadeve v DO in službo medicine dela so se dogovorili in izvedli preventivne zdravniške preglede. S službo medicine dela je bilo dogovorjeno, naj se invalidnim delavcem poleg splošnega pregleda ugotovi tudi spreminjanje zdravstvenega stanja organov ali boleznih, zaradi katere so postali invalidi. Letos so v OA pregledali polovico članov AI (65, od teh 15 brez statusa).

S predstavniki Zavoda za zaposlovanje v Kranju, našimi delavci za medicino dela ter Oddelkom za družbene zadeve DO so poskušali najti pravo pot za ocenjevanje telesnih okvar. Ker so bila razna napotila od zunaj napočna, so s pomočjo socialne službe našli pravo pot do invalidske komisije pri Skupnosti za pokojninsko in invalid-

ske zavarovanje, ki bo to delo opravila. Ena večjih nalog komisije je bila izdelava programa dejavnosti za razreševanje invalidske problematike, ki ga je obravnavalo predsedstvo sindikalne konference DO in ga podprlo v celoti. Program je obravnaval tudi odbor za družbeni standard in varstvo pri delu DO. Predlog programa je dopolnil z nosilci nalog. Stalne naloge bo spremljal DS DO. Program so posredovali delavskim svetom TOZD in DSSS, ki naj bi ga potrdili.

V omenjenem programu so zajete naslednje naloge:

- uveljavljanje pravic iz naslova socialne varnosti
 - priprava predlogov sprememb in dopolnitve pravilnikov o delovnih razmerjih v TOZD
 - oblikovanje komisije DO, ki bo sodelovala s strokovnimi službami, OA in vodstvi temeljnih organizacij pri izvajanju splošnega socialnega in zdravstvenega varstva zaposlenih
 - proučevanje možnosti za zaposlovanje invalidnih oseb
 - preventivna dejavnost za odpravo virov in vzrokov za nastanek invalidnosti
 - popis invalidnih delavcev brez statusa
 - spremljati izvajanje programa za boj proti alkoholizmu v DO
 - vključiti informativno dejavnost.
- Uspeli so se dogovoriti z OA glede pošiljanja delavcev na invalidsko komisijo po operacijah za ugotavljanje telesnih okvar in pridobitev statusa invalidov. Za invalide delavce z okvaro spodnjih okončin so uredili možnost izhoda 10 minut pred koncem izmene. Večino omenjenih akcij in del so izvedli skupaj z delavci oddelka za družbene zadeve DO, za kar se jim zahvaljujejo.

IZ POROČILA SOCIALNE SLUŽBE PRI ODDELKU ZA DRUŽBENE ZADEVE DO ELEKTROMECHANIKE

Poročilo je prebrala Manja Belec, socialna delavka.

Strokovna služba se vključuje v razreševanje invalidske problematike s pripravo potrebne dokumentacije za invalidsko komisijo, skrbijo za zaposlovanje invalidov in posredovanje podatkov, ki so potrebni SPJZ, da delavci dobijo nadomestila OD zaradi premetitev na druge delovne naloge. Pomembno vlogo ima naš aktiv invalidov, ki opravlja naloge, ki jih socialna služba ne rešuje.

V DO je registriranih 134 invalidov, od teh 93 invalidov III. kategorije (premetitev na drugo ustrežno delo) in 41 invalidov II. kategorije invalidnosti.

Letos je bilo na invalidski komisiji obravnavanih 57 delavcev. Od tega jih je 16 dobilo status III. kategorije, 16 II. kategorije, 17 je bilo invalidsko upokojenih, šestim je bila ocenjena telesna okvara, v dveh primerih pa ni bila priznana invalidnost. Največ je okvar na ledvenem ali vratnem delu hrbtenice kot posledica dolgotrajnega prisiljenega položaja telesa (sedenje), sledijo druge bolezni, ki niso posledica dela v tovarni in nesreče pri delu (3). Preseneča dejstvo, da so bili letos kar štirje invalidsko upokojeni zaradi posledic dolgotrajnega vztrajnega položaja telesa (ukrapi ustreznega zdravljenja so bili neuspešni). V primerjavi s prejšnjimi leti se je število invalidnih oseb, ki jih obravnava invalidska komisija, povečalo.

Socialna služba urejuje tudi premetitve, ki se izvedejo na pobudo zdravnika. V letošnjem letu je bilo na ta način premeščenih 12 delavcev, kar je malo v primerjavi s prejšnjimi leti. Predvidevamo, da se je zaradi manjšega števila internih premetitev povečalo število delavcev, ki so bili obravnavani na invalidski komisiji.

Delovna organizacija organizira tudi kopalniško zdravljenje in aktivno rekreacijo.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Ob slovesu

Alojz Žibert.

(Nadaljevanje s 5. strani)

reorganizacije od enotnega Združenega podjetja do posameznih delovnih organizacij, organiziranih po branžnem načelu. Z reorganizacijami pa so se večale tudi zahteve do organizacijske službe. Nove sheme, tiskovine, predpisi in navodila za poslovanje znotraj tovarne in za obračun, vedno novi in zahtevnejši programi ter računalniška obdelava podatkov za potrebe družbe, vodstva in samoupravnih organov so terjali veliko kolektivnega in naporenega dela vse službe.

Ob delu ste se stalno izobraževali, pridobljeno znanje pa prenašali tudi na dijake Iskrine poklicne šole in novo sprejete delavce na uvajalnih seminarjih.

Res je. Pri študiju v šoli in izpopolnjevanju na seminarjih mi je Iskra

Invalidi pregledali svoje delo

(Nadaljevanje s 6. strani)

dvje pomembni obliki zdravstvene rekreacije sodita v koncept zgodnje rehabilitacije in varčevanja z zmanjšano delovno sposobnostjo, rekonvalescentov itd. Letos se je dalaško klimatskega zdravljenja poslužilo 14 delavcev, od tega 3 invalidi, vendar se je enemu odobilo kopališko zdravljenje na obseki zdravstvene skupnosti.

Aktiv invalidov je skupno z oddelkom za zdravstvene zadeve sestavljen program dejavnosti za razreševanje invalidske problematike, ki je bil 29. 8. 1979 obravnavan in sprejet na delavskem svetu DO, potem pa je v obravnavo in sprejem DS po TOZD prešlo in potrdilo ga je že 14 TOZD.

Njegov pomen je v tem, da prvič postavljamo za razreševanje nalog s področja invalidske problematike nosilce teh nalog in roke, katerih morajo biti opravljene. S sprejemom programa v TOZD je dana možnost upravnim organom v TOZD, da se z invalidi in problematiko na tem področju bolj seznanijo. Hkrati na osnovi tega programa lahko pristopijo k učinkovitemu reševanju invalidske problematike.

V letu 1979 smo v DO Iskri Elektroinženirski zaposlili 5 invalidnih oseb. Pomembno je sodelovanje in nudenje habilitacijskega učencem OŠ Helene Puhar. 3 učenci menjene šole so na usposabljanju, 4 učenci omenjene šole pa že redno zaposleni.

V naslednjem srednjeročnem obdobju moramo doseči višjo „sistemsko“ socialno odgovornost, kar pomeni čvrstejšo koordinacijo med nosilci socialne politike v TOZD in v DO in ustreznejšo vključitev elementov socialne politike v TOZD in DO in ustreznejšo vključitev elementov socialne politike v sisteme planiranja, zaposlovanja, kadrovanja in drugega.

Potrebno bo uveljaviti sistem t.i. zgodnje rehabilitacije, ki naj bi v tem obdobju že pokazal pozitivne učinke v obliki znižane stopnje invalidizacije.

Izdelati bo treba popolnejši program dejavnosti v zvezi z invalidsko problematiko, ki ga učinkovito izvajati na ravni TOZD in DO. Še bolj bomo morali izpopolniti sistem zdravljenja in rehabilitacije alkoholikov, katerih stalno prekomerno pitje alkoholnih pijač lahko privede do trajnih telesnih okvar in v zvezi s tem trajno delovno neuporabnost.

REHABILITACIJSKI CENTER V KRANJU

Dr. Matilda Praprotnik je pojasnila problematiko zaposlovanja invalidov. Veliko je, ki bi se zaposlili, če bi bili usposobeni. Lani je komisija za ugotavljanje stanja invalidnih oseb ocenila prek 100 oseb, ki, če bi bili usposobljeni, bi lahko privedli do trajnih telesnih okvar in v zvezi s tem trajno delovno neuporabnost.

Omenila je tudi priprave na možno gradnjo rehabilitacijskega centra v Kranju, v katerem bi usposabljali ljudi, ki zaradi telesnih okvar ne morejo delati v združenem delu. V tem centru naj bi se usposabljali

predvsem delovni invalidi. Zal ideja o gradnji centra v Kranju ni prišla iz združenega dela. SPIZ pa tudi ni pokazala posebnih pozornosti tej zamisli, čeravno je čedalje več invalidnih ljudi, ki bi radi delali. Kranj ima glede tega najslabši položaj.

Miha Logar, predsednik komisije za socialno problematiko je opozoril na težje pokretne upokojene invalide, katere letno obiskujejo, drugače pa se DO, sodelavci, mlajših pa OO ZSM, ne spomnijo. Zdravi upokojenci se ob novem letu srečajo v DO, dobivajo regres za dopust. Za vse to so težje pokretni prikrajšani. Zato naj bi v bodoče sindikalna konferenca tudi zanje nekaj ukrenila.

Logar je načel tudi zdravstveno dejavnost – področje, na katerem se je marsikaj izboljšalo, vendar situacija še ni zadovoljiva. Dogovorjeno je bilo spremljanje zdravstvenega stanja oz. invalidnost naših delavcev. Posamezne invalide bi bilo treba poslati na zahtevnejše preiskave, pa to ni bilo storjeno.

Zanima ga tudi, kako je s kartotekami. Specialist medicine dela ima svojo, lečeči zdravnik prav tako. Prav tako je z izvidi od specialista. Ali je to pretrgana vez ali dupliranje?

Odgovor specialista je navadno obsežen, pacient pa izve o njem le malo. Zakaj potem pisanje, če bolnik oz. invalidni delavec ne izve, kaj mu je in kako naj živi? Zakaj ostane njegovo zdravstveno stanje skrivnost? Le malo podatkov gre iz OA naprej, če je potrebna sprememba delovnih nalog. Potem pa se lovijo, kaj sploh lahko dela!

Miha Logar je opozoril še na pojav čakanja. Človek gre k zdravniku, ko je z njim kaj narobe, dobi napotnico, se prijavi in čaka en do dva meseca. Kako v tem obdobju poteka njegova bolezen, kakšne so lahko posledice in kaj je zdravstvena služba s tem dosegla? (velika napaka!)

V nadaljevanju svoje razprave je Miha Logar opozoril še na druge probleme in pomanjkljivosti. Nekatere pripombe so povsem konkretne, zato bomo v eni prihodnjih števil Iskre objavili razgovor s tov. Logarjem. Skušali bomo poiskati tudi odgovore nanje.

Predsednik republiške zveze invalidov Konrad Pavli je pohvalil uspešno sodelovanje družbenopolitičnih organizacij, strokovnih služb z aktivom invalidov pri reševanju invalidske problematike.

Nato je podelil plaketo RZI za uspešno sodelovanje, ki jo je prevzel predsednik DS DO Jože Fende.

Jože Fende se je zahvalil za plaketo in pohvalil uspešno delovanje našega aktiva. Franc Orel vodja kadrovske službe je povedal, da se je na področju razreševanja invalidske problematike veliko izboljšalo, kar se zaposlovanja invalidov tiče, TOZD velikokrat zavravnolno vplivajo, medtem ko druge odgovorne službe ne zavirajo njihovega zaposlovanja. Mirko Galičič predsednik kranjskega društva invalidov je pozdravil zbrane invalide, jim zaželel uspešno delo in vsestransko pomoč služb v DO. Boc

NUJNO JE VSESTRANSKO VARČEVANJE

Delavski svet je sprejel sklep, naj poslovodni organ pripravi predlog varčevalnih ukrepov, ki naj se vključijo v program ukrepov za leto 1980. „Zakaj v Iskri ne varčujemo in zakaj nimamo programa varčevanja?“ je vprašal delegat Milan Pozenel na zasedanju delavskega sveta. Posebej je vprašal, zakaj sredstva obveščanja posvečajo varčevanju tako malo prostora.

Novo obdobje življenja postavlja pred nas nove pogoje varčevanja, če hočemo, da bo naša bodočnost takšna kot sedanjost, varčevati moramo na delu in doma. Varčujemo s časom, energijo in materialom!

VARČEVANJE S ČASOM

Čas je dobrina, ki jo moramo cenotno izkoristiti. Čas je denar, nam pove pregovor, zato ne razmetujmo z denarjem. Organizirajmo delo tako, da ga opravimo v čimkrajšem času, preprečujemo čakalne ure, zastoje zaradi okvar, uporabo časa zaradi neracionalnega transporta. Ne zapuščajmo delovnih opravil, ne motimo druge, če sami nimamo kaj delati oz. če ne želimo delati! Ne odhajajmo na malico, kadar ni čas za to!

Pri delu moramo pomagati drug drugemu, da odpravimo ozka grla v proizvodnji in režiji. Če imate odložen gibljiv delovni delovni čas, morate dalj časa ostati na delu, kadar je dela več! Nadurno delo naj bo redka izjema. Omejimo potovanja in prevoze; poizkusimo opraviti posel tudi telefonsko in pismeno.

VARČUJMO Z ENERGIJO

Prvi ukrep varčevanja je omejitev ogrevanja na 18 st. C. Če vas zebe, ste mogoče prelahko oblečeni. Stroji in naprave naj bodo v pogonu samo v

čas delu, gorijo naj le tista svetila, ki so potrebna za nemoteno delo. V oddelku pogledj, če ne gorijo odvečne luči! Energijo in denar prihraniš tudi sebi, če pretirano ne ogrevaš stanovanja, če stanovanje termično izoliraš, če imaš pravilno nastavljen gorilnik ter očiščeno peč in dimnik.

Pri gorivu privarčuješ z zmerno vožnjo, če imaš pravilno nastavljen vplinjač in motor in seveda, če se ne voziš po nepotrebnem.

Zapomni si, da imaš pri izgovarjanju, oz. kurjenju glede na kalorije v gorivu od 15 do 32 % izgub, torej toliko energije gre skozi dimnik.

Če stanuješ v klasično grajeni hiši, imaš naslednje izgube toplote, ki jo pridobiš z grelnimi telesi:

– streha oz. strop	16 %
– klet	6 %
– okna in razne reže	28 %
– zunanje stene	18 %

Pred zimo zaščitni in izoliraj vsa kritična mesta.

VARČUJMO Z MATERIALOM

Vrednost materiala je pomembna postavka pri izdatkih. V Iskri letno znašajo materialni stroški 2 mil. din; če prihranimo samo 1 %, je to 20 mio din ali 35 novih stanovanj ipd.

Varčevati lahko pričnemo že pri razvoju, projektiranju in konstrukciji izdelkov, nadaljujemo pri točnem planiranju, pravilni nabavi, vhodni kontroli in pazljivem skladiščenju. Prihranke lahko dosežemo tudi s pravilnim planiranjem serij in seveda z natančno obdelavo, montažo in kontrolo. Dosežemo jih tudi, če drage uvcene materiale nadomestimo z domačimi.

Pomislimo na varčevanje, ko pi-

šemo kartico za skladišče. Pazljiveje moramo ravnati tudi z gorivi in mazivi ter drugimi materiali, ki jih uporabljamo pri proizvodnji, podobno moramo ravnati tudi z odpadnimi materiali, ne mečimo v smeti, kar je še uporabno za predelavo!

NAMESTO ZAKLJUČKA

Z varčevanjem na vseh področjih lahko dosežemo boljše rezultate, saj smo doslej napravili zelo malo na tem področju. Varčuje lahko vsakdo, pri tem ni nobenih izjem in izgovorov. Varčnost naj zato ne bo samo humor na račun Gorenjcev, temveč tudi moto našega dela in ravnanja.

ŠOLSKE CENTER ISKRA KRANJ

Kaj dela mladinska organizacija

Kranj – Pred kratkim je bila v prostorih nad tovarniško restavracijo Iskra izredna volilna konferenca osnovne organizacije ZSMS Šolski center Iskra Kranj. Udeležili so se je predstavniki 26-ih razrednih skupnosti, člani starega in novega predsedstva OO ZSMS, ostali dijaki, predstavnik OK ZSMS Kranj, ravnatelj šol dipl. ing. Franc Letar ter direktor ŠC dipl. ing. Ciril Rekar.

Dosedanji predsednik mladinske organizacije Pavel Rupar je orisal poteklo dejavnost in vzroke za predčasno razrešitev zadane naloge. Izvoljeni so bili novi organi osnovne organizacije ter sprejet delovni program za novo obdobje.

Novo predsedstvo je sestavljeno po delegatskem sistemu, v njem pa so predstavniki vseh interesnih dejavnosti, in sicer: Miklavčič Damjan – predsednik, Markoja Boštjan – podpredsednik, Zvone Mihev – sekretar, Jakelj Janez – literatni krožek, Boris Gogala – šolsko glasilo, Aleš Uranič – ŠSD, Igor Kristan – obrambni krožek, Uroš Stare – klub OZN, Tomo Zaplotnik – marksistični krožek, Leon Čebašek – klub študentov Iskre.

Zastavili so si sledeči delovni program za obdobje do zimskih polletnih počitnic:

1. Izdali bodo informativno glasilo OO ZSMS – PLUS – MINUS
2. Vsako konferenco bodo pregledali delo interesnih dejavnosti
3. Počastili bodo dan JLA – 22. december
4. Sodelovali bodo na vseh akcijah OK ZSMS Kranj in se povezovali z ostalimi OO ZSMS srednjih šol
5. Sprejeli bodo mlade v ZK
6. Dijake bodo o delu in tekočih dogodkih obveščali preko vsega leta – INFORMATIVNI LIST (dvakrat mesečno)
7. Sodelovali bodo pri izvedbi šole v naravi
8. Pripravili bodo kulturni dan
9. Sestavili bodo delovni program za naslednje obdobje, in sicer za OO ZSMS in vse interesne dejavnosti
10. Uveljavili bodo mladinske ure in oddelčne konference ter se prizadevali za redno delovanje šolske knjižnice, ki doslej ni obratovala.

O problematiki in delovanju mladinske organizacije je spregovoril tudi ravnatelj šol – dipl. ing. Franc Letar: „Trenutno se vodstvo OO ZSMS menja med šolskim letom, kar ni do sedanja „praksa“. Novo vodstvo bo moralo aktivno pristopiti k delu in pridobiti učence k množičnemu sodelovanju. Na ŠC je 750 dijakov, ki se premalo vključujejo v interesne dejavnosti in krožke, ki na ŠC delujejo.

Dejavnost tudi v preteklosti ni bila na zadovoljivi ravni, ker ni zainteresiranosti. Treba je preiti h konkretnemu delu in manj k papirnati programom. Treba se je lotiti boljše organiziranosti, saj je bila vrsta preteklih akcij ponesrečenih prav zaradi slabe organiziranosti in „samoiniciative“ ter skupnega reševanja problemov. Novo vodstvo naj na osnovi delovnega programa pripravi finančni plan, na osnovi katerega bo OO ZSMS dobila sredstva DS za prihodnje leto.“

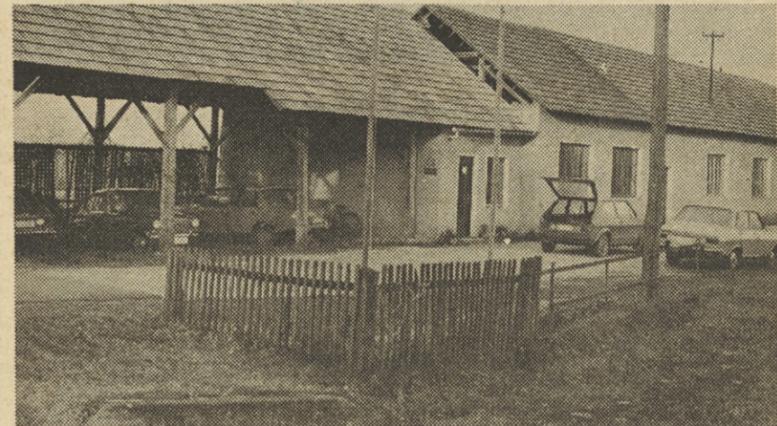
Člani predsedstva OO ZSMS so resno pristopili k delu, si razdelili naloge, izvolili nove delegate za OK ZSMS Kranj in konferenco mladih v vzgoji in izobraževanju, pripravili plan organizacije dela, uredili mladinsko sobo, pregledali šolski kolektar ter porazdelili delegatom interesnih dejavnosti, da poživijo dejavnost krožkov, predvsem kluba OZN in marksističnega krožka.

Uspešno delo servisa v Prekopi

Prijetno je, če obiščeš tak Iskrin kolektiv, kot je naš servis v Prekopi. Človek bi rekel, da pri njih vse „štima“. Samo dva podatka: od letošnjega maja, ko smo servis odprli, pa do pred nekaj dnevi, se je vrednost opravljenih del popeterila; drug takšen zgovern podatek pa je tale – od skupno 1.617 opravljenih servisnih storitev so imeli le štiri reklamacije, pa še od teh je bila opravičena le ena.

Ko smo z letošnjim prvim majem odprli lastno servisno delavnico v Prekopi – majhni vasi med Šentjernejem in Kostanjevico na Krki – je bil marsikdo v Iskri nekoliko začuden: zakaj pa tam? Ne bo morda delavnica preveč od rok? Bo sploh imela dosti strank?

Številna vprašanja so se vrstila, na vodstvu Servisa v Rožni dolini pa so jim odgovarjali: ob pomanjkanju

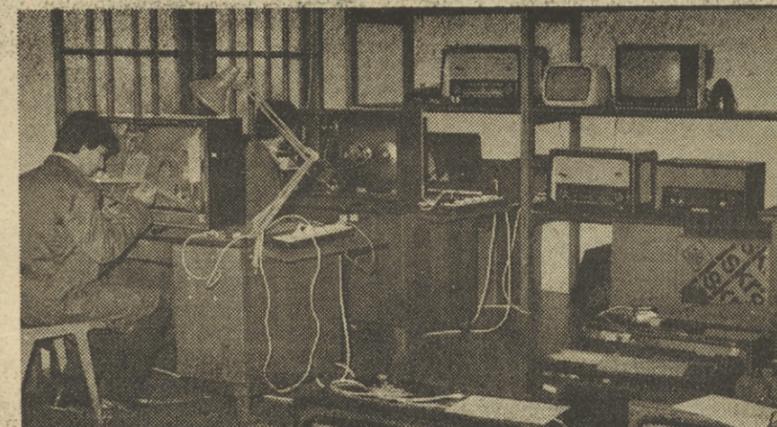
Takšno je poslopje našega servisa v Prekopi.

investicijskih sredstev za potrebe servisne dejavnosti, je bila odprtitev servisa v Prekopi najugodnejša, gledano dolgoročno, pa tudi umestna.

Zdaj že lahko zapišemo, da sta bila prvi strah in dvom ob otvoritvi lastne servisne delavnice v Prekopi zaman. Celo obratno; zaradi kakovostnih popravil so se mnogi lastniki Iskrinih izdelkov že usmerili na Prekopo, še mnogo pomembnejše pa je to, da smo končno v tem delu Slovenije le dobili lastno delavnico, ki skrbi za servisiranje našega proizvodnega programa vse od Senovega, Brežic, Krškega, Bizelskega in Bregane, na drugi strani pa od Novega mesta prek Gorjancev do Bele Krajine. Kar veliko območje, ne?

Prostore, kjer imamo zdaj našo delavnico, je Iskra kupila že pred petimi leti ter jih dala v najem Radio klubu Prekopa kot naši pogodbeni servisni delavnici. Le-ta je servisirala v glavnem izdelke široke potrošnje.

Nikakor ne moremo reči, da je Radio klub slab servisiral. Prav obratno. Toda želja Iskre Commerce je vsekakor znana: v interesu celotne Iskre je, da naše izdelke kar najbolje servisiramo in ta težnja po še kakovostnejšem delu je pripeljala do tega, da smo prevzeli pogodbeni servis pod lastno Iskrino streho.

Oddelček za servisiranje zabavne elektronike.

ZAHVALA ZA POMOČ

Društvo za pomoč duševno prizadetim občine Kranj se zahvaljuje za uspešno sodelovanje Iskri Elektromehaniki Kranj v letu 1979 in želi članom kolektiva uspešno novo leto 1980.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem in sodelavcem zahvaljujem za izkazano pozornost in lepa darila, obenem želim vsem še mnogo delovnih uspehov.

Marija Hrovat

Prav tisti dan, ko smo obiskali našo delavnico v Prekopi, sta bila tam tudi predstavnika TOZD Servis v Iskri Commerce, inštruktorja Mara Beltram in Marjan Kutner. Z veseljem pa tudi ponosom sta nas opozorila na nekaj podatkov, ki smo jih na kratko tudi že objavili v začetku tega zapisa.

Oba sta poudarila, da je servis izredno dobro organiziran in urejen ter razdeljen po panogah. Menda je eden redkih, ki spoštuje predpis o upoštevanju razlik v cenah rezervnih delov in storitev.

Poslovodja servisa v Prekopi Franci Drobnič.

Vse pa v Prekopi le ni tako rožnato. Vodja delavnice Franc Drobnič je potožil, da je območje, ki ga mora pokrivati njihov servis, veliko, če ne celo preveliko. Nadalje se borijo s pomanjkanjem nekaterih orodij in naprav. Še marsikaj je naštel. Verjetno pa sodi to le med tiste začetne probleme ob otvoritvi nekega servisa in jih bodo Iskra Commerce ter Iskrine proizvodne organizacije s skupnimi močmi kmalu odpravile. Pa ne samo v Prekopi, ampak tudi v drugih Iskrinih servisih, o katerih slišimo številne pohvale, pa tudi nekatere kritike.

Lado Drobež

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD Stikal za denarno pomoč in izrečeno sožalje. Hvala vsem

Danica Šturm

TOZD TGA RETEČE

PETINDVAJSET LET DELA IN USPEHOV

Delavci Tovarne gospodinjskih aparatov so se ob jubileju zbrali v soboto, 15. decembra v škofjeloškem hotelu „Alpetour“. Izredno strmo rast tovarne, polno naprezanj in samoopovedovanj številnih entuzijastov, je v govoru izčrpno opisal direktor Ljuba Slavkovič. Prireditelj sama se je pričela z občinim zborom osnovne organizacije sindikata, kjer so razglasili rezultate volitev vodstva sindikalne organizacije, prebrali pa so tudi poročilo nadzorne odbora.

Predstava sama je bila sestavljena iz nastopov tamburaške skupine „Biserica“ iz Reteč, pevski zbor, ki je ob tej priložnosti sprejel pokroviteljstvo TOZD TGA „Janko Krmelj“, pa je zapel vrsto dobro pripravljenih pesmi. Goste na prireditvi so pozdravili poleg direktorja temeljne organizacije Ljuba Slavkoviča, še glavni direktor Delovne organizacije Široka potrošnja Simon Primožič, predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Škofja Loka Peter Petrič, predstavnik občinskega sindikalnega sveta občine Škofja Loka in predstavnik KS RETEČE—

Jože Cof je prejel priznanje za 25-letno sodelovanje, saj je v tovarni že od začetka.

GORENJA VAS.

Dosedanega predsednika osnovne sindikalne organizacije Matjaža Erzena, ki je zelo uspešno vodil delo sindikata je zamenjal Roman Klemenčič. Predstavili ga bomo v eni od prihodnjih številkih.

Predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Škofja Loka Peter Petrič je v svojem govoru poudaril dosežene uspehe Tovarne gospodinjskih aparatov, spregovoril pa je tudi nekaj besed v zvezi z bližnjo 5. obletnico Delovne organizacije Industrija širokopotrošnih izdelkov. Orisal je tudi nekaj značilnosti poslovanja v občinskem merilu. Občinski družbeni proizvod je od lanskega leta realno narasel za približno 8 odstotkov, za občino pa je značilno pomanjkanje repromateriala, previsoka rast osebnih dohodkov in previsoka stopnja zaposlovanja.

Te ugotovitve, kot je v svojem govoru poudaril predsednik IS občine Škofja Loka, so bile temelj za izgraditve plana za prihodnje leto in za bližnje srednjeročno obdobje. Vse te značilnosti veljajo seveda tudi za Iskra, ki je v škofjeloški občini zastopana kar z dvema tozdoma Tovarno gospodinjskih aparatov v Retečah.

Govornik je v nadaljevanju poudaril, da bo v prihodnjem obdobju predvsem potrebno dosledno upoštevati vsa stabilizacijska prizadevanja, poudaril pa je tudi, da z občinske strani vlada prepričanje, da je programska preusmeritev tovarne v Retečah dobro pripravljena in bo tudi na celotno loško gospodarstvo pozitivno vplivala.

Iz njegovega govora povzemamo še ugotovitve, ki veljajo za celotno loško gospodarstvo — fluktuacija je pre-

Delavci TOZD TGA Reteče, ki so bili ob srebrni obletnici nagradjeni za dolgoletno, uspešno, samoupravno in družbenopolitično aktivno delovanje:

za dolgoletno delo v TOZD: Angelca Jenko, Ivanka Jakič, Jože Cof. Za uspešno in vestno delo: Ivanka Nardoni, Vinko Jenko, Drago Stančič, Helena Dolenc, Anica Janc, Vera Hafner, Angelca Štanta, Stana Vencelj, Ančka Porenta, Ivanka Alič, Franca Avguštin, Hadič Fatima, Rade Babič, Danica Frelj, Mihaela Primožič, Pavle Mekiš, Marija Rešek, Tone Mrak, Jože Krajnik, Ivan Camlek, Pavla Demšar, Milka Stojanovič, Anica Mulej, Marija Primožič, Albert Murn, Janko Dolenc, Jože Jamnik, Jožica Arhar, Franc Mihalič, Peter Ceferin, Ljubo Slavkovič.

Za uspešno delo v samoupravnih organih: Majda Bohinc, Mirko Rajšek, Drago Kisovec, Janez Pintar, Helena, Kejžar, Nikolaj Ignjatov, Jožica Drnovšek, Jože Avguštin, Kati Vrhovnik, Greta Gjergjek, Anton Jamnik.

Za uspešno delo v družbenopolitičnih organizacijah: Veronika Guzelj, Tilka Kalan, Tone Pušar, Majda Bašelj, Breda Blaznik, Roman Klemenčič, Jaka More, Novica Jevtič, Desa Neševič, Kornelija Bulat, Janez Bogataj in Matjaž Eržen.

ISKRA COMMERCE

Informacijski predsystem tržno prometne funkcije

Na konferenci „Iskra na jugoslovanskem tržišču“ na Brdu pri Kranju je imel enega vidnejših referatov tudi član KPO v Iskri Commerce Franc Hudej. Naslov njegovega prispevka je bil „Informacijski podsistem tržno prometne funkcije“.

Najprej je obširno spregovoril o nujnosti, da končno v Iskri le izdelamo tak informacijski sistem, ki bo resnično pospeševal naše delo. Informacijski sistem v Iskri bi morali ustrezno povezati ter integrirati vse informacijske podsisteme, ker bi šele tako omogočili, da bi vsi dejavniki v procesu odločanja znotraj Iskre, to je delavci v TOZD, delegati na ravni DO in SOZD ter poslovodni organi na vseh ravneh, delovali ne le v skladu s svojimi trenutnimi interesi in ne le na osnovi intuicije, temveč vse bolj na osnovi stvarnega poznavanja svojega položaja, naše skupne medsebojne soodvisnosti ter dolgoročnejših ciljev.

Prav zato si integralnega informacijskega sistema v Iskri ne moremo zamišljati na osnovi poenostavljenega vzorca na enem mestu zbranih vseh podatkov in tudi ne tako, da bi oblikovanje informacijskega sistema pomenilo dodatno zbiranje, zajemanje in kopičenje podatkov, ki jih nato v procesu odločanja ali operativnega izvajanja ne bi uporabljali.

Franc Hudej je v nadaljevanju poudaril, da bo moral biti informacijski sistem v Iskri v celoti prilagojen, na eni strani izvajanju posameznih poslovnih procesov, na drugi pa potrebam v procesu odločanja na vseh ravneh. To pomeni, da bi bilo treba

kazalo pri oblikovanju informacijskega podsistema v Iskri upoštevati še naslednje:

— da se ustrezno ovrednoti in naprej razvija vse dosedanje rešitve, ki so že pokazale dobre rezultate,

— da je vsak nosilec posamezne poslovne funkcije odgovoren tudi za oblikovanje in razvijanje informacijskega sistema povezanega s to funkcijo, — da onemogočimo monopole nad informacijskimi na vseh ravneh,

— da informacijski sistem v Iskri razumemo kot nujnost in možnost za vse nas, da bi delovali bolj povezano, z manjšimi motnjami.

Na osnovi teh izhodišč je Franc Hudej podal nekaj zamisli o informacijskem podsistemu tržno prometne funkcije. Razvoj Iskre na višjo kvaliteto raven pomeni, da se moramo vse bolj usposabljanje za to, da bomo ustrezno reagirali na potrebe okolja — trga.

Ustrezno reagiranje na potrebe trga pa je možno le, če je spostavljena med trgom in Iskro takšna informacijska povezanost in s tem takšna komunikativnost, da bodo v to informacijsko mrežo vključeni vsi subjekti znotraj Iskre, ki izvajajo posamezne tržno prometne dejavnosti ter vsi subjekti, ki sprejemajo poslovne odločitve na vseh ravneh.

Informacijski podsistem tržno-prometne funkcije bi zato moral omogočiti na eni strani smotrno in uspešno izvajanje posameznih tržno prometnih dejavnosti, na drugi strani pa takšno naravnost vseh organov, ki sprejemajo poslovne odločitve, da bo odzivnost trgu in njegovim potrebam temeljni kriterij poslovnih odločitev. Gre za informacijsko mrežo, preko katere bomo lahko komunicirali s trgom, za vsebino in obliko informacijskih pretokov ter za tehnična sredstva, ki bodo omogočala hiter in sodoben pretok informacij. V grobem bi informacijski podsistem tržno prometne funkcije vseboval pridobivanje, prenašanje, sprejem, predelavo in hranjenje informacij s področja celotnega procesa trženja.

Pri izvajanju tržno prometnih dejavnosti so značilne vse tiste poteze, ki so značilne tudi za materialno proizvodnjo: — proces izdelave in poenostavljanja — kompleksne procese razstavljamo na vedno manjše in enostavnejše dele, tako da jih moremo v enostavnosti obvladovati,

— elemente (dele in položaje) razvrščamo po sorodnosti, tako da so dostopni masovni predelavi, obdelavi, prenašanju itd. in da lahko zanje uporabimo sodobno tehnologijo — računalnik,

— razstavljene elemente poveujemo v nove agregate.

Tržno prometni proces v Iskri bi lahko razdelili na ožje procese, ki se sicer povezujejo, vendar pa vsak zase predstavljajo specifično vsebino in to:

- tržno informacijski proces,
- proces akvizicije,
- proces menjave (prodaja na debelo, nabava, maloprodaja),
- proces vzdrževanja in tehničnega servisiranja.

LD

Franc Hudej

vse obstoječe rešitve preučiti z vidika teh kriterijev, kajti informacijski sistem ni in ne more biti namenjen samemu sebi ali njegovim oblikovalcem.

Na osnovi teh postavk bi bilo možno opredeliti informacijski sistem zlasti z vidika funkcionalnih procesov in pa z vidika nivojev odločanja. Pri tem je Franc Hudej glede na funkcionalne procese naštel naslednje možne informacijske podsisteme v Iskri: podsistem tržnoprometne funkcije, proizvodne funkcije, finančne funkcije in kadrovske funkcije. Poudaril je, da bi morali biti informacijski podsistemi oblikovani po funkcionalnih procesih primarni in bi morali v prvi vrsti omogočiti racionalnost pri operativnem izvajanju posameznih poslovnih funkcij, ne glede na to, v kateri organizacijski enoti se proces izvaja.

Po ravneh odločanja bi bilo treba oblikovati sintetične informacijske modele in to za vse ravni odločanja. Osnovne ravni bodo vsekakor TOZD, DO in SOZD, razen njih pa so možni še drugi nivoji, kot so na primer stalne ali občasne skupnosti, predstavništva, itd.

Član KPO Iskre Commerce je v nadaljevanju opozoril, da bi morda

Moški pevski zbor Janko Krmelj je sicer že pred proslavo s podpisom samoupravnega sporazuma sprejel pokroviteljstvo TOZD TGA, vendar pa je v „Iskrinih barvah“ zapel prvič prav na tej prireditvi. Govornik, predstavnik pevskega zbora (na fotografiji prvi z desne) se je za pokroviteljstvo zahvalil in orisal pomen združevanja med organizacijo združenega dela in kulturnimi organizacijami.

cejšen problem, ki se ga bo treba v prihodnjem obdobju lotevati zlasti z doslednim uresničevanjem samoupravnih sporazumov o minimalnih standardih, ki marsikje sploh še niso sprejeti in se seveda tudi ne uresničujejo.

Glavni direktor Delovne organizacije Simon Primožič je v pozdravnem govoru delavcem slavljenske temeljne organizacije poudaril pomen celotne Delovne organizacije. Po njegovih besedah je prav industrija širokopotrošnih izdelkov tisti del Iskre, ki

predstavlja in zastopa njen ugled doma in v tujini.

Vsi govorniki pa so jubilatnu in njegovim delavcem — samoupravljalcem zaželeli še več uspeha v Novem letu in v bodočih delovnih in samoupravnih prizadevanjih.

V nadaljevanju prireditve so najprej zadevnejšim članom kolektiva in tistim, ki so v tej organizaciji združenega dela najdlje zaposleni, podelili priznanja.

GOVOR LJUBA SLAVKOVIČA, DIREKTORJA TOZD TGA

Drage tovarišice, tovariši — spoštovani gostje!

Četrto stoletje razvoja našega delovnega kolektiva je zaokrožena obletnica, ki jo danes proslavljamo, se spominjamo preteklih dohodkov in istočasno načrtujemo naše bodoče cilje.

Dovolite mi s tem v zvezi, nekaj telegrafsko nanižanih dogodkov, temeljev, iz katerih se je tovarna razvila do današnje stopnje.

Leta 1954 je bilo ustanovljeno obrtno podjetje elektro-radio stroke pod imenom Elra, da bi opravljalo servisno dejavnost za Škofjo Loko in izdelovalo električne aparate.

Takratno podjetje je dobilo prostore v Koširjevem mlinu in začelo s popravili elektromotorjev, radioaparatur in drugih elektromotorjev. Prvi izdelki za tržišče so bili mali gospodinjski elektromotorji in takoj zatem električna spajkalca. Spridobivanjem kadra se je pričelo intenzivno iskanje programa v kratkih iskanih tržnih artiklih.

Razvili in proizvajali smo električne loščilce za parket in radio aparate za avtomobile. Težak program za mali kolektiv, ki se je boril z znanjem, s slabo opremljenostjo in slabo tehnologijo. Osvajali smo nove proizvode: akumulatorske svetilke, polnilce za akumulatorje, stopniščne avtomate, svetlobne releje in druge naprave, ki pa so predstavljale maloserijsko obrtno proizvodnjo.

Zato se je po 1960 podjetje dogovorilo, da za kranjsko Iskro začne proizvajati male transformatorje. Prostora je pričelo primanjkovati in tako smo od občine dobili bivše nunske prostore pod gradom, ki smo jih adaptirali in preuredili za naše potrebe.

To je bila prva večja investicija v osnovna sredstva in stavbe. Ta zagon nam je dal osnovo za nadaljnji razvoj in programiranje tržno zanimivih izdelkov. Na eni strani smo delali električne elemente za vgradnjo (transformatorje, podnožje za elektronke, priključne letvice, antenske izolatorje, vzmetne priključnice, hladilniške termostate itd.), na drugi strani pa smo se začeli usmerjati v proizvodnjo izdelkov za široko potrošnjo. Električne peči Globus smo s ponosom dali na trg in povpraševanja nismo mogli zadovoljiti — primanjkovalo je kapacitet in prostora; nismo imeli lakirnice in tako smo sodelovali s kooperanti v Ljubljani, Kopru in drugje. Od podjetja Elektra v Ljubljani smo prevzeli proizvodnjo kahalnikov in dobili tudi del strojne opreme. V

Šentvidu smo prevzeli kot obrat emajlirnico in tako uspeli vsaj v osnovi zasadiati lopato v ledino proizvodnje za tržišče široke potrošnje.

To je pomenilo tudi možnost, da smo prešli iz obrti v industrijo in tako smo sredi šestdesetih let po dogovoru z občino priključili v našo podjetje Pilaro v Retečah. To je bila druga prelomnica v našem delu — v Škofji Loki smo obdržali samo še program transformatorjev in elementov, v novem obratu v Retečah pa smo organizirali proizvodnjo aparatov za gospodinjstvo. Tako smo leta 1969 spremenili predmet poslovanja v „Tovarno gospodinjskih aparatov“ in začrtali pot za nadaljnji razvoj v tej smeri. Proces prehoda iz obrtne proizvodnje je trajal precej časa, vendar je kolektiv vztrajal na začrtani poti, se boril s številnimi težavami in vseskozi napredoval samorastniško s sredstvi, ki jih je sam ustvarjal. Družbenih sredstev za razvoj ni bilo, čeprav so prav v tem času podjetja z družbeno pomočjo veliko lažje kot mi dosegla začrtane cilje.

V tem času smo razvili lastno prodajno in servisno mrežo po vsej Jugoslaviji in pričeli iskati inozemske kupce. Taka tržna orientacija pa je zahtevala popolno prilagoditev programa tržišču, boju za višjo kvaliteto in konkurenci cen. Artikli, kot so električne peči, kahalniki in stabilizatorji za televizorje, so zahtevali veliko angažiranja na trgu, kar pa ni ostalo brez uspeha. Investicijska dograditev druge faze izgradnje obrata v Retečah, kjer smo dopolnili mehansko obdelavo, emajlirnico in montažo teh izdelkov je bila prehodno obdobje za dokončno dograditev potrebnih kapacitet za dokončno zaokroženje celotnega procesa proizvodnje, kamor smo že vključevali štedilnike in plinske peči.

V letih 1970 in 1971 je v gospodarstvu prišlo do močnih integracijskih gibanj za združevanje dela in sredstev, programske stabilizacije, rentabilnejšega poslovanja in usklajenega nastopa na domačem in zunanjem trgu. Na osnovi teh gibanj in po temeljitih pripravah ter analizi tržno gospodarskih razmerij, se je naš delovni kolektiv s 1. julijem 1971 odločil, da se kot delovna organizacija pridružio Zdrženemu podjetju Iskra Kranj. Združili smo se z namenom, da se specializiramo in postanemo nosilec proizvodnje in razvoja programa gospodinjskih aparatov in opreme v Iskri. Z združitvijo v Zdrženemu podjetje smo opustili proizvodnjo transformatorjev, električnih elementov in TV stabilizatorjev ter celotno proizvodnjo prenesli v Iskrino Tovarno radijskih sprejemnikov v Sežani.

To je nova prelomnica v razvoju naše tovarne. Delamo in razvijamo široko paleto širokopotrošnih izdelkov za jugoslovansko in zunanje tržišče z izdelki široke potrošnje.

Pristopili smo k tretji fazi v Retečah, dogradili smo 3.000 metrov pokrite delovne površine. Istočasno smo opremili novo lakirnico, izgradili novo emajlirnico, dopolnili orodjarno s stroji, zgradili skladišča in intenzivno pripravljali novi tržno propulzivni program proizvodnje. Ta naj bi po dogovoru z Zdrženim podjetjem Iskra slonel na gospodinjskih aparatih visokega tehnično tehnološkega in estetskega razreda.

Konec leta 1974 in v začetku 1975 je prišlo v Zdrženemu podjetju Iskra z Zakonom o združenem delu do reorganizacije. Zdrženo podjetje Iskra je postalo SOZD, ki jo je tvorilo šest Delovnih (branznih) organizacij, organiziranih po podobnosti programa glede na tržni segment in naj bi ga obvladovala. Tako se je naša tovarna 27. marca 1975 združila kot temeljna organizacija združenega dela v Delovno organizacijo Iskra široka potrošnja s sedežem najprej v Železnikih in kasneje v novi poslovni hiši v Škofji Loki. Združilo se je šest tovarnih širokopotrošnih izdelkov, ki na domačem in na tujem trgu sodelujejo pri proizvodnji malih elektromotorjev, gospodinjskih aparatov in gospodinjske opreme ter zabavne elektronike. Sodelovanje poteka v medsebojnem povezovanju v reprodukcijski verigi in združevanju dela in sredstev ter ožje specializacije posameznih tovarni v reprodukcijskem procesu. Istočasno pa so se odločili za združevanje dela in sredstev za področje trženja oz. tržno prometne sfere. Ustanovili smo skupne službe na ravni Delovne organizacije s sledečimi cilji:

— usklajevanje razvojnih programov med tovarnami v delovni organizaciji in med tovarnami v SOZD-u v izogib medsebojnega programskega prekrivanja in morebitne medsebojne programske konkurence v sami Iskri,

— sprejemanje informacij in realizacija programskih ciljev in srednjeročne proizvodno-prodajne plane, investicijske programe, medsebojne odnose v celotnem prihodku, dohodku, nagrajevanju in svobodni menjavi dela na ravni Delovne organizacije in SOZD-a. Čakajo nas še zelo zahtevne in odgovorne naloge pri urejanju medsebojnih dohodkovnih odnosov v reprodukcijskem in tržno prometnem kompleksu ter na področju svobodne menjave dela. Z dosedanjim samoupravnim dogovarjanjem so dana le izhodišča in osnove. Vse te odnose bo potrebno ne le negovati ampak

(Nadaljevanje na 9. strani)

GOVOR

LJUBA SLAVKOVIČA,
DIREKTORJA TOZD TGA

(Nadaljevanje z 8. strani)

tudi dograjevati tako, da medsebojni dohodkovni odnosi ne bodo le na papirju, ampak da jih uveljavimo v praksi.

Naš program v okviru Delovne organizacije in Združenega podjetja Iskre smo v skladu s postavljenimi cilji tudi izpopolnili in lahko trdimo, da smo dosegli pričakovano. V tem obdobju smo se samoupravno organizirali in aktivno delovali znotraj naše tovarne, Delovne organizacije in samega SOZD. Aktivno smo sodelovali s Krajevno skupnostjo, združevali smo sredstva pri izgradnji kanalizacije, pri urejanju cest, avtobusne postaje, na področju družbene samozadostitve, na področju kulture in druge problematike, kjer smo povezani s Krajevno skupnostjo Reteče. V okviru SOZD-a Iskre sodelujemo na vseh področjih samoupravnega delovanja; sofinanciranja skupnih naložb ter skrbimo za razvoj rasti osebne in družbenega standarda naših zaposlenih.

Kako je celoten razvoj do današnjega dne potekal, s kakšnimi problemi smo se srečevali, kakšne težave smo imeli, kako smo jih premagovali, je težko povedati v nekaj besedah. Vendar lahko trdimo, da je celoten kolektiv z vsemi svojimi prizadevanji in znanjem, z vsemi svojimi akcijami vedno ravnal s skrbjo dobrega gospodarja.

Vrh vsega prizadevanja so rezultati, ki smo jih dosegli, to pa je, da smo iz majhne obrtne delavnice prerasli v sodobno industrijsko tovarno z doma razvitim programom. Ponaših izdelkih povprašuje domače in inozemsko tržišče. Naš razvoj glede na obseg dela in poslovanja ni bil vedno enakomeren, to pa lahko ilustrirajo sledeči podatki:

Leta 1971 smo proizvedli za 7,5 milijard dinarjev, v nadaljnjih štirih letih smo proizvodno podvojili in se povzpeli z obsegom na 15 milijard v nadaljnjih štirih letih pa bomo dosegli proizvodno 45 milijard, v letu 1980 pa planiramo že obseg v višini 60 milijard dinarjev. Tako hiter razvoj in povečan obseg poslovanja ne spremljajo lastni viri obratnih sredstev, pa tudi akumulacija ni na zavidni višini kljub relativno visoki produktivnosti in gospodarnemu prizadevanju celotnega kolektiva. Na akumulacijo ne moremo v celoti sami vplivati, ker smo omejeni s cenami, medtem ko stroškovna inflacija več ali manj nekontrolirano naraste. Cene našim proizvodom so zamrznele in povečanja nikakor ne dosegajo stopnje stroškovne inflacije. Ta nasprotja med surovinami in finalnimi proizvodi ne pestijo samo našo tovarno, ampak celotno industrijo bele tehnike. Kljub akumulaciji, s katero nismo zadovoljni, smo po podatkih zveznega SDK od 20 sorodnih organizacij združenega dela v SFRJ po poslovni uspešnosti na tretjem mestu. To pa je rezultat stalnega posodabljanja programa in uvajanja na trgu vedno novih izdelkov.

Uveljavljanje na inozemskem trgu je težko in zahteva mnogo naporov in samoodpovedovanja celotnega kolektiva pri akumulaciji. Razlika med cenami domačih surovin in repromateriala v primerjavi z domicilnimi cenami na konvertibilnem deviznem tržišču sega celo od 30 do 42 %. Visoke devizne dajatve negativno vplivajo na konkurenčnost na inozemskem trgu. Kljub vsem tem težavam pa se bo naš izvoz v tem letu povzpela na milijon 800 tisoč dolarjev, kar bo približno 80 % več kot v preteklem letu, izvojni plan za leto 1979 pa bomo preslegli za 15 %.

Z novim programom se odpirajo velike možnosti plasmaja naše tovarne na inozemska tržišča. Sklenili smo pogodbo s firmo AEG Telefunken Nürnberg v vrednosti 18 milijonov 600 tisoč nemških mark za dobo petih let, to pa bomo ustvarili z avtomatskimi opekači kruha. S češko firmo Praga Union in Elektro Praga smo tik pred podpisom pogodbe o kooperacijskem sodelovanju. Letna blagovna menjava v eni smeri bo dosegala 1 milijon 250 tisoč dolarjev. Podobne razgovore vodimo tudi s poljskimi partnerji. Tudi na tem področju se kažejo velike možnosti plasmaja naših izdelkov. Celoten dosednji izvoz je bil usmerjen na konvertibilno devizno področje in dežele v razvoju. Pravkar smo sklenili pogodbo s partnerjem iz Irana v vrednosti 450.000 dolarjev do konca junija naslednjega leta. Prodrli smo na zahodno-nemško tržišče — samo firmi Quelle bomo v naslednjem letu dobavili izdelke v vrednosti 950.000 nemških mark, odpira pa se tudi francosko tržišče.

Z novimi programi — mikrovalovno pečico, pomivalnimi stroji, novimi feni, vakuumskimi varilci folije — pričakujemo še večjo izvozno ekspanzijo in večje možnosti plasmaja naših izdelkov na tujih tržiščih. Na podlagi realnih možnosti izvoza v naslednjem letu menimo, da bomo dosegli izvoz v višini 3 milijonov dolarjev kar bo v celoti zadostovalo za pokritje potrebnega uvoza, ustvarili pa bomo celo suficit deviznih sredstev.

Naš proizvodni program postaja preširok. Potreba po povečanju obsega proizvodnje se kaže v povečanem povpraševanju ne samo na domačem, ampak tudi na inozemskem trgu. Celotni program in potrebni obseg poslovanja ne bomo mogli realizirati samo v naši tovarni. To pa predvsem zaradi omejitve v zaposlovanju delovne sile, zaradi pomanjkanja kvalitativnih virov financiranja v nove naložbe in zaradi pomanjkanja nekaterih profilov strokovnega kadra. Zaradi tega smo se orientirali v skladu z gospodarskim planom občine Škofja Loka in planom SOZD-a Iskra na prenos proizvodnje nekaterih naših izdelkov v druge tovarne. Šlo bo za združevanje denarnih sredstev z bankami in OZD iz manj razvitih področij za investicijske naložbe, zaposlovanje delovne sile na industrijsko manj razvitem področju angaži-

ranje nezaposlenega strokovnega kadra iz teh območij. Nujno pa bo ohraniti vez med našo tovarno oz. Delovno organizacijo in novo ustanovljenimi obrati na področju razvoja proizvodnega programa in smertrženja. S tem sledimo tudi družbenemu planu razvoja občine Škofja Loka in sklepu konference Iskre na Brdu, ki pravi, da je Iskra jugoslovanska organizacija združenega dela. To tudi bo, vendar bo ta status lahko ohranila in ojačala z odpiranjem obratov oz. tovarn v drugih republikah in manj razvitih področjih. Jugoslovanska firma ne smemo biti samo po plasmaju ampak tudi po proizvodnji.

Za realizacijo omenjenih ciljev na pobudo občinske skupščine Škofja Loka, v lastnem interesu in z lastnim angažiranjem pa tudi na pobudo in sodelovanje pobratene občine Smederevska Palanka, je že prišlo do konkretizacije prej omenjenih ciljev. Naša organizacija združenega dela je v dogovoru z „Elektro-Moravo“ Smederevska Palanka in Kmetijsko zadrugo v Azanji pristopila k projektiranju in načrtovanju izgradnje obrata v Azanji za proizvodnjo oziroma montažo enega dela našega proizvodnega programa. Pristopili smo k usklajevanju in načrtovanju izgradnje obrata, konstrukcij financiranja, konstrukcij celotnega projekta in ekonomskega elaborata ter priprave celotnega elaborata na ravni strokovnih služb za obravnavo na samoupravnih organih. Osnovna težnja je, da v novem obratu z obstoječim programom zaposlimo 120 delavcev in sprostimo naše delavce v Retečah za proizvodnjo novega programa — pomivalnih strojev, vakuumskih varilcev folije, mikrovalovne pečice in ne nazadnje avtomatskih opekačev kruha za firmo AEG Nürnberg in domače tržišče.

V letu 1980 in prihodnjem srednjeročnem obdobju nas čakajo velike naloge, ki bodo zahtevale angažiranje slehernega člana našega kolektiva in sicer:

- potrebno je dokončno razčistiti program v naši Delovni organizaciji in tovarni,
- ustvariti je potrebno realne dohodkovne odnose v reprodukcijah verigi in tržno prometni sferi,
- investirati v avtomatizacijo in tehnično opremljenost reprodukcijakega procesa obstoječega programa in novega programa,
- doseči bo treba primerno akumulativnost in reprodukcijsko sposobnost tovarne z vlaganjem iz lastnega dohodka in dela ostanka čistega dohodka za povečanje materialne osnove,
- potrebno bo reorganizirati delo in ga uskladiti z novimi programskimi in tržnimi pogoji,
- izpopolniti bo treba nagrajevanje po delu, napraviti razvid del in nalog in vpletati stimulativno nagrajevanje oz. izpopolniti obstoječe,
- izboljšati in izpopolniti kadrovske strukture z ustreznimi kadrovskega profila za doseganje postavljenih ciljev,
- zagotoviti vsem delavcem naše tovarne primeren življenjski standard in poskrbeti za realizacijo samoupravnega sporazuma o življenjskem minimumu,
- vključevati se še naprej in bolj agresivno v mednarodno delitev dela, povečevati izvoz in kooperacije doma in v tujini,
- razvijati samoupravljanje, da postane vest vsakega člana kolektiva.

Razvoj je odvisen največ od nas samih. Veliko žrtvovanja je bilo potrebno, da smo prišli do današnje stopnje, še več truda in znanja pa bo potrebno, da se v naslednjem obdobju obdržimo v vseh mogočih svetovnih in domačih dogajanjih. Zato je potrebno, da se naš delovni kolektiv zavestno odloča v naši prihodnosti in aktivno vključuje kot celota v delovanje tozda. Pospešiti moramo delo v smeri povezovanja znotraj DO in SOZD ter načrtovati skupaj s krajevno skupnostjo in občino. Vsi se moramo zavedati, da živimo od dela, in da vse osebne potrebe, ki jih zahtevamo od družbe, soustvarjamo sami.

TOZD SPREJEMNIKI SEŽANA

Premalo aktivnih mladincev

Nepripravi delovni prostori in težave v proizvodnji, ki v precejšnji meri izhajajo tudi iz tega, se odražajo tudi na delu mladine v sežanski temeljni organizaciji. Kaj pa predvsem označuje delo OO ZSMS v Tovarni radijskih sprejemnikov, nam je povedal Miro Zorec, predsednik te osnovne organizacije.

„Problem, ki mu trenutno posvečamo največ pozornosti, je vsekakor prehuda nezainteresiranost naše mladine, da bi se vključila v delo mladinske organizacije. Ne moremo reči, da smo neaktivni, gre le za število mladincev, ki so res delavni. Od skupnega števila članov ZSMS, ki jih je pri nas okrog 180, je vključenih v delo le slaba desetina. To pa je za uspešno delo seveda premalo.

Letos smo organizirali skupinski izlet v Planico, v okviru kolektiva smo se zelo uspešno vključili v akcijo „Nič nas ne sme presenetiti“, organizirali smo čiščenje tovarne. Planiramo pa vrsto drugih akcij — na občinski konferenci je vznikla ideja, da bi skušali vzpostaviti kontakte z zamejskimi Slovenci — in to več delovnih organizacij skupaj. Mi smo predlog navdušeno podprli.

VISOKO ODLIKOVANJE
PAVLU MERMOLJI

Tik pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da je prejel Pavel Mermolja, vodja splošno-kadrovskega sektorja v novogoriški Iskri-Avtoelektriki visoko odlikovanje predsednika republike Tita — RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO.

To odlikovanje mu je bilo podeljeno ob praznovanju dneva JLA v novogoriški občini.

Čestitamo!

TOVARNA ODLITKOV KOMEN

Delovni sestanek mladih

V Komnu na Krasu ima novogoriška Iskra — Avtoelektrika svojo najmanjšo TOZD — Tovarno odlitkov. V njej je zaposlenih le okrog 85 delavcev, od tega števila pa je 15 takih, ki so vključeni v mladinsko organizacijo. Njihovo delo je bilo do sedaj premalo aktivno in učinkovito, za dogajanja na raznih področjih dela v temeljni organizaciji niso imeli preveč posluha.

Darinka Čotar, predsednica mladine v TOZD Odlitki.

Predsednik mladine v TOZD Sprejemniki v Sežani.

Načrtujemo tudi ekskurzijo v eno od Iskrinih tovarn, če bomo seveda uspeli zbrati dovolj sredstev, članarina namreč ne zadostuje. Vključiti pa se nameravamo tudi v različne športne igre.

V bodoče pa se bomo morali spoprijeti še z enim problemom — z vključevanjem mladih v samoupravne organe. Za zdaj namreč o kakšnem večjem prispevku mladine k samoupravnemu življenju v tovarni še ni moč govoriti. Predsednik je res prisoten povsod, vendar pa je to precej premalo, da bi lahko uresničili aktivno prisotnost.

Mladina je podprla akcijski program za sanacijo stanja v tovarni, vendar pa bo tudi za take naloge v bodoče potrebno nekaj spremeniti — potrebno bo širše predstvedstvo, širša prisotnost pri samoupravljanju, razširiti krog obravnavanih tem. Mladino pa seveda nič manj kot ostale odbijajo neustrezni delovni pogoji, prenatrpanost tovarniških prostorov. Prepričan

Prav to in želja po boljši aktivnosti, po vidnejših rezultatih dela je vodila mlade v TOZD, da so se zbrali na skupnem sestanku, ki je bil v sredo, 14. t. m. Sestanku so prisostvovali tudi predsednik OO sindikata Srečo Pipan, predsednik DS te TOZD Jože Budal, sekretar OO ZK Mehmed Muhamedagič in v. d. direktorja Drago Štefanič. S strani delovne organizacije pa sta se sestanka udeležila predsednik KS OO ZSMS Valter Bensa in predsednik mladih v tovarni delovnih sredstev Boris Švigelj.

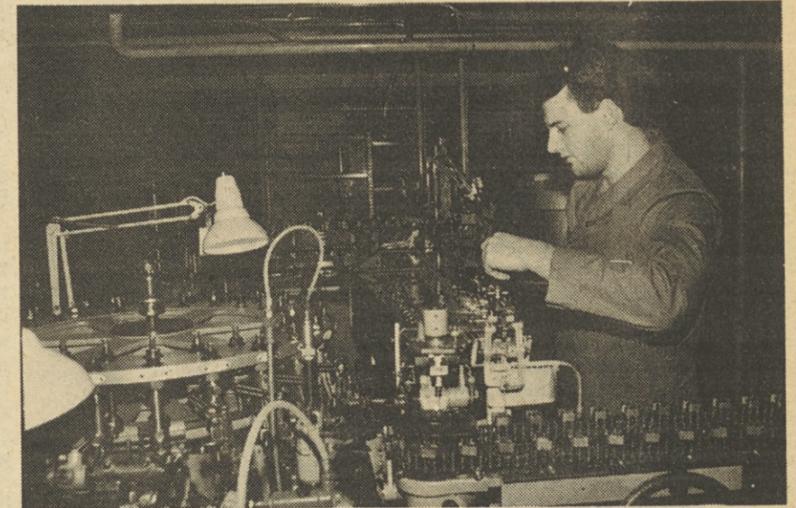
Sestanek je otvorila in vodila predsednica mladinske organizacije Darinka Čotar. Vse mlade je seznanila z namenom sestanka ter kritično ugotovila, da z dosedanjim načinom in pristopom k reševanju raznih zadanih nalog ni mogoče več nadaljevati. Tej ugotovitvi sta se pridružila tudi gosta iz delovne organizacije ter v. d. direktorja, v nadaljevanju sestanka pa so se

dogovorili za pravilnejši pristop do dela in h konkretnim akcijam.

Na sestanku so soglasno izvolili mladinko Ireno Franciškin za tajnico mladinske organizacije, obenem pa bo sodelovala tudi v mladinski komisiji za informiranje, ki je bila prav te dni konstituirana na ravni koordinacijskega sveta osnovnih organizacij ZSMS v Avtoelektriki.

Nekateri sklepi s sestanka, ki je bil po mnenju prisotnih in nas opazovalcev, vsekakor ploden in nadvse potreben, bodo realizirani že v preostalih dneh letošnjega leta, saj so se že dogovorili za nekaj prepotrebnejših akcij, ki jih bodo izpeljali. Tako je tudi prav, saj se mora tudi ta osnovna organizacija, čeprav najmanjša po številu, pridružiti po svoji aktivnosti ostalim devetim osnovnim organizacijam v Avtoelektriki.

Marko Rakušček

Urejeno delovno okolje — pogoj za varno delo.

Skrb za varstvo pri delu

Pred nekaj dnevi, točneje 8. decembra je bil v Novi Gorici seminar iz varstva pri delu, ki ga je organizirala služba varstva pri delu v novogoriški ISKRI-AVTOELEKTRIKI. Seminar je bil namenjen poslovnim organom na nivoju delovne in temeljni organizacij, delavcem s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter vodjem tehnoloških in operativnih priprav in vodjem proizvodnje.

Seminar je obsegal več področij in sicer:

- vloga poslovnih delavcev pri izvajanju varstva pri delu
- pomen medsebojnih odnosov v procesu vodenja — problematika varstva pri delu v delovni organizaciji

Uvodno, oziroma otvoritveno besedo na seminarju je zbranim slušateljem, ki jih je bilo okrog sedemdeset, podal glavni direktor delovne organizacije Jože Eržen, ki je predvsem poudaril širši pomen varstva pri delu ter v današnjem trenutku izreden pomen družbene samozadostitve.

V nadaljevanju seminarja so udeleženci poslušali strokovnjake s tega področja in sicer dipl. ing. Atifa Blagajaca in dipl. psih. Andreja Frančeskin. Na izredno zanimanje je naletela tema o medsebojnih odnosih, kjer so

se slušatelji tudi najdlje zadržali ter tema, ki je obravnavala problematiko varstva pri delu v delovni organizaciji.

O tem je udeležence seminarja seznanil varnostni inženir v Avtoelektriki Jože Štrukelj, ki je nakazal glavne vzroke in posledice nesreč, glavni poudarek pa je bil dan preventivnemu varstvu s tem, da se bo varstvo pri delu upoštevalo pri nastajanju novih objektov, linij in delovnih priprav ter naprav, prav tako pa se bo to področje upoštevalo tudi pri uvozu tuje opreme.

Ob koncu podane snovi oziroma razgovorov na temo varstva pri delu so morali vsi udeleženci seminarja opraviti posebno pismeno nalogo, ki je zajemala problematiko varstva pri delu na njihovem delovnem področju in upliv medsebojnih osebnih odnosov na zmanjšanje nesreč pri delu.

Udeležba na seminarju je bila skoraj sto procentna, ta podatek pa kaže na izreden interes in zanimanje za varstvo pri delu tako poslovnih delavcev kakor tudi ostalih vodij, ki so za to področje posebej odgovorni. Vsekakor pa je zanimivo tudi to, da je pismena naloga dokazala dobro poznavanje problematike varstva pri delu v delovnem okolju posameznika. M.R.

Prejšnji mesec je odšla v zaslužni pokoj sodelavka novogoriške Iskre — Avtoelektrike Breda Rankel, zaposlena v TOZD — Komerciala, prodajni oddelek v Ljubljani. Vsi sodelavci in sodelavke so se od Brede prisrčno poslovili z željo, da bi še dolgo let v zdravju in zadovoljstvu uživala zaslužni pokoj ter ji poklonili cvetje in spominsko darilo. Za vse dobre želje in darilo se je prisrčno zahvalila in obljubila, da bo ob vsaki ponujeni priliki še prišla na obisk.

sem, da bi s kulturnejšimi prostori ali pa vsaj s prostorom, kjer bi se mladina lahko zbrala, marsikaj dosegli. Zdej, npr., je izredno težko že sklicati sestanke v popoldanskem času. Sprijeti

pa se bo treba tudi z miselnostjo marsikatere naše članice, da po poroki aktivnost v vrstah mladinske organizacije ni več primerna!“

Fleischman

Glasila OZD o Zvezi komunistov

Komisija za informiranje pri Občinski konferenci ZKS Ljubljana-Bežigrad je 20. 6. 1979 odločila, da naj se izdela krajsi pregled nad tem, kako glasila OZD poročajo o Zvezi komunistov. Analiza naj bi namreč dala osnovni pregled nad tem, kako lokalna sredstva obveščanja poročajo o delovanju ZK. Na osnovi podatkov bi nato lahko sprejeli potrebne sklepe, oz. pobude za konkretne spremembe glede na dejansko stanje.

V občini Bežigrad 37 OZD izdaja svoja glasila. V obdobju od 1. 1. 1979 do 1. 7. 1979 so analizirali 129 od 183 števil vseh glasil, kar omogoča izvajanje zadosti zanesljivih sklepov za celo občino in do neke mere tudi za druge občine s približno enako splošno aktivnostjo ZK. V analiziranih številkah posameznih glasil podatki zajemajo:

- število zapisov o ZK,
- obseg zapisov
- vsebinsko usmerjenost zapisov,
- raven ZK, na katero se nanašajo zapisi in
- vsebinsko celovitost.

Med 34 glasili, kolikor jih je bilo v analizi zajetih, je tudi glasilo SOZD Iskra. V okviru občine Bežigrad prejema to glasilo 1099 delavcev delovne organizacije Iskra-AVTOMATIKA, ki so locirani na Savski cesti 3. Glasilo je bilo opazovano kot celota. Izsledki analize so pokazali naslednje:

Vsebinska usklajenost – s formalizirano vsebino poročil o ZK so prišli do ugotovitve, da ni pomembno samo to, da je informacija prisotna, temveč predvsem kako je predstavljena. Kar z drugimi besedami pomeni; o katerih vrstah dejavnosti ZK se govori, o katerih delih ZK se govori in kaj se pove iz njenega delovanja.

Vsebinska sporočil – 30 % zapisov obravnava problematiko dejavnosti ZK v samoupravljanju, ena petina poroča o notranje partijskih zadevah, več kot četrtina pa povzema ali ponatiska pomembne dokumente in govore vidnih voditeljev ZK ter opisuje dogodke iz partijske zgodovine. Ugotovljeno je bilo, da je relativno malo pozornosti posvečeno dejavnosti

ZK v drugih družbenopolitičnih organizacijah, skoraj nič pa o njeni aktivnosti pri samoupravljanju zunaj OZD, kar ponovno potrjuje splošno ugotovitev, da so procesi intenzivnejše integracije OZD v Krajevni skupnosti še na začetku.

Raven predmeta sporočil:

– na delovanje ZK v OZD se nanaša le polovica vseh zapisov, kar je premalo, saj delovnim ljudem nobeno drugo sredstvo ne more pokriti tega primanjkljaja, ki s tem slabi živo izkustveno razsežnost povezovanja ZK z delovnimi ljudmi,

– niti 3 % zapisov se ne nanaša na ZK na ravni krajevne skupnosti in občine,

– več kot 45 % zapisov govori o ZK na nadobčinskih ravneh.

Na splošno razmerje med pozornostjo dogajanja v ZK v občini in nad njo 1:15 opozarja na pomembno „izkrivljenost“ pri tovrstnem poročanju glasil OZD.

Celovitost sporočil – načelni sklep iz analize je preprost: vse informacije o ZK bi morale biti celovite. Obsegati bi morale o obstoju ZK, njenih stališčih, dejavnosti za realizacijo ter o konkretnih rezultatih. Samo tak tip informacij namreč omogoča delovnim ljudem slediti ZK, se z njo povezovati pri reševanju svojih problemov pa tudi pri članstvu spodbuja večjo aktivnost in odgovornost.

Naj za konec zapišemo še del povzetka, ki se nanaša na oceno glasila Iskra pri informiranju o ZK: „Pozitivno izstopa recimo glasilo Iskra, ki z aktualnimi članki obravnava ZK pri reševanju odprtih vprašanj kolektiva, ki je objavilo akcijski program ZK in prinaša teoretsko prilogo, v kateri piše tudi Roman Albreht.“

Takšna ocena ni slučaj. Je rezultat in odraz uredniške politike glasila, ki si nenehno prizadeva, da bi vsem delavcem SOZD Iskra čim bolj približala in jih seznanila z globalno politiko ZK kot z delovanjem članstva ZK v njihovih najbližjih sredinah, v temeljnih in delovnih organizacijah.

Š.D.

Organizacija, kadri, samouprava

Z izrazom viadukt je v Ljubljani vedno vsakdo imel v mislih cestni podvoz pod železnico na Šmartinski cesti, tam, kjer se je včasih končevalo mesto in začinjalo predmestje, Zelena jama s Kolinsko tovarno hranil in neprijetno zaudarjajočo tovarno kleja. Tik pred viaduktom so se v predvojnem času še ustavljali pogrebi, dokler niso bile zgrajene Plečnikove žale in so se tam vrstili vsak dan poslovljni govori, žalne koračnice, turobno petje naročenih pevcev. Tik pred viaduktom leži nekdanja tovarna Zmaj, stisnjena na minimalen prostor med Bolgarsko cesto in železniškim nasipom. Nikamor se ni mogla širiti, zato je tam vse prizidano, pozidano, nadzidano, prizidano, podobno otroku, ki je hitro rasel, moral pa še naprej hoditi v starih čevljih, nositi premajhno obleko, ali družinici, ki se je naglo razrastla in je ostala stisnjena v pretesni sobici.

Danes je v nekdanji tovarni Zmaj več Iskrinih organizacij, med drugim tudi organizacijsko in splošno-kadrovsko področje ISE.

Kot kaže, bo prešlo poslopje v last drugo delovni organizaciji in naši ljudje bodo spet morali kam drugam.

Tale naša ISE je sploh močno podobna šuštarjevi ženi ali kovačevi kobili, ki sta vedno bos. Ona namreč tudi „komandira“ poslovne prostore drugim delovnim organizacijam Iskre, sama ima pa svoje oddelke razpene na sedmih lokacijah po Ljubljani in tudi pri njej se pogosto ponavlja tista znana praksa, ki jo po domače označujejo s slikovito primerjavo „kufre gor, kufre dol.“

Danes je na vrsti Andrej Stržinar, diplomant kranjske šole za organizacijsko delo in slušatelj II. stopnje ekonomske fakultete, v ISE pa vodi organizacijsko in splošno-kadrovsko področje. V organizacijskih in kadrovskih zadevah ima že skoro 20 let bogatih izkušenj, delavec z jasnimi pregledom čez situacije, tak, ki zna spraviti v soglasje včeraj, danes in jutri. Z drugo besedo: poznavanje

vanje krvi prejeli zlata priznanja naslednji delavci: Miro Vizjak, Franci Strle, Franc Solar, Borut Lajovec, Janez Trtnik, Oto Jereb in Dušan Sluga.

Tudi TOZD TELA je bila kot ena od prvih kolektivov v občini Bežigrad, ki že 25 let organizirano in izredno visokim številom svojih delavcev sodeluje v krvodajalskih akcijah, deležna enakega priznanja.

Pokal za prvo mesto v košarkarskem tekmovanju ekip TOZD TELA pa je prejela ekipa „UNIGOR“, oz. delavci iz DS 1. Najboljši strelec turnirja je bil Primož Bernot.

Po končani podelitvi priznanj in pokalov je bila za vse organizirana zakuska z zabavnim programom. Š. D.

dosedanjega razvoja, obvladovanje trenutnega stanja in pogled v perspektivo prihodnosti.

Za začetek standardno vprašanje: kaj delate, koliko vas je?

Kot pove že naziv naše službe, opravljamo organizacijska in splošno-kadrovsko dela v DO Iskra Invest servis in dvanajst nas bi moralo biti. Glede na velikost DO in stopnjo organiziranosti je torej jasno, da je v nekaterih primerih en človek nosilec večjega števila različnih strokovnih nalog in da o specializaciji skoraj ne moremo govoriti. Obvladovati moramo torej širok spekter nalog, logična posledica tega pa je, da včasih trpi kakovost opravljenih nalog.

Nalogo organizatorjev so dvojne narave. Organizacijski problemi, ki so obrnjeni k problematiki poslovnega procesa v sami DO, kjer so v ospredju vprašanja optimalnega pretoka informacij in problematika materialnega poslovanja v najširšem smislu. Druga plat nalog je usmerjena na urejanje organizacijske problematike, ki je povezana z našo osnovno funkcijo, t.j. upravljanjem in vzdrževanjem objektov. Gre predvsem za smotno razmeščanje organizacijskih enot in delovnih mest v razpoložljive prostore ter uveljavljanje enotnega koncepta birotehnične opreme, predvsem v Iskrini stolpnici.

Ker smo organizacija posebnega pomena v SOZD Iskra, je tudi delo preostalih referatov izredno specifično, pri tem mislim predvsem na delavca, ki koordinira akcije za LO in družbeno samozaščito ter referat varstva pri delu. Pomembna je tudi vloga neposrednega organizatorja za postavitev razstav v stolpnici ter pripravljajna dela v zvezi z organizacijo seminarjev, rezervacijo sejnih dvoran, izbire glasbenega programa za odmor itd.

Kaj pa kadri, saj je to že v nazivu ena glavnih dejavnosti vaše službe?

Seveda, posebnemu oddelku je zaupana skrb za nove kadre in za že zaposlene sodelavce, torej vse funkcije od kadrovanja do izobraževanja, ampak to je tako obsežna problematika, da bi jo bilo treba posebej obdelati.

Pa spregovoriva torej o splošnem področju. Izraz „splošen“ lahko človeku vse pomeni, ali tudi nič ne pove.

V smislu naše organizacijske sheme, sem nekaj „splošnih“ del in nalog navedel že v enem od prejšnjih vprašanj. Tu bi predvsem poudaril dela, ki so v zvezi s pripravo interne zakonodaje. Ne glede na nekatere pomanjkljivosti pa menim, da smo v zadnjih dveh letih opravili veliko delo in smo v smislu formalno-pravnih zahtev v celoti realizirali določila ZZZ. Uspeh je še toliko večji, ker DO nima pravnikarja, vsebinski pregled posameznih pravilnikov pa bi pokazal, da smo marsikje poiskali originalne

rešitve. Skratka, nismo med tistimi, ki prepisujejo oz. „krajajo“ tuje ideje.

K boljši samoupravni organiziranosti in enotni obveščeni delavcev pa vsekakor mnogo prispeva tudi uvedba referata za samoupravo. Čeprav smo po številu zaposlenih majhna DO, je bila odločitev še kako na mestu, zlasti zaradi dislociranosti ter posebni vlogi naše DO. Ne morem pa se otresti misli, da opravimo veliko del na zunanje zahteve, vendar brez pravih efektov za DO, kakor tudi širšo družbeno skupnost.

Kakšni so vaši načrti za v prihodnje?

Načrtov je veliko. V prvi etapi prihodnjega srednjeročnega obdobja želimo realizirati načrt enotne komercialne službe, s čimer bi dosegli enoten poslovni nastop do koristnikov naših uslug ter poenotene osnove za analizo poslovne uspešnosti posameznih dejavnosti.

Pričakovati je, da boste postopno prevzemali še nove dolžnosti za Iskrine delovne organizacije na stegenskem kompleksu, saj ste si z dosedanjim delom že ustvarili potreben ugled in dokazali primerno usposobljenost. Je tako?

Z delovno organizacijo je podobno kot z vsakim človekom: kdor ne napreduje, nazaduje. Doslej smo res ves čas nenehno rastle, tako po obsegu dejavnosti kot seveda po številu zaposlenih sodelavcev, veliko hitreje vsekakor v prvem smislu. Dejavnosti, ki prinašajo dohodek, so se naglo širile, splošne službe so pa npr. ostajale v istem obsegu, zato postaja obvladovanje nalog vedno težje.

In za konec najnega pogovora še besedica o osebnih dohodkih. Kakšno je npr. razmerje med najvišjim in najnižjim dohodkom?

Gotovo se spomnite, da je prihajalo pred leti ponekod do velikih nesorazmerij, včasih celo do tega, da je imel najbolje plačani uslužbenec v podjetju tudi desetkrat višje dohodek kot nekdo z najnižjimi dohodki. To je ustvarjalo hudo kri in zato so sedaj sindikati sprejeli priporočilo, naj bi se razmerje gibalo v razmerjih do 1 : 6,0.

To bi bilo po eni strani zadosti stimulatивно za najbolj odgovorna dela, po drugi strani pa še vedno sprejemljivo za delavce z najnižjo kvalifikacijo in brez izkušenj. No, pri nas je bilo prej razmerje celo bolj uglaseno z zahtevami po čim večji socialni enakosti, znašalo je 1 : 5,2 in sedaj smo prišli celo na razmerje 1 : 4,75, kar je prav gotovo zadosten dokaz o prizadevanjih, da bi pri delitvi osebnih dohodkov ne prihajalo do preveč občutnih razlik.

Bistvo problema pa ni v navedenih razmerjih. Pomembnejše je vrednotenje dejansko opravljenega dela, kar pa pogostokrat nočemo in ne znamo uveljaviti. To pa je tema, ki jo glede na najin dosedanj pogovor ne kaže nadaljevati. M.H.

Iskrin »divji zahod« v Stegnah kmalu civiliziran?

dobrodošla priložnost za industrijsko pozidavo.

Iskra je tedaj imela pravi navdih daljnovidnosti, da je kupila tiste obširne parcele. Tako si je zagotovila možnosti za skoraj nezadržan razvoj, vsaj kar se tiče infrastrukturnih objektov. Zemlja se danes v mestih plačuje že skoraj z zlatom.

V Stegnah je v zadnjih letih Iskra postavila že vrsto obratov. Resnici na ljubo je pa treba povedati, da kaže ves ta zagon še mnoge značilnosti pionirske neurejenosti, podobno nekakšnemu „divjemu zahodu“, kot se je odpiral v Ameriki, ko so začeli podjetni farmerji naseljevati nove in še neobdelane pokrajine. Tudi na tem industrijskem „divjem zahodu“ v Stegnah še ponekod raste trava, rijejo krti iz zemlje. Ni kavbojev, šerifov, salonov, bank, kovačnic in hlevov, zato pa že skoraj preveč jeklenih konjičkov, s katerimi se vozijo Iskrini „farmerji“ na delo.

Tu v Stegnah se že kažejo jasni obrisi bodočega industrijskega središča, lahko že kar rečemo: industrijskega cityja. Danes je res še veliko tistega, kar nam bo morda čez leta ostajalo v spominu kot romantika zagonskega obdobja.

Obrati so odprti kot planinski pašniki, telefonskih linij je malo (zato, ker draveljska pošta še nima telefon- (Nadaljevanje na 14. strani)

Priznanje za 25-kratno darovanje krvi

SREČANJE KRVODAJALCEV IN ŠPORTNIKOV – KOŠAR-KAŠEV TOZD TELA

V petek, 14. 12. 1979 ob 17. so se v prostorih Hotela Ilirija zbrali dolgoletni krvodajalci in udeleženci košarkaškega tekmovanja v TOZD TELA. Prisotne je najprej pozdravil Jože Radošević, predsednik delavskega sveta delovne organizacije. Za njim je spregovoril Stane Preskar, predsednik poslovodnega odbora Avtomatike. V svojem govoru je poudaril tako športno udejstvovanje delavcev, kot njihov

V pon., 24. decembra je na pobudo osnovne organizacije sindikata potekal v prostorih sejne sobe na Tržaški c. 2 zbor delavcev sektorja 840, oziroma tistega dela TOZD PCT, ki se je organiziral v novo temeljno organizacijo v Iskra-Avtomatiki. Na zboru, ki ga je pričel predsednik delavskega sveta in poudaril pomen podpisovanja enega od temeljnih aktov – samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD, je spregovoril tudi v. d. direktor Slavko Gorenc. V kratkih besedah je orisal razvoj skupine, ki se je organizirala kot tozid in spregovoril o nalogah, ki jih čakajo v bodoče tako na samoupravnem kot strokovno tehničnem področju. Prisotne je pozdravil tudi predsednik poslovodnega odbora DO Avtomatike Stane Preskar, ki je v okviru priznanja za njihove delovne uspehe opozoril predvsem na predlog samoupravnega sporazuma o združitvi v DO, kjer pri dogovarjanju na delegatski osnovi ni prišlo do popolnega soglasja (ime TOZD in opredelitev dejavnosti). Ponovno je poudaril, da je predlog mišljen predvsem kot razširitev dejavnosti TOZD ne pa njeno ožanje. V imenu družbenopolitičnih organizacij in SO Ljubljana Vič – Rudnik je vsem zajeel mnogo delovnih uspehov Franc Zalar, sekretar občinske konference ZKS Ljubljana – Vič – Rudnik.

OBVESTILO

Cenjene bralce obveščamo, da bo naslednja, t.j. prva številka „Iskre“ v letu 1980 zaradi novoletnih praznikov izšla 12. januarja 1980.

Gospodarjenje v sedanjem in načrti za prihodnje srednjeročno obdobje

Vsak pameten gospodar se ob novem letu zamisli nad svojim gospodarjenjem. Preračuna, kako je posloval preteklo leto in naredi načrte za naprej, seveda na podlagi izkušenj, ki si jih je pridobil v minulem obdobju. Tudi nas v Industriji elementov za elektroniko zanima, kako smo delali, živeli in gospodarili v preteklem letu. Da bo pa naše poslovanje še jasnejše, smo pripravili širok razgovor o našem delu, načrtih, družbenopolitičnem gibanju in težavah, s katerimi se srečujemo v širšem obdobju – v preteklem in prihodnjem srednjeročnem načrtu. Pri tej okrogli mizi so sodelovali: glavni direktor IEZE Gojmir Blenkuš, direktor gospodarsko-finančnega področja Jože Šurc, direktor področja za plan, analize in organizacijo Otmar Zorn, predsednik delavskega sveta IEZE Žarko Kranjc, predsednik Koordinacijskega odbora sindikata Lojze Šarlah in predsednik Odbora za samoupravni delavski nadzor Milan Zorn.

IZPOLNJEVANJE NAČRTA 1976-80.

Kako smo izpolnjevali srednjeročni načrt od 1976-79?

Blenkuš: Mislim, da lahko rečemo, da smo v tem momentu še kar zadovoljni z izpolnjevanjem srednjeročnega programa do leta 1979 in tudi v samem letu 1979. Lahko rečemo, da je večina pozicij pozitivnih, tako celoten prihodek, dohodek in ostanek dohodka. V skladu z načrtovanji pa so

Glavni direktor Gojmir Blenkuš.

nekatero postavke take, da z njimi ne moremo biti v celoti zadovoljni, za kar so določeni objektivni in subjektivni razlogi. Prvi tak moment je dejstvo, da nam proizvodnja ne poteka v načrtovanem obsegu.

Mislim, da je največji vzrok za nedoseganje začrtanega proizvodnega programa, da smo ob načrtovanju preveliki optimisti pri načrtovanju proizvodnje. Drugi razlog pa je, da z investicijami zamujamo kar za eno leto, ali celo več. Predvsem mislim pri tem na Magnete in Elektrolite, ki bi morali biti po programu že razširjeni in posodobljeni, obe investiciji pa bosta zaključeni šele leta 1980.

Drugi vzrok je ta, da ne dosegamo proizvodnih načrtov, ker se spreminja asortiment, stari se opuščajo in uvajajo novi, kar ni bilo precizno predvideno v srednjeročnem načrtu.

Mislim pa, da to ni tragično, saj vse tisto kar naredimo lahko prodamo in to dokazuje rast celotnega prihodka, dohodek in ostanek dohodka, v dobri meri pa tudi akumulativnost.

Najmanj pa smo zadovoljni z izpolnjevanjem srednjeročnega programa na področju zunanje trgovine. Že danes moramo jasno povedati, da zastavljenih izvoznih nalog ne bomo dosegli. Za to je nekaj subjektivnih razlogov: tako težave z zastarelo tehnologijo, iztrošenimi stroji in prepočasnim inoviranjem. Nekaj je pa objektivnih razlogov: padanje cen našim izdelkom na svetovnem trgu in nesorazmerna in nepredvideno visoka rast cen uvoženega repromateriala.

Skratka, ceneje smo izvažali in dražje tvažali, kot smo predvidevali. Že leta 1980 pa imamo postavljene ambiciozne načrte za izvoz in mislim, da bomo lahko sliko precej popravili.

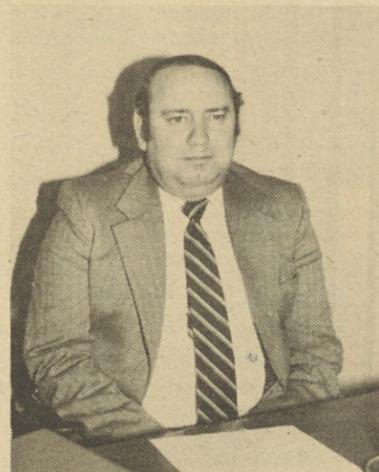
Seveda pa bomo vse uspehe sešteli šele konec leta 1980 in tako bo po mojem mnenju še marsikaj bolje, saj imamo zastavljene smeje programe v proizvodnji in izvozu, pa tudi zmogljivosti bodo v tem zadnjem letu že nekoliko večje in bo tako uspeh srednjeročnega obdobja 76-80 še boljši, kot ga ocenjujemo zdaj.

INVESTICIJE V POSODABLJANJE

Kako smo investirali v povečanje

kapacitet in posodabljanje tehnologije?

Šurc: Kar na začetku naj povem, da je bilo v tem srednjeročnem načrtu predvidenih in izvršenih veliko investicijskih vlaganj. Lahko rečem, da ni temeljne organizacije v DO IEZE, v kateri ne bi bilo večjih, ali manjših vlaganj. Največje investicije so bile v Šentjerneju, kjer smo zgradili novo Tovarno potenciometrov, tu v Stegnah pa je bila zgrajena tovarna Mikroelektronika. Precej pa je bilo

Direktor Jože Šurc.

rekonstrukcij in posodabljanja tehnologije, tako v TOZD Feriti, dobili smo precej sanacijskih kreditov, tako v TOZD Polprevodniki v Trbovljah in Keramičnih kondenzatorjih v Žužemberku.

Prav zdaj pa sta v gradnji in tik pred začetkom gradnje novih delovnih prostorov TOZD Elektroliti v Mokronogu in Magneti v Stegnah. V obeh primerih gre za večanje in predvsem za posodobljanje, oz. avtomatizacijo tehnologije proizvodnje.

Skupno je bilo 15 večjih investicij in še precejšnje število inovacij in drugih manjših vlaganj.

O vsem tem govorim zato, da bi povedal, da bodo ta vlaganja prinesla vse pogoje za ustvarjanje novega dohodka v prihodnjem srednjeročnem obdobju. Problem teh investicij je samo v tem, da vedno s financiranjem prehitavamo, da pa je realizacija teh investicij v zakasnitvi in da, ker zamuja realizacija, s tem tudi ni dosežen tisti učinek, ki je bil v investicijskem elaboratu izračunan. Te investicije so vredne skoraj milijardo din, če seštejemo vse v sedanjem srednjeročnem obdobju. Zdjaj pa je naloga nas vseh, da se pridobite maksimalno izkoristimo, da se bodo amortizirale, oz. da se bo ta denar obrnil tako, da bo za novo srednjeročno obdobje ustvaril tako vsoto denarja, da bomo imeli možnost novih predvidenih investicij v novem srednjeročnem obdobju.

Ob tem moram še reči, da je največji problem teh investicij ta, da je nad 60 % denarja vložene v zgradbe in le ostalo v strojno – se pravi proizvodno opremo. Denar, naložen v stavbe pa se vrača počasi, saj vemo, da so stavbe grajene za sto let in da se ta denar počasi vrača. Šele, ko bomo končali z najnujnejšimi novogradnjami in se bomo še bolj posvetili izključno proizvodni opremi in vlaganjem vanjo, bo ta učinek prišel prav do izraza.

Otmars Zorn: Ob tem moramo reči, da bo treba več strateško vlagati. Tak primer je naša TOZD Orodnjarna. Tu bo treba posodobiti tehnologijo in predvsem delo posodobiti z novim strokovnim kadrom. Rabimo vse več avtomatizacije, elektronike in strojih in

napravah. To pa bomo uspeli le, če bomo imeli ustrezen kader.

Poleg tega moramo posodobiti informatiko. Zato moramo v dveh do treh letih visoko izpopolniti naš računalniški sistem. Načrtujemo nakup lastnega računalnika in postavitev mest za zajemanje podatkov (terminalov) v vseh TOZD in večjih poslovnih enotah. Tako bomo dosegli ažurno informiranje in pripravili ustrezne podatke za samoupravno odločanje slehernega delavca. Odločanje, brez ažurnih in izčrpnih podatkov je vsakakor nemogoče.

INOVACIJE IN KADRI

Kako ocenjujete inovacijsko dejavnost zadnjih štirih let?

Blenkuš: Na področju inovacij je bilo v zadnjih štirih letih veliko narejenega. Tu se kažejo veliki premiki in prestrukturiranje naše proizvodnje na nekaterih področjih. Naj imenujem le nekatere: tako na primer na področju mikroelektronike, hibridne debeloplastne tehnologije, novih feritnih izdelkov in lahko bi še našteval. To pomeni, da je inovacijska dejavnost stalno prisotna in, da se na tem področju veliko dela.

Pa še vedno je narejenega premalo, zlasti na področjih, ki bi jih imenoval naše klasične programe. Le-ti bi morali v tem obdobju doživeti tehnološko revolucijo v smislu kvalitete in večje zanesljivosti. Ker pa ti stari

Direktor Otmar Zorn.

programi počasi začenjajo stagnirati in nekateri celo odpadajo, bi bilo treba s tehnološko modernizacijo in proizvodnim posodabljanjem dosegati neke optimalne kvalitete in zanesljivostne rezultate. To bi nam omogočilo boljši plasma in boljše ekonomske pogoje.

Kranjc: Eden izmed velikih problemov na tem področju je ta, da znamo marsikak postopek, izdelek in inovacijo sploh, še kar hitro razviti, potem pa ga nekako ne moremo in ne moremo presaditi v proizvodnjo. Ne znamo takega proizvoda v kratkem času izkoristiti. Na področju inovacij in novih tehnologij opažamo veliko počasnost. Morali bi vsako inovacijo hitro tehnološko presaditi v proizvodnjo in jo postaviti na trg. To bi dalo tudi boljše finančne rezultate.

Prav zato bomo morali vso skrb takoj in v prihodnjem srednjeročnem načrtu, posvetiti kadrom in dodatnemu izobraževanju strokovnih ljudi. Življenje teče, tehnika napreduje in naš proizvodni program, kot vsa elektronika zahteva hitro rast, tehnološko, kvalitativno in zanesljivostno. Zlasti ker vse bolj prehajamo v proizvodnjo elementov za profesionalno rabo, bo zlasti potrebno vgraditi vse več znanja in to najsodobnejšega.

Zato bomo mnogo truda in sredstev vložili v študij in izobraževanje ob delu in vzgojo novih kadrov. Tu mislim zlasti na dodatno in sprotno izobraževanje za vsa tista znanja, ki jih sodobna tehnika in znanost odkrivata. Nihče ne more delati in samozavoljno sedeti na svoji diplomji, ker v takem primeru gre življenje in napredek mimo njega.

Blenkuš: Naš proizvodni program je namreč tak, da nam splošni izobraževalni sistem ne da za nas potrebnih specializiranih kadrov. Zato si pomagamo z metalurgi, kemiki, elektroinženirji in strojniki. Ti potem le z dodatnim izobraževanjem lahko obvladajo potrebno kombinacijo raznih strokov od elektronike, prek kemije pa do fizike.

Za izobraževanje in inovacijsko dejavnost že zdaj mnogo sodelujemo z ljubljansko Univerzo, z Inštitutom Jožef Stefan, z Inštitutom za vakuumsko tehniko. Tu naj omenim le

Živahna razprava pri okrogli mizi o sedanjem in prihodnjem srednjeročnem načrtu.

zelo plodno in ustvarjalno sodelovanje na področju mikroelektronike, tekočih kristalov, in domala vseh večjih inovacijskih projektov.

Za vlaganja v znanje in kadre nam ne sme biti žal ne denarja, ne časa. Vse to delamo že zdaj in še bolj intenzivno bomo program izobraževanja in dodatnega izobraževanja vgradili in izvajali v prihodnjem srednjeročnem načrtu.

Predsednik DS IEZE Žarko Kranjc.

Kranjc: Temu ustrezno bo tudi intenzivno zaposlovanje, s 3 % novih delavcev letno. Tu pa predvsem nameravamo v prihodnjem srednjeročnem obdobju zaposlovati strokovne ljudi, saj ima le tako novo zaposlovanje svoj tehnološki in gospodarski učinek.

DELAVSKA KONTROLA SPREMLJA IZVAJANJE SREDNJEROČNEGA NAČRTA

Kako samoupravni delavski nadzor spremlja izvajanje srednjeročnega načrta?

Milan Zorn: Že v začetku naj povem, da je naš Odbor samoupravne delavske kontrole na ravni delovne organizacije le sinhronizator dela odborov po TOZD. Večje probleme, pomembna vprašanja za vso delovno organizacijo pa rešujemo skupno, sicer pa vsak odbor samoupravne delavske kontrole dela neodvisno in samostojno v svoji TOZD.

Realizacijo sedanjega srednjeročnega načrta smo spremljali, tako po TOZD, kot tudi v delovni organizaciji kot celoti. Ob tem smo dajali konkretne predloge in nakazovali rešitve, kjer je bilo to potrebno. V TOZD, kjer so izvajali plane nezadovoljivo je bilo tudi več akcij, v TOZD, kjer so načrte izpolnjevali tekoče, ali jih celo prese-gali, pa je bilo dela manj.

Kaže pa se nujnost po našem skupnem angaziranju pri izvrševanju srednjeročnega načrta. Prav tako bo treba pogledati, kako se v praksi izvaja Samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo. Zlasti mislim tu na dohodkovne odnose in skupni prihodek TOZD, ki so proizvodno povezane: tako Keramika, Keramični kondenzatorji in Upori. Menim, da moramo narediti vse, da bi dogovore, zapisane v sporazumu dosledno izvajali. S tem se hkrati aktivneje vključujemo v realizacijo srednjeročnega načrta 76-80. Nujna bo tudi večja angaziranost delavske kontrole v TOZD Keramika, Keramični kondenzatorji in Upori pa tudi v drugih TOZD, kjer srednjeročnega načrta ne izvajajo v celoti, ali pa ne tako, kot je bil zamišljen.

Prav tako je prav, da se samoupravni delavski nadzor vključuje po TOZD v priprave in sprejemanje letnih programov za l. 1980. Za primer naj povem, da je tak letni načrt, kakršnega je predložila TOZD Keramika nesprejemljiv, saj Zakon o združenem delu jasno določa, da ne moremo sprejemati programov, ki naprej predvidevajo izgubo.

Rad bi se dotaknil še osebne in

Predsednik KOS Lojze Šarlah.

kollektivne odgovornosti. Izvajanje posameznih in skupnih nalog še ne teče najbolje. Ko pa „kaj zaškriplje“ ugotavljamo, da je težko najti krivca za nastali položaj. Mislim, da so pogostokrat temu vzrok premalo definirani izvajalci za določene naloge. Tako je otežkočena kontrola izvajanja teh nalog in lociranja odgovornosti. Mislim, da bo tu treba narediti več, saj bomo s tem odklonili vse probleme, ki imajo subjektivno naravo, teh pa ni malo.

Za primer naj povem slabo delo komercialne v Šentjerneju, ki ne more na domačem trgu prodati 60.000 svetlobnih regulatorjev. Znano pa je, da so pred leti toliko in več komadov nekaterih izdelkov prodali samo s posebno akcijo po tovarnah doma v Iskri. Pa tudi tehnologija teh regulatorjev ni najsodobnejša.

Prav tako lahko ugotovimo, da se vložena sredstva prepočasno obračajo, da vložena sredstva niso v sorazmerju z rezultati. Investicije in inovacije se prepočasno realizirajo in posledica je zastarela tehnologija.

Za prihodnje srednjeročno obdobje pa mislim, da je naša prvenstvena naloga dograditi drugo fazo Mikroelektronike, nato pa čimveč mikroelektronike vgraditi v naše proizvode po vsej Iskri.

SREDNJEROČNI NAČRT 1981-85

Pred nami je osnutek srednjeročnih načrtov za prihodnje petletno obdobje 1981-85. Katere so glavne značilnosti tega obdobja v IEZE?

Otmars Zorn: Za prihodnji srednjeročni načrt in njegovo izvajanje imamo že dobre izkušnje iz sedanjega petletnega poslovanja. Bistvene usmeritve pa so v osnutku predvidene: predvsem ekonomizacija dela in ustvariti moramo večji dohodek na zaposlenega delavca. To je prva in bistvena naloga, ki pa žal ni enostavno rešljiva. Ovisna je namreč od produktivnosti, organizacije dela, razvoja, tehnologije in informatike. Obrniti se bomo morali k intenzivnim investici-

(Nadaljevanje na 12. strani)

GOSPODARJENJE V SEDANJEM IN NAČRTI ZA PRIHODNJE SREDNJEROČNO OBDOBJE

(Nadaljevanje z 11. strani)

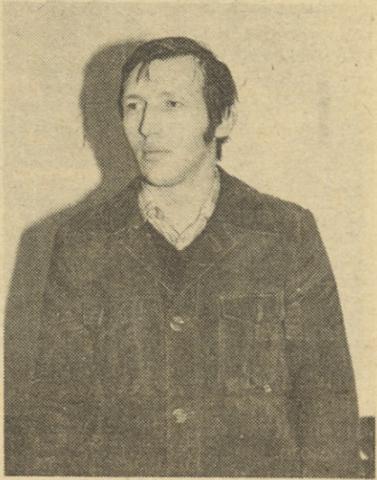
jam, ki bodo zanesljivo bazirale na ekonomiki — in za nas zelo važnem izvozu. Ta je za nas še posebno važen, saj že zdaj nekaterih proizvodov izvozimo do 90 %, v celoti pa izvažamo nad polovico naše proizvodnje. Celotna vrednost izvoza v tem srednjeročnem načrtu, vključno z letom 80, je okrog 53 milijonov dolarjev. Tako smo menda edina delovna organizacija v Iskri, ki ima uravnoteženo izvozno uvozno bilanco. Tako velik izvoz pa zahteva visoko produktivnost, saj veste s kakšnimi cenami in kakšno konkurenco se srečujemo na svetovnem trgu.

Torej ekonomika in izvoz sta dve največji postavki prihodnjega srednjeročnega obdobja.

Večje usmeritve so še: vse TOZD morajo uravnovesiti svojo devizno bilanco, TOZD pa, ki to ravnotežje imajo, ali celo več izvažajo kot uvažajo, pa si morajo prizadevati za še boljše rezultate. Vsa ta prizadevanja moramo uskladiti tudi znotraj celotne Iskre in za nas mora biti neka prednost iz visokih izvoznih rezultatov.

Važna je tehnologija, zlasti avtomatizacija. Več bomo morali narediti še na področju razvoja in inovacij sploh. Tak primer sta mikroelektronika, hibridna vezja in drugi, zlasti tisti, ki se usmerjajo na izdelke za profesionalno elektroniko.

Sarlah: Ob vsem tem bomo morali še več skrbri nameniti razvijanju, poglobljanju in uveljavljanju delegatskega sistema. Izkušnje kažejo, da delegatski sistem sicer živi in dela, da pa še daleč ni dal vseh rezultatov, ki jih od njega pričakujemo. Ti pa so bistveno važni za vse dogajanje in samoupravno odločanje v TOZD, DO, Iskri in navzven v SIS, občinah in

Predsednik SDK Milan Zorn.

republiko pa vse do federacije. Če ostanem pri naših delegatih v DO moram reči, da smo premalo naredili za usposabljanje naših delegatov.

Od njih zahtevamo, da presojujejo in odločajo o vsem. Če bi res vse to hoteli, bi morali biti doktorji znanosti za vsa področja. Pri tem pa smo premalo izobraževali in s tem osveščali delegate in kolektive. Tu nas čaka še vrsta nalog.

Kranjc: Tudi na področju samoupravnih dejavnosti in organizacije nas čaka v letih 81-85 veliko dela. Predvsem moramo pomagati, da bodo pravkar ustanovljene samostojne 3 TOZD v Šentjernejju polno in dejavno zaživele. Predvidevamo, da bomo po potrebi ustanovili še druge samostojne samoupravne enote, če bo potreba pokazala tako in to morda že v tem srednjeročnem obdobju.

Sarlah: Omogočiti moramo s sredstvi obveščanja in informatike, da bo

samoupravljalca sodeloval pri načrtovanju, proizvodnih in poslovnih odločitvah.

Predvsem pa moramo postaviti še učinkovitejše in stimulatивnejše kriterije nagrajevanja. Josip Ribičič je dejal, da takrat, ko dobro nagrajujemo slabo delo, dobro delo nagrajujemo slabo. To si moramo še posebej zapomniti.

Otmar Zorn: Tudi dohodkovne odnose je treba izpopolniti. Že obstoječe dohodkovne dogovore moramo izpopolniti in jih dograditi na podlagi doslej dobljenih izkušenj.

OSEBNI IN DRUŽBENI STANDARD

Kaj bomo v letih 1981-85 storili za standard zaposlenih, morda bi se dalo kaj reči o infrastrukturi v Stegnah, ki jo delavci zelo pogrešamo?

Otmar Zorn: Prihodnji srednjeročni načrt daje mnogo poudarka samoupravni organiziranosti in poglobljanju družbenopolitičnega dela. Prav tu bo prišlo do močne rasti in do bistvenih premikov naprej. Tu naj navedem le prehod na kolektivno vodenje.

Blenkuš: Tudi družbeni in osebni standard sta vtakna v novi srednjeročni načrt. Za stegenski kompleks naj omenim le velike možnosti za ureditev, oz. izboljšanje prometnih razmer, zlasti javnega prevoza. Predvidena je tudi gradnja podhoda za pešce z industrijske ceste na stegenski kompleks, kar bo samo po sebi približalo mestni promet našim delovnim mestom. Predvidene so tudi izboljšave na področju zdravstvenega varstva, zlasti preventivne in na področju prehrane. Seveda pa bomo vsa vlaganja v osebni in družbeni standard prilagodili možnostim, ki jih bomo ustvarili s svojim delom.

VSI SOGOVORNIKI ŽELIJO KOLEKTIVU IEZE SREČNO, USPEŠNO IN NAPREDKA POLNO NOVO 1980. LETO!

Pogovor vodil F. Kotar

DELOVNA ORGANIZACIJA BATERIJE ZMAJ

Aktivni komunisti v Zmaju

Skrb za boljše gospodarjenje, reševanje kadrovske problematike, ideološko delo, sodelovanje z drugimi družbeno političnimi organizacijami, sprejemanje novih članov, priprave prihodnjega srednjeročnega načrta in samoupravnih aktov, so trenutno v ospredju dejavnosti komunistov v Iskrini tovarni baterij Zmaj. O tem smo se pogovarjali s sekretarko OO ZK v delovni skupnosti skupnih služb tovarne Zmaj Tanjo Matjaž in sekretarjem OO ZK v ljubljanski temeljni organizaciji Baterije Francetom Mrharjem.

Beseda je najprej stekla o vsekakor najpomembnejšem delu iz aktivnosti komunistov — gospodarjenju kolektiva. Komunisti v Zmaju — večina jih je iz neposredne proizvodnje — vsekoli zasledujejo gospodarska dogajanja v njihovem kolektivu, redno pa se sestajajo ob pregledu četrtletnih poročil, če kaj „zaškripa“, pa tudi pogosteje.

Gospodarjenja celotnega kolektiva pa trenutno ne ločujejo od sedanje samoupravne preobrazbe kolektiva, saj se je Zmaj, kot je znano, pred letom dni iz enovite delovne organizacije razdelil na dve temeljni organizaciji — Baterije v Ljubljani in Specialne baterije v Šentvidu pri Stični ter delovno skupnost skupnih služb.

Sodelovanje z drugimi družbeno političnimi organizacijami je tudi eno takšnih področij, ki ga nikakor niso zanemarili. Najbolj so zadovoljni s sodelovanjem s sindikalno organizacijo. Z njo skupno rešujejo številna aktualna vprašanja, med njimi tudi gospodarska. To zadovoljstvo pa nikakor ne more, kot pravijo komuni-

sti v Zmaju, zakriti slabega in nezadostnega sodelovanja med komunisti in člani mladinske organizacije v Zmaju.

„Vzrokov za to slabo sodelovanje je več, verjetjo pa so obojestranski,“ poudarja Franc Mrhar. „Mladina se bolj usmerja v različne prireditve, premalo pa se vključuje v ideološko delo ZK, čeprav smo imeli ideološko izobraževanje v Zmaju v minulih letih zgleđno organizirano. Mladina se teh akcij ni udeleževala.“

Tanja Matjaž pa meni o tem tole: „Mladi v Zmaju nikakor niso slabi. Še daleč ne. Žal pa nimajo pravega vodstva. Prav zato se dogaja, da mladi vse preveč gledajo na svoje interese, najpogosteje le na svojo zabavo, pozabljajo pa na interese celotnega kolektiva. Seveda nima nihče pravice, da se vtika v delo mladinske organizacije v Zmaju, toda komunisti bi le morali priskočiti na pomoč tistim mladim, ki želijo delati. Teh je gotovo veliko.“

Ob tem je beseda nanesla tudi na vključevanje novih članov v ZK. Tudi s tem v Zmaju niso najbolj zadovoljni. Delno so verjetno krivi sami, eden

osnovnih vzrokov pa je spet — nedelavnost mladinske organizacije. Kajti prav ona bi v vsakem primeru morala biti, če lahko temu tako rečemo, pokazatelj, kdo med mladimi bi lahko postal član ZK.

Oba sogovornika sta poudarila, da so v mladinski organizaciji mnoge mladinke in mladinci, ki so s svojo dejavnostjo dokazali pripadnost komunistični ideji, žal pa zaradi nedelavnosti celotne mladinske organizacije svoje marljivosti niso mogli dokazati.

Sodelovanje med ZK ter borčevsko organizacijo je na takšni ravni, kot bi moralo biti z vsemi — uspešno in plodno.

Kot smo že zapisali, so organizacijske spremembe v Zmaju terjale tudi pripravo številnih samoupravnih aktov ter pravilnikov. Tudi temu področju je ZK namenila vso pozornost. Vse samoupravne sporazume bodo sprejeli do srede januarja, pravilnike pa do konca junija prihodnjega leta. Pri tem poudarjajo, da bodo dali največji poudarek pravilniku o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

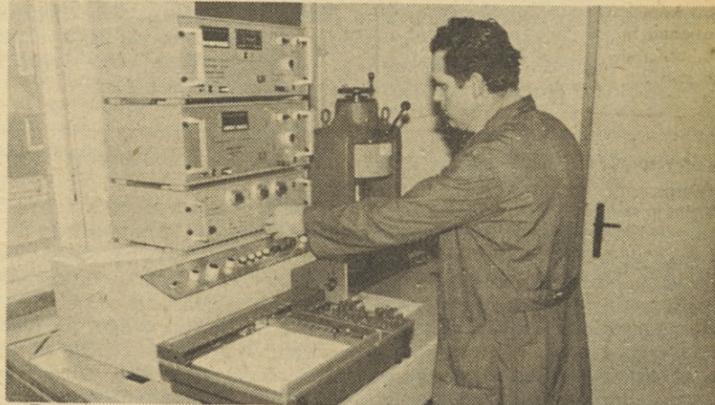
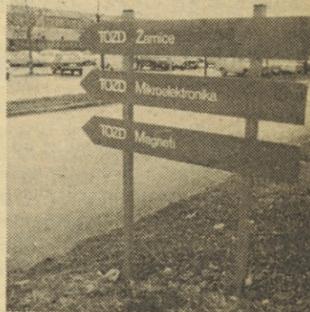
Podobno, kot za nekatere druge Iskrine kolektive, je tudi za Zmaj značilna precejšnja fluktuacija. Delno jo je pogojila preselitev iz stare na novo lokacijo, nekaj so za odhode delavcev iz Zmaja krivi (relativno) nizki osebni dohodki, nekateri pa tudi niso zadovoljni z organizacijo dela pa z možnostjo napredovanja itd.

V Zmaju nikomur ne zamerijo, da jih je zapustil. Le izgovor, da so investicijske naložbe v novo tovarno in nove stroje prehuda obremenitev za ta kolektiv in da bodo te naložbe preveč vplivale na osebne dohodke, se marsikomu v Zmaju zdi neresen in tudi nepošten: nekaj strokovnjakov je Zmaj zapustilo prav v času, ko bi jih najbolj potrebovali, pri vsem tem pa velja zapisati, da v Zmaju sploh nimajo tako slabih osebnih dohodkov.

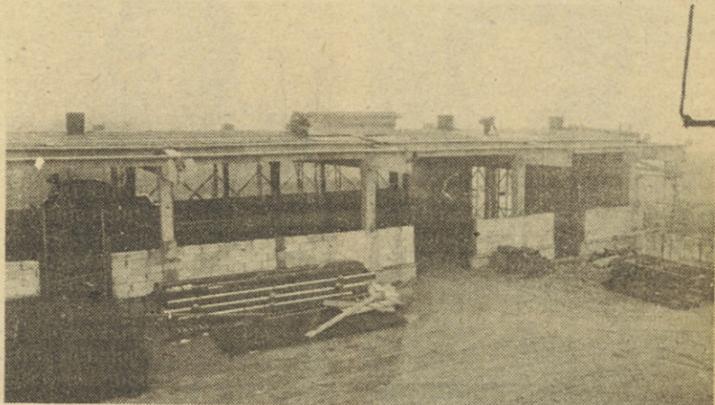
Komunisti so se v Zmaju aktivno vključili tudi v pripravo, oblikovanje in sprejem srednjeročnega načrta za obdobje 1981-1985. Poudarjajo, da bo treba v prihodnji petletki nameniti vso pozornost prav naslednjim področjem: novim investicijam, zmanjšanju uvoza, povečanju izvoza, poglobljanju dohodkovnih povezav, osvajanju novih baterij, skrbi za kakovost in še marsičemu.

S kamero po TOZD

STEGENSKI KOMPLEKS: Tudi v našem glasilu smo se že jezili, da je v množici tovarn in institucij v Stegnah v Ljubljani čisto najti tistega, ki ga iščeš. Zlasti so imeli težave tuji poslovni ljudje. Pred kratkim pa so postavili lične kažipote ob Stegenski cesti. Narejeni so po zamisli naših Iskrinih oblikovalcev v modri barvi.

TOZD MAGNETI LJUBLJANA: Pred kratkim so začeli uporabljati nov sodoben merilni instrument za snemanje demagnetizacijske krivulje in to za alnico magnetne, za magnetne iz redkih zemelj in za feritne magnetne. Instrument je iz prvih kontingentov nove opreme.

TOZD ELEKTROLITI MOKRONOG: Gradnja novih delovnih prostorov dobro napreduje, delavci so že pod streho in hitijo z gradbenimi deli. Naglica je potrebna, saj gradnja že kar precej kasni.

TOZD UPORI, TOZD POTENCIOMETRI IN HIBRIDI ŠENTJERNEJ IN TOZD INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA KOSTANJEVICA: S 1. 1. 1980 bo zaživila šentjernejska Iskra v novi samoupravni organizaciji, razdeljena v 3 TOZD, po treh osnovnih proizvodnih enotah. V sredo, 19. 12. 1979. Samoupravne sporazume o zdruzevanju v TOZD, v DO, v SOZD Iskra, o delitvi dohodka in OD in o medsebojnih delovnih razmerjih. Tako je zdaj vse nared, da po Novem letu zaživijo vse tri temeljne organizacije v novi organizaciji.

DSSS IEZE: Pred kratkim je bila v Stegnah problemska konferenca sekretarjev osnovnih organizacij ZK. Sklical jo je delegat Občinskega komiteja ZK Ljubljana — Šiška Otmar Zorn. Na konferenco so povabili tudi predsednike OO sindikata. Ugotovili so, da bodo občasna srečanja komunistov na ravni delovnih organizacij potrebna. Prediskutirali so več problemov po osnovnih organizacijah in celotni IEZE. Določili so tudi način sklicevanja problemskih konferenc.

Delovna organizacija Zmaj sodi med tiste — žal redke — Iskrine kolektive, ki imajo kar dobro organizirano tudi notranjo informatiko. Občasno izdajajo svoje interno glasilo, hkrati pa skrbijo tudi za takojšnje objavo zapisnikov različnih sej, pa naj bo to poslovnih, samoupravnih ali družbenopolitičnih organov. Tokrat smo jih „zalotili“ na seji uredniškega odbora njihovega internega glasila, ki ga že več let uspešno vodi Marjan Mayer.

Človek je vsota slik

Pogovor s pisateljem Tonetom Svetino pri njem doma, blizu Blejskega jezera, kjer se začena prva vas in naselje delavcev, je bil tudi sicer hrkati pogovor s književnikom in hrkati z delavcem partizanom, preprostim človekom, ki zdravo razmišlja in ki tudi z rokami zna delati. Prav srečanje s Svetino je še enkrat potrdilo, da ne smemo delati razlike med duhovnim in fizičnim delom. Tudi mnogi Svetinovi poudarki glede stika z naravo, ki jo ima silno rad, saj vedno išče v njej kreščila za svoje ustvarjalne sile, so zelo aktualni za našega sodobnega človeka, še posebej v mestih in industrijskih središčih. Pisatelj je tudi brez rokavic povedal, da mora biti kultura delavcu blizu, zaradi česar morajo tudi delovne organizacije odpreti svoje industrijske dvorane iprostore tudi za prikaz likovne umetnosti, za nastope književnikov, za ureditev tovarniških knjižnic.

Svetinova nezadržna življenjska in ustvarjalna sila je hrkati z njegovimi izkustvenimi in hrkati filozofskimi razmišljanji danes vzgled delovnim ljudem na raznih področjih dela, od književnosti do likovne umetnosti, in družbeno-političnega in industrijskega dela, saj razodeva vsestransko angažiranost, ki nam je vsem tako potrebna. Zato nam je tak razgovor prav zdaj, pred novim letom, tudi toliko bolj potreben in koristen. Seveda pa je to, kar objavljam, samo majhen drobec iz obilice gradiva, ki nam ga je sicer Tone Svetina zgovorno in ljubeznivo na široko razgrnil.

Zakaj pravzaprav človek ustvarja?

Ustvarjaš iz dveh razlogov; iz radosti nad življenjem in iz bolečine. Radost nad življenjem je tista energija, ki te na življenje veže. To je pravzaprav vez z naravo in stvarmi, ki so izven tebe. Bolečina pa zmeraj izhaja iz nezadoščenosti, nezadovoljnosti s svetom, z ljudmi; je ranjena prizadetost, ker nam v življenju ne gre tako, kot bi želeli. Bolečina prihaja tudi iz tega, ker smo smrtni; radost nad življenjem pa iz tega, ker je življenje pravzaprav večno; smrti ni, to je izmišljeno; je le pretakanje energije. Ker je materija večna, je lahko tudi vse drugo večno, le da menja forme. Mi smo nosilci energije, skozi katero se duh razvija in prihaja k samemu sebi. Umetniki pa so tisti ljudje, ki posebej ljubo to, kar vsi drugi čutijo.

Umetniki se izražajo na več načinov. V čem je večna vrednost umetnosti?

Vsekakor lahko skozi besedno umetnost, literaturo, v slikarstvu in barvi, v kiparstvu v materialu, pa tudi v glasbi. Običajno se vsak umetnik izraža le v enem izmed načinov. Jaz sem pisal romane. Pisati romane je tudi neke vrste borba za življenje. Zmeraj se odpirajo nove pasti, nova spoznanja stvari, ki jim ne prideš do konca. Nekatera vprašanja se zastavljajo, pa nanje ne moreš odgovoriti. Zato pišemo vedno nove knjige.

Knjigi lahko vse poveš. Potem pa ugotoviš, da za določena občutja in stvari sploh ni besed. Najlepše stvari so trenutne. Mogoče je neka stvar več vredna, čeprav je zreducirana le v nekaj bežnih trenutkih kot stvar, ki se vleče leta in leta. To se da pojasniti tudi v alpinizmu. Poznal sem taka nastrojenja, ko sem sam plezal. Eno od teh je bil nekoč sončni zahod v Jalovcu, ki je za trenutke postal izvenzemski, kot bi bil na planetu. To je trajalo deset sekund, morda minuto, a tega nikoli nisem pozabil. Tudi na medčloveških relacijah pride do takih trenutkov, ki so nepozabni. Umetnost je sploh zgrajena iz teh trenutkov. Umetnost je, če jo energetsko gledamo, dejansko skoncentrirana energija. Zaradi tega nam pet ali deset tisoč let stare skulpture govori prav tako, kot takrat, pred toliko tisoč leti. V tem je podaljšanje v večnost.

Vas je to vodilo tudi v kiparstvo?

Ko pišeš roman, živiš v drugem svetu in si obremenjen z mnogimi željami, ki so bile in ki niso bile, stopaš v stik s preteklostjo. To je telepatski stik. Tiste štumunge, ki so ostale nedorečene, z besedami neizrazne, pa se lahko izrazijo v materialu. Skulptura je lahko materializirana ideja, in miselna varianta dojemanja sveta, lahko pa je izkristalizirano, v materijo spremenjeno čustvo. Čim bolj je ideja prikrita, tem močnejše govori. Zato umetnost tudi čuti. Razlaga sama ne pomaga k stvari. Poglejmo na primer mojo skulpturo stotnika! Sem pridejo umetnostni zgodovinarji, gledajo skulpturo in ostanejo mrtvo hladni. Ko pride navaden delavec, mu ob pogledu na to skulpturo začno teči solze.

Nekoga sem vprašal zakaj; odgovoril je: „To je smrt, to je pogled esesovskega polkovnika, ki me je obsodil na smrt v Berlinu!“ Tudi nekateri otroci ne reagirajo, drugi pa se ob gledanju te skulpture stresejo in jokajo. Preko tega opažanj sem prišel do spoznanja, da je v teh skulpturah nakopičena energija, nanjo pa ljudje različno reagirajo. Ravno tako bi lahko klesal kamnite skulpture, če bi imel kamen in dleto. To je spopad z materijo. Tukaj se veže duh z materijo, in kamen zaživi. V sebi nosi torej potencialno življenje.

Zakaj ste se lotili prav oblikovanja nekdanjih granat?

Naj povem neko misel: če pogledaš na tisti kup granatnih drobcov, ki jih imam nekaj ton, pomisliš: kaj, granatni drobec! Smisel bombe je pobijanje, rušenje, temeljni namen je bil smrt drugih. A čim sem jih pobral, je to že določena filozofija življenja, da iz razbitin delaš novo celoto, da drobce spreminjaš v umetnost.

Na to idejo sem prišel že v Krnskih gorah, kjer sem bil komisar KNOJ in kjer je padlo milijon ljudi. Tam je bilo ogromno granatnih drobcov, pa tudi neeksplozivnih granat, ki sem jih pobiral; zdele so se mi kot moderne skulpture. Že takrat sem prišel na idejo, da bi jih spajal v like borcev in druge. Nisem pa mogel takoj osvoboditi tehnologije: treba je znati fizično obdelati material.

Čakal sem skoraj deset let, da sem prišel do spoznanja, da se jih da z elektrovarjenjem zelo dobro spajati. Če bi te skulpture spajal z avtogenim varjenjem, bi taka skulptura nastajala cel mesec. Delo gre prepočasno od rok. Z elektrovarjenjem pa gre hitreje. Najprej moraš imeti idejo, določeno razpoloženje, ki bi ga rad izrazil, potem pa je treba nabrati ustrezne delce. Skulptura najprej nastane v zamisli. Zamislim in jo vidim pred seboj narejeno, v barvah.

To je tudi ena izmed tem, kako razvijati predstave, da vidiš stvari v različnih

tudi umetnost velik prispevek k osveščanju mas. Mase lahko pritisnejo na politiko svojih vlad, in celo atomska bomba lahko vojno zavre. Zgodovina človeštva se bo zares začela takrat, kadar bodo nehale vojne.

Kako gledate kot pisatelj na umsko in fizično delo?

V sodobnem svetu se poleg drugih nasprotij, zlasti nasprotij med delom in kapitalom, pojavlja tudi nasprotje med umskim in fizičnim delom; krivica, da eni malo dajejo, pa veliko dobijo in obratno. Eno temeljnih nasprotij v dosedanjih družbenih sistemih pa je, da del ljudi dela samo psihično, drugi samo fizično. Tukaj nastane razkol.

Zakaj se je človek pravzaprav rodil? Zrasel je v delu, se postavil na noge, prijel kamen, ga spremenil v orodje in začel spreminjati naravo za svoje potrebe. Delo ga je tudi duhovno razvijalo. Mislim, da velik del izravnoteženosti prihaja od tega, ker so nekateri ljudje obremenjeni samo z intelektualnim delom, in so izgubili stik z zemljo, s fizičnim delom. Problem je tudi v tem, da je delavec postal del stroja, le vijak, ki ne vidi celega proizvoda, ki ga dela. A dobiti bi moral občutek, da je tudi on vgradil vanj en del, da sodeluje. Če dela vse življenje samo delčke, in to ponavlja kar naprej, postane od dela odtujen, naveličan, dela brez ljubezni. Največ boš dosegel namreč v tistem delu, kjer uživaš.

Zaradi tega bi prav rad ohranil v umetnosti tisti del individualnosti, posebno v kiparstvu in slikarstvu. To je tudi neke vrste materialna proizvodnja. Tukaj vidiš cel proizvod svojega dela. Ustvaril si ga z delom svojih rok in ima določeno vrednost. Kot je velikega pomena, če delavec tudi intelektualno dela, tako moram tudi jaz razvijati svoje konjičke, delati na vrtu, nabirati gobe ali hoditi na lov. Na ta način se tudi uravnovesiš.

Živimo dvojno življenje. Vsak živi eno življenje za družbo, eno zase. V tistem življenju, ki ga živiš zase, si sam svoje sreče kovač. Družba te celo ne razume. Tukaj pa nastopa veliko protislovje. Če se povrnemo nazaj v prazgodovino, vidimo, da je tam bil človek borbo z naravo. Narave se je bal. Bil je ogrožen, od narave bolj, od človeka manj. Bilo je malo ljudi, zemlje pa dovolj, zato se ni bilo treba iztebljati.

Zdaj, po tisoč letih evolucije, je postalo obratno. Imamo atomsko bombo in nuklearno energijo — to je že uničevanje svetov. Zdaj si torej ogrožen od narave manj, od človeka pa ogromno. V vsakem od nas tiči strah. Vsi smo pod kolektivnim strahom, da živimo na koncu neke samomorilske civilizacije. Atomska vojna ni papirnati zmaj, kot pravijo Kitajci, ampak objektivni strah.

Umetnost, bodisi pisana ali pa druge, ima smisel v tem, da nosi sporočilo, da je življenje najlepša lepota in če hočeš živeti, svoboda največja vrednota.

Politika pa je tudi nujno potrebna, saj nosi odgovornost za to, kako si bomo razdelili to, od česar živimo. Živeti se ne da niti samo od kruha, niti samo od sanj.

V čem je torej razlika med angažirano in formalno umetnostjo?

Angažirana umetnost nosi miselno sporočilo, lahko je umetnost le igrata. Življenje se tudi igra. Neumno bi bilo zdaj zanikati, da umetnosti kot igre nikoli ni bilo, saj je umetnost odsev življenja. A v čem je razkorak med modernisti in neko tradicijo? Modernisti so hoteli pokopati tradicijo. Tradicija pa je bila neko sporočilo. Strukturalizem ipd. ki je prihajal z zahoda, je propadel, propadel pa je zato, ker je bil k nam uvožen. Tu sta namreč dve različni družbi. Zahodna je propadla, čeprav se tehnološko dviga; tam se pripravljala preobrat, spremenili se bodo proizvodni odnosi, z revolucijo ali drugače. Že zdaj se spreminjajo, že zdaj so tudi v stadiju, ko inteligenca z njimi ni več zadovoljna. Poglejmo le ameriška velenesta in njihovo glasbo pa bomo spoznali, da je to krič zveri, ujetih v beton, protest. Nobene živali na svetu niso bolj radovedne kot opice in človek. Najbolj so tudi nagnjeni k posnemanju. Zato je naša mladina, ker je bila rahlo z dolgočasna, tudi te, ali one tuje vzore posnemala. Ni se treba čuditi temu, zakaj narod hermetične literature ne bere. Pač ni s tem obremenjen. Ljudje te umetnosti ne razumejo, ker je zakrinkana. Ima tudi individualne metafore; arhitektske metafore so vsem razumljive, saj so bile v navadi milijon let, ti pa tvoriš svoje momente in ne veš, kaj lahko razumeš pod individualnimi simboli.

Jaz sem nosilec angažirane smeri; en sam pisatelj sicer ne more spremeniti sveta; pomaga mu pa lahko.

Ali bo samoupravljanje vzpostavilo nove odnose med ljudmi?

Nemški narod je ves frustriran, ker je povzročil pokol, ki je uničil 50 milijonov ljudi. Zato so se vrgli na delo, da bi v močnem delu pozabili na vse, preboleli lastni vzrok travme. Umetnost tudi to odgrinja, spoznava, od kod je nasilje prišlo. Nasilje se začne v družinah. Vsak dan lahko beremo, kako pretepajo otroke, možje žene itd. V družinah, ki so center družbe, so odnosi pogostokrat nemogoči. Kako naj bo potem med narodi? In med rasami? Če umetnost zadeva občje ljudske probleme, jo več ljudi bere. Potem jim pomaga reševati njihove probleme. Z določenimi težavami smo pravzaprav obremenjeni vsi. Eden jih rešuje na ta, drugi na drugačen način.

Treba je zamenjati religijo. Religija je včasih reševala človeka, sicer z neumnimi sredstvi, ampak reševala ga je, posebno vernike. Poleg tega, daj je povzročila ogromno zla, je človeku odpravljala tudi strah pred smrtjo. Z neko svojo moralno je medsebojne odnose postavljala v neke določene relacije in zdaj, če ni religije, ni morale, je pač džungla, težnja, da bi čim bolj poceni prišli do večjega učinka.

Tudi v proizvodnji je tako. Večina gleda na to, da bo več doma in ne na to, da bo več naredila. Razen posameznikov, ki so vezani na tekoči trak. A tovarno moraš imeti rad kot dom, ker veš, da je to vir eksistence. To, kar je kmetu njiva, je delavcu tovarna in v smislu samouprave je, da se počutiš solastnika, da si udeležen pri proizvodnji, pri delitvi, da tudi glas delavca nekaj zaleže, da si zavestno soudeležen v celotni proizvodnji. Pri nas pa se največkrat tolčejo

le za delave. A treba je več proizvesti, da boš več dobil. Imeti moraš občutek, da s tovarno rasteš, da si ponosen, ker si zaposlen (npr. v Iskri, ki je postalo veliko in sposobno podjetje.) Vsi sestanki morajo biti usmerjeni v to solidarnost. Potem je tu problem hierarhije. Enakosti sploh ni. Hierarhija je povsod. Kdor več da, več prejme. To je tudi načelo socializma. Kako lepo je urejena narava. Podjetje pa mora biti tudi tako urejeno, da ima miselni trust. Najprej se stvari osvojijo na miselnem planu, potem pa jih industrija hitro osvoji. Teško pa je narediti inovacijo.

Imamo pa še druge načine za ubijanje duha. Da nam ne bi bilo dolgčas, pogostokrat prirejamo tudi reorganizacije, vsako leto imamo drug sistem, vsako leto je ista stvar pod drugim imenom, da bi se zaposleni v to zagrizli, namesto da bi osnovne stvari izpeljali do konca. Zdaj preizkušajo, kako bi kulturo prenesli v neposredno proizvodnjo.

A če pogledamo, koliko je pri nas nepismeni, vidimo, da jih je v Jugoslaviji še vedno dva milijona. Lahko bi zastavili vprašanje birokraciji in kaj ste naredili doslej?

Če hočemo kultivirati narod, je prvi pogoj to, da so vsi, do zadnjega, pismeni. Naučiti se morajo brati, nuditi jim moramo različno branje. Poleg materialnih proizvodov mora torej človek dobiti tudi duhovne dobrine. To pa so znanost, umetnost, knjige, slike, kipi.

Buržoazni razred, ki je bil strmoglavljen z oblasti, je imel denar in je te stvari kupoval, kopicil. Zdaj pa jih ne more imeti vsak delavec, ker so drage. Mesta, krajevne skupnosti, tovarne, bi morale imeti galerije in velike knjižnice; od tam bi prehajala ta želja tudi do posameznikov.

Če v podjetju vidi delavec lepo knjigo v knjižnici, si želi, da bi jo imel tudi doma. V nekaterih tovarnah jih že imajo. Iskra ima tudi lasten razstavni prostor in lahko priredi lepšo razstavo kot vsaka galerija. Ves Kranj nima tako lepega galerijskega prostora, kot je hala na Laborah. Tam dela okoli 2.000 delavcev, ki se lahko sprotno seznanjajo z umetnostjo in jo prenašajo v svoje družine. Ta denar ni nikoli stran vržen. Imeti pa bi morali tudi svojo knjižnico...

(Nadaljevanje na 14. strani)

Sklepi 9. zasedanja DS SOZD Iskra

DS potrjuje sklepe 8. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 29. 10. 1979 in sprejema informacijo o izvrševanju sklepov.

DS ugotavlja, da je 60. sklep 5. zasedanja DS SOZD z dne 6. 3. 1979 realiziran in sprejema predložena stališča poslovnega kolegija in Odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra o umetnosti pričetka postopka za spremembo in dopolnitev Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra.

DS naroča Odboru za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra, da še v naprej sprejema in obravnava pobude iz organizacij združenega dela SOZD Iskra v zvezi s samoupravnimi organiziranostjo, še posebej potrebe, ki se bodo izoblikovale pri sprejemanju srednjeročnega razvoja SOZD Iskra, kakor tudi ob sprejemanju novih sistemskih, samoupravnih in zakonodajnih aktov ter na osnovi njih posreduje DS SOZD-eventuelne predloge za spremembo in dopolnitev Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra.

Na osnovi podane informacije člana poslovnega kolegija Edija Delopsta, stališča in predloga Odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose, Odbora za tržništvo, Odbora za finance in Odbora za samoupravni nadzor ter dostavljene sprejme naslednje sklepe:

- DS sprejme na znanje informacijo o pripravi plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1981-1985 in ugotavlja, da se z realizacijo 61. sklepa 5. zasedanja DS SOZD v okviru sprejetih terminov kasni.
- DS opozarja vse nosilce v procesu planiranja v SOZD Iskra, da sprejmejo ustrezne ukrepe in nastalo zamudo do konca leta nadoknadijo in s tem zagotovijo pravočasno pripravo vseh srednjeročnih planskih dokumentov za obdobje 1981-1985.

DS na osnovi predloga razpisne komisije in po opravljenem postopku soglasno imenuje za predsednika kolegijskega poslovnega organa SOZD Iskra tov. Stipančič Antona, dipl. iur. za mandatno dobo 4 let.

DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Edija Delopsta, stališča Odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose, Odbora za tržništvo, Odbora za finance in Odbora za samoupravni nadzor ter dostavljene gradiva soglasno sprejme naslednje sklepe:

- DS sprejme „Poročilo o poslovanju v SOZD Iskra od 1. 1. do 30. 9. 1979“ z ugotovitvijo, da je bilo poslovanje v tem obdobju uspešno in da so doseženi ugodni rezultati na področju proizvodnje in predvsem na področju finančnega poslovanja. Doseženi rezultati dajejo osnovo za izvršitev Letnega programa družbeno-ekonomskega razvoja SOZD Iskra za 1979 in za izpolnitev obveznosti iz srednjeročnega plana SOZD Iskra za obdobje 1976-1980.
- DS zadaljuje v zvezi s težavami, ki se kažejo na področju zunanjetrgovinskega poslovanja, investicijske dejavnosti in deloma tudi pri zaposlovanju oz. produktivnosti, odgovorne organe, da sprejmejo ustrezne ukrepe v okviru svojih pristojnosti za odpravo teh problemov v letu 1979 in v letu 1980.

DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Edija Delopsta, stališča in predlogov izvršilnih organov DS, razprave delegatov na seji ter dostavljene gradiva sprejme (1 vzdržal) naslednje sklepe:

- DS sprejme Letni program SOZD Iskra za leto 1980 za uresničevanje ciljev in obveznosti iz Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1976-1980 in ugotavlja, da je v skladu s Samoupravnim sporazumom o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1976-1980.
- DS zadaljuje temeljne in delovne organizacije združenega dela, da v okviru svojih pristojnosti sprejmejo ukrepe za izvršitev ciljev in obveznosti, ki jih določa Letni program SOZD Iskra za leto 1980 za uresničevanje ciljev in obveznosti iz Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1976-1980.
- Osnove in višina sredstev za združene dejavnosti v SOZD Iskra v letu 1980 se določajo na isti osnovi kot v letu 1979, to je v okviru tolmačenja osnov za združevanje sredstev (59. sklep 5. zasedanja DS SOZD z dne 6. 3. 1979).
- DS opozarja delovne organizacije, da podpisajo samoupravne sporazume o združevanju sredstev, ki jih predvideva 38. člen Samoupravnega sporazuma o osnovah plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1976-1980 za razširitev servise in domače regionalne predstavnosti mreže, ki jih je Iskra Commerce poslala v podpis v letu 1978.
- Predlagana višina združevanja sredstev po predlogu letnega programa za akcije oz. dejavnosti na področju izgradnje počitniškega naselja Dugi otok in izobraževalnega centra ostane za te namene v letnem programu kot rezervacija.
 - DS naroča koristniku, da ob sodelovanju s KOS SOZD Iskra v roku enega meseca pridobi in obvesti DS SOZD o soglasju za predlagano združevanje sredstev za izgradnjo počitniškega naselja Dugi otok.
 - DS naroča Odboru za kadrovske socialne zadeve in izobraževanje, da vrši nadzor nad dejavnostjo Izobraževalnega centra SOZD Iskra in nad koriščenjem sredstev za te namene v okviru odobrenih konkretnih akcij.
- DS naroča koristniku, da ob sodelovanju s KOS SOZD Iskra, v roku enega meseca po sprejemu Samoupravnega sporazuma o izvajanju posebnih dejavnosti, prične postopek za spremembo osnov za združevanje sredstev za izvajanje športno manifestativnih akcij.
- DS naroča poslovdnemu kolegiju SOZD, da izdelata predlog stabilizacijskih ukrepov, v smislu racionalnejše potrošnje, za posamezne službe oz. dejavnosti. Operativno spremljanje izvajanja plana naj upošteva posamezne spremembe v OZD, ki so posledica sprejetih stabilizacijskih ukrepov.

DS na osnovi podane obrazložitve člana poslovnega kolegija Edija Delopsta, stališča Odbora za gospodarjenje in dohodkovne odnose, Odbora za tržništvo in Odbora za finance ter dostavljene gradiva sprejme soglasno naslednji sklep:

Letni program SOZD Iskra za leto 1979 za uresničevanje ciljev in obveznosti iz Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1976-1980, sprejeti na 5. zasedanju DS SOZD dne 6. 3. 1979 se spremenijo tako, da se na strani 7 pod poglavjem „Prodaja z izvozom“ zadnji stavek pravilno glasi:

„Na osnovi Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za stimulanje izvozne dejavnosti v SOZD Iskra podaja TOZD Zunanje trgovine Iskra Commerce izvozno stimulacijo za leto 1979, ki znaša 25 % vrednosti valute obračunane po veljavnem tečaju od 1. 1. do 30. 9. 1979 in 30 % od 1. 10. do 31. 12. 1979“.

DS na osnovi uvodne obrazložitve Judite Bagonove, stališča in predloga Odbora za kadrovske socialne zadeve in izobraževanje in Odbora za samoupravni nadzor ter predloženega gradiva sprejme soglasno naslednje sklepe:

- DS sprejme na znanje poročilo o problematiki zaposlovanja v SOZD Iskra.
- DS daje pobudo delavskim svetom delovnih in temeljnih organizacij, da zadalže ustrezne službe, ki naj na osnovi ugotovitev v poročilu izdelajo analizo zaposlovanja v svojih organizacijah združenega dela in predlagajo sprejem ustreznih ukrepov za izboljšanje stanja na področju zaposlovanja.
- DS naroča Odboru za kadrovske socialne zadeve, da še v naprej spremlja in proučuje problematiko na področju zaposlovanja in predlaga ustrezne ukrepe.

DS na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Vladimira Klavsa, stališča in predloga Odbora za kvaliteto in Odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra ter dostavljene gradiva sprejme soglasno naslednji sklep:

DS sprejme predlog Samoupravnega sporazuma o zagotavljanju kakovosti izdelkov in storitev organizacij Iskre in ga daje v sprejem vsem delovnim organizacijam v SOZD Iskra.

(Nadaljevanje na 14. strani)

Pisatelj Tone Svetina.

formah. Imeti moraš močno predstavo o skulpturi, si jo zapomniš in šele nato iskati ustrezne granatne drobce. Niso pa dobri vsi drobci; ustrezajo le tisti, ki so klani na isti način. Smisel umetnosti je, da se mora zmeraj ena forma spajati in poklapljati. Na Krnski gori sem dobil veliko granatnih drobcov, toda po večini so bili preveliki. Potem sem jih iskal drugod.

Važno je, seveda, da v sebi nosiš dovolj močno hotenje. Ni stvari, ki je ne bi dosegel, če si jo resnično želiš. Pri stotniku sem petkrat razbil obliko. Šele po petem poskusu sem dobil ta izraz, ki ni niti smrt niti življenje. Človeka vzmernirja vmesna faza. To čustvo pa se imenuje lebdenje. To je trenutek, ko je življenje zapustilo telo.

Kaj sploh mislite o problemu življenja in smrti?

Človeka smrt vzmernirja, je njegov stalni izziv. Nekoga obremeni s strahom, drugega z močjo. Za življenje se moraš boriti do konca. Samomorilci so tisti, ki padejo prav iz želje po samomoru. Sam sem preživel dosti situacij, ko sem bil na robu smrti in vem, da takrat ni bolečine, vse se odmakne in zdi se, kot da se odpira raj, preden nastopi smrt. V Triglavski steni sem padel 12 m globoko. Tisti, ki je bil z menoj, se je ubil. Tam sem tudi sam doživel ta rob smrti, saj sem bil prepričan, da bom končal. O frontnih situacijah, ko so vse naokoli ležali ubiti, sploh ne bi govoril.

To sem povedal mimogrede, ima pa neposredno zvezo s skulpturami. Večina teh skulptur kaže namreč neko stanje med življenjem in smrtjo, ko se življenje še vedno z vsilo bori za svoj obstoj.

Od tu je najbrž le korak do obravnavanja razpota med vojno in mirom?

Skulptura sove mi pravi, da je svet razklan, da bi se razpočil, če ga ne bi skupaj držala pamet. Se pravi, da z jasno pametjo lahko premagamo človeško samomorilsko medsebojno uničevanje sistemov. Sistemi bodo kmalu enaki. Kapitalizem daje toliko, da delavec živi, socializem ravno tako, tako da bi bili lahko v obeh sistemih relativno svobodni. Treba se je le biološko boriti za prostor. Prostor pa se lahko dobi s pametjo, ali pa s silo.

Smisel umetnosti je, da nosi sporočilo. Jaz tako v literaturi kot v kiparstvu nosim sporočilo dedov. To je vojna proti vojni. Jaz se borim proti vojni! Tisti, ki je spoznal, kaj je vojna, se bo boril za mir. V vojni so največkrat žrtve nedolžni ljudje. Ubijati pa je treba tudi ljudi, s katerimi bi bil lahko prijatelj — skupaj pa si lahko z neko barabo, ki bi jo ustrelil v hrbet, pa tega ne smeš. Energetski potencial, ki ga ima človeštvo na tem svetu, je tako velik, da ga ne obvladaš več. Tukaj praktično ni zmagovalca. Možno je samo uničenje civilizacije kot celote. Živali, razen podgan in mravelj, nimajo vojn. Ti dve vrsti živali in ljudje pa uničujejo svojo lastno vrsto.

Vojna je rak človeške zavesti. Zdaj smo prišli v fazo, ko se mora vsak, s kakršnimikoli sredstvi boriti, da bi vojno preprečil. Noben sistem ni vreden toliko, da bi uničili človeka. Jasno pa je, da ljudje ne morejo naprej v kapitalističnih sistemih, ampak da morata zmagati socializem in komunizem.

To je človeštvo osvojilo. Druga stvar pa je, da se morajo, če hočemo obstati, vojne nehati.

V ta sklop sem se jaz vključil z vojnim romanom na eni strani, na drugi pa s skulpturami. Zato sem tudi zanimiv tako Rusom, kot Nemcem. Kdo bo največ izgubil, če bomo svet spet pripeljali do vojne? Tisti, ki največ ima — ne glede na to, ali se bo razvila atomska ali katera drugačna vojna. Najmanj bodo prizadeti Bušmani in puščavni Kalahari, saj so že zdaj brez vode ter žive le od korenin in lova. Zaradi tega je lahko

Človek je vsota slik

(Nadaljevanje s 13. strani)

Morda bi nam lahko povedali še kaj o kulturi v delovnih organizacijah?

Včasih smo se trudili, da smo po vseh podjetjih organizirali knjižnice. Potem pa je od sindikatov prišla direktiva, da delovni kolektivi knjižnic ne potrebujejo, zato smo jih ukinitelj in knjige darovali krajevnim skupnostim, zdaj pa jih ponovno ustanavljamo.

Če bi imeli v Sloveniji 3000 knjižnic in če bi vsaka knjižnica dobila po eno novo slovensko knjigo, je naklada že zagotovljena; 3.000 bi jih dali knjižnicam, 2.000 bi jih prodali. S tem bi bila naklada že rentabilna. Res je, da si vsakdo pri današnjih cenah ne more kupovati knjig, ker so predrage. Nekateri kolektivi imajo te stvari zelo razvite, drugi pa na tem področju niso naredili še nič. Nedavno je bil objavljen podatek, da so v Sevnici imeli eno samo knjižnico, v njej le 2.000 knjig za 18.000 ljudi.

Sklepi 9. zasedanja DS SOZD Iskra

(Nadaljevanje s 13. strani)

Postopek sprejemanja v DO naj se izvede do 31. 1. 1980.

Na osnovi uvodne obrazložitve člana poslovnega kolegija Antona Bukinisa, stališča in predloga Odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra, Odbora za razvojni program in raziskovalno dejavnost in Odbora za finance, sprejetega predloga delegata ter dostavljenega gradiva sprejme soglasno naslednji sklep:

DS sprejme predlog Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za uresničevanje razvojnih programov organizacij združenega dela SOZD Iskra in ga predlaga vsem delavcem temeljnih organizacij združenega dela SOZD Iskra in sprejem z naslednjimi spremembami in dopolnitvami:

— zadnji odstavek 5. člena se spremeni in pravilno glasi: „Določila tega člena, ki se nanašajo na združevanje sredstev amortizacije se ne uporabljajo za podpisnice, ki izločajo amortizacijo po 68. členu Zakona o proizvodnji orožja in vojaške opreme (Ur. l. SFRJ št. 30/79)“.

— zaradi nejasnosti se drugi odstavek 8. člena dopolni in pravilno glasi: „Delavski svet SOZD Iskra z letnim načrtom naložb, ki ga sprejme v mesecu septembru tekočega leta za naslednje leto določi sedež združenih sredstev v posamezni program ter sklepa o vrstnem redu uresničevanja posameznih programov v naslednjem koledarskem letu...“

Postopek sprejemanja v TOZD naj se izvede do 31. 1. 1980.

DS na osnovi uvodne obrazložitve Marjana Trojarja, stališča poslovnega kolegija in Odbora za organizacijo in informatiko ter dostavljenega gradiva sprejme soglasno naslednji sklep:

DS sprejme na znanje informacijo o oblikovanju sistema informiranja v SOZD Iskra in podpira predložena stališča oz. usmeritve na tem področju.

DS na osnovi predloga KOS SOZD, stališča Odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra in Odbora za samoupravni nadzor ter dostavljenega gradiva sprejme soglasno naslednji sklep:

DS sprejme predložena stališča o odgovornosti strokovnih služb v organizacijah združenega dela v SOZD Iskra za pomoč delegatom in delegacijam pri opravljanju njihove funkcije v zborih združenega dela občinskih skupščin in zboru združenega dela skupščine SR Slovenije, samoupravnih interesnih skupnostih, zborničnih organih in bankah.

DS na osnovi uvodne obrazložitve predsednika poslovnega kolegija Antona Stipančiča in dostavljenega gradiva sprejme soglasno naslednji sklep:

DS sprejme zaključke konference „Iskra v Jugoslaviji“ Brdo 79, ki je bila v dneh 22. in 23. novembra 1979 na Brdu pri Kranju.

DS na osnovi podane informacije Gojmirja Blenkušca in predloga Lotarja Kozine soglasno sprejme naslednje sklepe:

1. DS sprejme na znanje informacijo o neizvedbi, ki se je zgodila dne 4. 12. 1979 pri eksploziji peči v TOZD KEKO v Žužemberku.

2. DS predlaga individualnim in kolegijskim poslovnim organom v DO in TOZD, da zadolžijo odgovorne osebe za varstvo pri delu, ki naj sprejmejo ustrezne ukrepe to je zlasti izvršijo pregled peči (tudi tunelskih) in uporabljenih sredstev v smislu prečiščenja, izdelajo metodologijo pregleda peči, da ne bi prišlo do podobnega primera kot v TOZD KEKO.

3. DS naroča Odboru za varstvo pri delu, da pristopi k določeni koordinaciji varstva pri delu v okviru SOZD Iskra.

4. DS naproša vse odgovorne osebe v SOZD Iskra, da po svojih močeh pomagajo pri razreševanju problematike oz. vzpostaviti nadaljnje proizvodnje v TOZD KEKO.

DS na osnovi predloga KOS SOZD v skladu s 78. sklepom 6. zasedanja DS z dne 5. 6. 1979 sprejme soglasno naslednje sklepe:

1. DS imenuje časopisni svet glasila ISKRA v naslednji sestavi:

Otmir Zorn, DS SOZD
Janez Kern, KOS SOZD
Franc Križnar, ZB SOZD
Miloš Pavlica, DPO SOZD
Brane Zembra, ZSM SOZD
Janez Kuhar, Telekomunikacije
Primož Bernot, Avtomatika
Tone Beravs, Široka potrošnja
Pavel Mermolja, Avtoelektrika
Marjan Majer, Zmaj
Branko Pečjak, Semič
Jože Colarič, Elementi
Boris Kramer, IKM
Milan Osredkar, Iskra invest servis
Franc Močnik, ZORIN
Dušan Željeznov, SOZD
Mara Ovsenič, SOZD
Janko Colnar, SOZD
Alojzij Boc, Telekomunikacije
Spela Dittrich, Avtomatika
Franc Kotar, Široka potrošnja
Marko Rakušček, Avtoelektrika
Stane Fleischman, Elementi
Lado Drobež, Iskra Commerce
Boris Čerin, Elektro zveze
Franc Hudej, Iskra Commerce
Jožica Miheč, Šolski center

2. DS imenuje Otmirja Zorna za v. d. glavnega urednika glasila ISKRA.

DS na osnovi predloga KOS SOZD sprejme soglasno naslednje sklepe:

1. DS imenuje Odbor za varstvo pri delu in humanizacijo dela v naslednji sestavi:

Stane Geč, Telekomunikacije
Zarko Petrovski, Avtomatika
Jože Štukelj, Avtoelektrika
Tone Rovtar, Široka potrošnja
Andrej Rožič, Elementi
Zlatko Podraž, Zmaj
Alojz Ramuta, Semič
Anton Možina, IKM
Drago Tavcar, Iskra invest servis
Marko Vodnik, ZORIN
Mitja Fortič, Iskra Commerce
Jože Volarič, Šolski center

2. DS naroča Odboru za varstvo pri delu in humanizacijo dela, da pripravi predlog programske zasnove svojega dela in ga do prihodnje seje predloži v sprejem DS in v roku 3 mesecev pripravi poročilo o varstvu pri delu v SOZD Iskra.

DS na osnovi predloga člana poslovnega kolegija Vladimira Klavsca sprejme soglasno naslednje sklepe:

1. DS podeljuje priznanje Univerzi Edvarda Kardelja v Ljubljani ob njeni 60-letnici za vzgojo visokosolskih kadrov, ki so eden od temeljev nastanka razvoja SOZD Iskra in za plodno, vsestransko in učinkovito sodelovanje pri znanstvenoraziskovalnem delu.
2. DS podeljuje priznanje Univerzi v Mariboru ob njeni 20-letnici za vzgojo visokostrokovnih kadrov, ki so eden od temeljev razvoja SOZD Iskra in za plodno in učinkovito sodelovanje pri znanstvenoraziskovalnem delu.

Na splošno so stiki umetnikov s kolektivni zelo majhni. Umetniki žive svoje življenje dokaj izolirano. Toda jaz sem povezan s proizvodnjo, tudi zato, ker sem nekaterim delovnim organizacijam delal skulpture. Prva je bila Železarna Jesenice, pa spomeniki na Pokljuki, tovarna v Trebnjah, trije spomeniki v Domžalah... Naredil sem približno 30 spomenikov doslej. Najbolj spodbudno je, kako se delavci zanimajo, če delaš skulpturo v njihovi tovarni. V začetku, ob nastajanju, vsak misli, da iz nje nič ne bo. Potem si ogledujejo nastajanje, in zgodilo se mi je že, da so iz različnih obratov ljudje nosili delce, da bi se nekaj njihovega vgradilo v skulpturo.

Če gledamo nazaj, v staro Grčijo, ugotovimo, da je bila pri njih osrednji motiv v kiparstvu človeška figura. In mislim, da bo človeška figura zanimiva večno. Nič ne more nuditi več, kakor človeški obraz.

Seveda v tovarnah dela človek spomenike svojemu delu, pa tudi drugim dejavnostim, ne samo človeškemu liku. Toda s proizvodnjo imajo kipiari običajno malo stikov; a če imaš željo, da boš delal spomenike v tovarnah, je treba vzpostaviti stik s proizvodnjo. Če gledamo eksplozijo Iskre, ki se ustvarja z energijo, imamo v strukturi materializiran znak začetnega. V združenem delu smo povezani v verige — člen za členom v celoto, v verigo. Šele spojeni deli sestavljajo verigo. Osnovne ideje, ki jih proizvodnja nosi, vdelaš v skulpturo in delavci jo bodo razumeli. Mislim, da je to perspektiva, da se proizvodnja poduhovi. Zakaj delavci ne bi imeli svojih simbolov? Tudi spoj strojev. Stroji so čudežni živali, so ukročena energija, ki namesto človeškega dela masovno reproducira in zadovoljuje neko potrebo. Stroji so zdaj že daleč v človeški zavesti in morajo dobiti svoj odraz tudi v umetnosti. Relacija človek—stroj, to je tema, ob kateri se veliko zadržujem.

Ali se pojavlja stroj tudi v literaturi?

Zelo malo je romanov na tej relaciji, saj romani obdelujejo v glavnem ljubezen in smrt. Zelo malo romanov pa obdeluje človeka na relaciji proizvodnja—tovarna. Tu gre za to, kakšno mesto dobi posameznik v organizaciji, in tu nastopa že problem prestiža. Vsak hoče biti nekaj, a industrija vse reducira v enakost. To tudi še čaka obravnavo, sicer na drugačen način, kot je primer v slovenski knjigi „Ljubim“, ki obravnava zgodbo človeka, ki je zaljubljen v traktor; traktorju pripisuje vse tiste erotične ljubeznivosti, kot bi jih sicer imel do človeškega bitja. Mislim, da gre v tem primeru za malce paranoično temo, saj je stroj eno, človek drugo. Lahko ga res skrbno neguješ, da ti boljše dela, dlje traja, saj se stroj odziva mehanično in ne duhovno. Duhovne relacije so druge in porušijo vso matematiko. Tako moški in ženska nista več dva, najmanj trije so lahko, da se nadaljuje življenje. A, če vzamemo izvenspolno vprašanje: recimo, kako se energija dveh lahko poveča, če sta ustvarjalna kombinacija. V tem primeru je eden in eden enako deset ali pa eden in eden enako ničli, ker drug drugega lahko uničita.

Vsi torej vsak dan pišemo neki svoj dnevnik. Kako se uravnavamo v sebi?

Najbolj močna doživetja so doživetja na eksistenčnem robu, tam, kjer se smrt prevaga v življenje, ali pa življenje v smrt. Najbolj močno doživetje je seveda velika ljubezen, ki pa je silno redka. To lahko štujemo za neko vrsto obsedenosti duha, ki pa je lahko do česar koli — lahko tudi do narave, do dela, do tega, da se v nekaj zagreješ... To je spajanje elementov, ki drži svet skupaj. Značilnost za našo civilizacijo, ki prihaja morda proti koncu, je zato prav brezbržnost — niti sovratva ni več med nami. Najtežje izrineš vse iz sebe. Imam svojo teorijo, kako je, na primer nek direktor umrl zato, ker je bil alergičen sam nase — to pa zato, ker je bil tako preobremenjen z delom, da je iz sebe izčrpal toliko energije, kolikor je ni mogel več nadoknaditi. To ga je pokopalo. Zato jaz sam pol leta pišem, pol leta pa hodim sam po gozdovih in lovim. Ni mi več do pobiranja, saj brez potrebe ubija življenje tistih živali, ki jih imaš pravzaprav rad. Nabiram si energijo, uravnoteženost. Včasih sem delal nočne ture, tudi zimske ture, povsem sam. Prehodil sem vse, od Mangarta do Krna — vse gore, ki so pozimi lažje dostopne. Imel sem občutek, kot da sam sam na planetu. Take slike te polnijo in dajo navdih za pisanje.

Smrt vsake stvari je namreč ponavljanje. Velika čustva pa se ne smejo ponavljati. Biti morajo enkratna. Na steno plezaš enkrat in ne ponavljaš. Stena daje človeku moč, narava pa čustva. Dušo je treba najprej razstaviti na elemente. Vedeti je treba, iz česa smo — ali smo rastline, ali živali ali prikazni — vsakega po nekaj je v človeku. Vedno pa nas stiska smrt.

Pisati je treba svoj dnevnik, iz več razlogov. Zato, da se učiš pisati, izražati in seveda tudi reducirati nebitveno. Seveda je pomembno pisati tako, da ne bodo vsega vsi razumeli. Imam 40 zvezkov dnevnika in v njih je zabeleženega veliko zanimivega. Ko listam nazaj, prihajam do spoznanja, zvezkov dnevnika in v njih je zabeleženega veliko zanimivih stvari. Ko listam nazaj prihajam do spoznanja, kakšne vrste spomini so to. Postavil sem definicijo: človek je vsota slik.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

V. d. glavni urednik Otmir Zorn, odgovorni urednik: Dušan Željeznov, tehnični urednik: Janko Colnar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Spela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Marko Rakušček (Avtoelektrika), Boris Čerin (DO Elektro-zveze) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon: 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacijo SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Na podlagi 31. in 42. člena zakona o varstvu pri delu (Uradni list SRS, št. 32/74), izdaja Republiški inšpektorat dela naslednjo

ODLOČBO

SOZD ISKRA KOVINSKE INDUSTRIJE n. sol. o., Ljubljana, Trg revolucije 3, mora izvršiti naslednje ukrepe iz varstva pri delu:

1. Obvestiti in opozoriti vse TOZD v sestavi SOZD ISKRA, ki imajo sušilne peči in lakirnice, kjer se pojavljajo eksplozivne zmesi, da s svojimi ali tujimi strokovnjaki izvedejo preglede naprav in prostorov in takoj ustrezno ukrepajo.

V vseh TOZD, ki imajo navedene naprave in prostore, se naj pregledajo in po potrebi dopolnijo navodila za varno uporabo delovnih priprav in o načinu preizkušanja ter vzdrževanja oziroma navodila za varno delo.

Rok ureditve takoj!

SOZD ISKRA KOVINARSKKE INDUSTRIJE n. sol. o., Ljubljana, Trg revolucije 3, mora obvestiti Republiški inšpektorat dela o izvršitvi naloženega ukrepa v roku 8 dni od dneva poteka roka, ki je dan za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti varstva pri delu.

Obrazložitev:

Pri raziskavi kolektivne nesreče pri delu, ki se je pripetila dne 4. 12. 1979 v TOZD KEKO Žužemberk, se je ugotovilo, da je prišlo do eksplozije zmesi v sušilni peči za sušenja navitij statorskih motorjev. Sušilno peč tip VP 12 S, je izdelal samostojni obrtnik PANDUR Vlado, Maribor, Sadjarska 5 B, v letu 1979. Peč pa je bila postavljena meseca novembra 1979 in koncem istega meseca stavljena v obratovanje.

Ker je možno, da je v obratovanju še kakšna peč navedenega ali drugega proizvajalca, ki ne odgovarja namembnosti tehnološkega postopka, se je v dispozitivu odločbe postavila zahteva pod točko 1.

Pri izreku te odločbe so bili upoštevani tile predpisi:

- 16. in 24. člen zakona o varstvu pri delu (Uradni list SRS, št. 32/74);
- pravilnik o tehničnih normativih za naprave za lakiranje z brizganjem ali potapljanjem in za sušilne naprave (Uradni list SFRJ, št. 12/79);
- pravilnik o električnih napravah na nadzemnih mestih, ogroženih od eksplozivnih zmesi (Uradni list SFRJ, št. 18/67);
- Tehnični predpisi so objavljeni v dodatku Uradnega lista SFRJ, št. 18/67);
- pravilnik o konstrukciji, izdelavi in preizkušanju električnih naprav za obratovanje v atmosferi eksplozivnih zmesi (Uradni list SFRJ, št. 52/68);
- Tehnični predpisi so objavljeni skupaj s tem pravilnikom in so njegov sestavni del.
- pravilnik o tehničnih normativih za varstvo pred statično elektriko (Uradni list SFRJ, št. 62/73);
- pravilnik o higienskih in tehničnih varstvenih ukrepih pri predelovanju in obdelovanju kovin (Uradni list SFRJ, št. 40/61);
- pravilnik o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu z delovnimi pripravami in napravami (Uradni list SFRJ, št. 18/67);

Zahteva za poročilo o izvršitvi te odločbe temelji na drugem odstavku 42. člena zakona o varstvu pri delu. Odločba je v tem utemeljena.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo je dovoljena pritožba v roku 15 dni od dneva vročitve. Pritožba se vložijo pri Republiškem inšpektoratu dela ali neposredno pri Republiškem sekretariatu za delo, lahko pa se da ustno na zapisnik in se mora kolkovati s kolegom za 20 din.

REPUBLIŠKI INŠPEKTOR DELA
PUŠNIK Jernej, dipl. ing.

DO ISKRA INVEST SERVIS

ISKRIN „DIVJI ZAHOD“ V STEGNAH KMALU CIVILIZIRAN?

(Nadaljevanje z 10. strani)

ske centrale, ker je Iskra še ni mogla dobaviti in Iskra je ni mogla izdelati, ker njena montažno-servisna organizacija nima prostora, da bi jo lahko izdelala, prostora pa nima, ker še ni mogla postaviti proizvodne hale v Stegnah, in te hale ni mogla postaviti, ker še ni rešeno lokacijsko vprašanje, ali prosto po tisti znani pesmici: mačka miško, miš pšenico, pod to goro zeleno).

V Stegnah manjka še marsikaj. Družbena prehrana je zaenkrat lahko bolj improvizirana kot organizirana, ambulanta je poskrbljena le za en obrat, iz drugih obratov morajo delavci hoditi v splošne ambulante, čakati, izgubljati čas, na vsem stegenskem kompleksu ne moreš kupiti niti časopisa, seveda ni nobene še tako skromne trgovine, da ne govorimo o igriščih otroškem vrtcu, knjižnici in drugih oblikah zadovoljevanja potreb, ki jih sme imeti delavec v sodobni organizirani družbi.

Nadaljna izgradnja stegenskega kompleksa Iskre je zaupana DO Iskra invest servis. To je velikanska in perspektivna naloga, zapeljiva in odgovorna, na pot se ponavljajo velike ovire in skrite pasti. Izza časovnih obzorij se pa vendar kaže impozantna vizija bodočih Iskrinih Stegen: cela vrsta modernih obratov, 8.000 delavcev, urejene prometne zveze z mestom, urbanistično urejen kompleks, potrebni servisni obrati družbenega standarda, splošna in zobna ambulanta, igrišča, vrtce, knjižnica, market, kioski, igrišča, možnosti za drugo rekreacijo, frizer in še kaj. Pravljiča? Pesem bodočnosti? Da in ne. Lepo bo res kot v pravljici, samo da ne sme ostati pri neuresničljivi pravljici, ampak je treba takoj zavihati rokave in se lotiti projekta.

O tem smo se malo pogovorili z inženirjem Štefanom Volovškom, ki je pri IIS odgovoren med drugim tudi za problematiko stegenskega kompleksa. Razgrnil je gradbeni načrt in zavzeto razlagal: „Vse do sedaj smo živel v nejasnosti, vse je viselo v zraku. Prav te dni je končno izbrana trasa za obvozno cesto. Nekaj časa je kazalo, da se bo vila ob zahodnem koncu stegenskega kompleksa in bi nam v tem primeru odšknila dobršen del dragocenega zemljišča.“

Zdaj je pa izbrana smer tik ob lito-strojskem internatu in ob barakah. Zato je na ta način sproščen za grad-

njo dolg pas na južni strani ob železnici, v izmeri več deset tisoč metrov koristne površine oziroma tri ali štirikrat toliko kvadratnih metrov etažnih površin, kar je za današnje razmere že pravo razkošje.

Nad našo interno cesto je ostalo sicer še nekaj našega zemljišča, vendar na njem ni dovoljena gradnja, ker velja kot zaščiteno zemljišče zaradi pitne vode, ki jo črpa vodovod v bližnjih Klečah.

Iskra je tako praktično dobila zeleno luč za gradnjo prepotrebni novih obratov. Montažno-servisna organizacija dela v nevdržnih razmerah in prav zato skoro ne more prevzeti nujnih nalog. Tudi Magneti, Keramika, Mikroelektronika imajo že pripravljene elaborate. IC Marketing je začel pripravljati načrte, SEM jih tudi pripravljajo. Žarnice imajo v načrtu razširitev. Zavedamo se velikanske odgovornosti in nujnosti, ki jo zahteva izpolnitev vseh teh načrtov. Iskrine delovne organizacije, ki delajo sedaj v težkih in tudi pretežkih okoliščinah, nestrpnost, čakajo, da bi dobile nove in primernejše delovne prostore.

Meje uporabnega zemljišča so torej sedaj v grobem že znane. Na potezi, je Iskra, ki bo morala v zelo kratkem časovnem obdobju potrebna investicijska sredstva za izgradnjo načrtovane infrastrukture. S tem bomo dokazali vsem oblastem, pri katerih smo doslej trkali na vrata in jih prepričevali, kako nujno potrebujemo nove kvadrature, da smo vedeli, kaj hočemo, da smo sposobni zbrati denar za daljinsko ogrevanje, novo vodovodno omrežje, telefonsko omrežje ipd. Brez te prepotrebne infrastrukture je zaprta pot za nadaljnji razvoj kompleksa.

V Invest servisu se zavedamo, da stojimo pred tško odgovornostjo. Prepričani smo pa, da bomo nalogo uspešno izvedli, če bomo prežeti s skupno voljo in zagnanostjo, saj v Iskri vemo, da je napredek samo v razširitvi. Od posameznih temeljnih organizacij Iskre pa seveda pričakujemo polno podporo pri združevanju sredstev. Ne smemo se znajti v situaciji, da bi morala sedaj Iskra, ko se ji je prižgala zelena luč za izgradnjo, priznati, da so bile vse skupaj samo velike in neuresničljive želje. Ne smejo se ponoviti primeri, ko je postal skoro neresljiv problem, kako zbrati nekaj milijonov za realizacijo skupnih zadev na področju infrastrukturne ureditve ind. cone.

M. H.

Skladatelju Pavlu Kernjaku v spomin

V torek, enajstega decembra je prenehalo biti srce velikemu koroškemu Slovencu, skladatelju in harmonikarju, prijatelju vseh Iskrašev — Pavlu Kernjaku.

Rodil se je pred osemdesetimi leti v Šentilju, v Rožu na Koroškem. Že v mladosti je pokazal veliko zanimanje za glasbo in njeno skrivnost. Lotil se je je takorekoč z „golimi rokami“, kot samouk. Poleg vsakdanjega trdega dela, je vodil razne zборе in zraven neumorno komponiral. Njegove pesmi so vesele, hudomušne, žalostne ali obetajoče, vendar vse po vrsti uglašene v pravem koroškem melosu.

Kernjakova kulturna zapuščina šteje nad osemdeset skladb. Naj omenim le nekaj njegovih pesmi kot so: „Katrica“, „Mojce“, „Rož-Podjuna-Zila“ in „Zakaj Dravca ne šumi“, ki so nam najbolj v ušesih. Pisal je tekste in melodije, ki mu jih je narekovalo njegovo mehko srce in narodna zavednost. Takšen je ostal vse do svoje smrti.

V soboto se je zbralo v Šentilju velika množica Koroških Slovencev in Slovencev iz matične domovine, da bi se še zadnjikrat poslovila od velikega glasbenika in prijatelja — Pavla Kernjaka. Slovenski oktet iz Ljublanemu je v slovo zapel „Mojce“, ki je bila zapeta že na vseh kontinentih, oktet bratov Pirnat pa je zapel „Lipo“, lepo slovensko žalostinko. Pri odprtem grobu so zapeli domači zbori njegovo pesem „Rož-Podjuna-Zila“. Rdeči nageljni,

Skladatelj Pavel Kernjak v zadnjih dneh svojega življenja, pred kipom „Mojce“.

ki jih je imel posebno rad, so prekrili njegov grob.

Iskraši smo bili s Pavlom Kernjakom tesno povezani, še posebno pevci. Nastopali smo že v njegovem kraju in on pri nas s svojim mešanim zborom „Mojce“. Poleg tega smo v Kranju imeli koncert Kernjakovih pesmi, na katerega je bil povabljen in se je vabilu tudi rad odzval.

Vedno je bil vesel in nasmejan in takšnega ga bomo ohranili v našem spominu. Za pesmi, ki nam jih je dal, še enkrat — hvala! Naj mu bo lahka slovenska zemlja. Za pevski zbor „Iskra“
Edvard Erzetič

SLOVENSKE ZALOŽBE V PRIHODNJEM LETU

Domača dela in nobelovci

V zbirki Domača dela, je nadaljeval naš razgovor glavni urednik Cankarjeve založbe Tone Pavček, bomo prihodnje leto izdali osem knjig.

Tu je antologijski izbor iz tridesetletne pesniške bere pesnika Ljovca Krakarja pod naslovom „Poldan“. Njegova knjiga pomeni vrh in zrelost. Zbirka žanramuže vrhne dosežke Krakarjevega pesništva, kot jih poznamo po posameznih zbirkah ali ciklih: Med iskalci biserov, Zrelost, Ognjemet ob Seini, Nekje tam čisto na robu. Spremo besedo h Krakarjevi pesniški antologiji je napisal dr. France Zadavec.

Nova pesniška zbirka Saše Vegri „Konstelacije“ predstavlja izredno zanimiv pesniški poskus v moderni slovenski poeziji, predvsem seveda v novi arhitekturni besedni komunikaciji, v kakršni sporoča o svojih osebnih (ne)premagljivih stiskah, o naporih premagovati, vztrajati, biti, preživeti. Avtorica ponuja svoje pesmi v njihovi povezanosti med seboj, emocionalno, vsebinsko pa je mogoče te lirčne zapise o hladu in tujstvu današnjega sveta in človeka brati kot vsako resnično poezijo tudi same zase ne glede na arhitekturo cele zbirke.

Tudi tretje delo je pesniška zbirka in sicer nova pesniška zbirka Matjaža Kocbeka „Opalni rob“, ki nadaljuje in se hkrati oddaljuje od njegovega dosedanjega pesništva. „Opalni rob“ je premišljena in dognana sinteza svojevrstne bogate moderne pesniške pisave in izpovednosti doživljajske lirike. Lirika, ki s sodobnimi pesniškimi postopki in barvitostjo, nenavadno metaforiko ubeseduje komajda zaznavna stanja med nastajanjem in minevanjem, med danostjo in hotenjem.

Četrto delo iz zbirke Domača dela književnost pa je novo, obsežno pripovedno delo Vitomila Zupana „Obraz sežganega“, v kateri avtor pravzaprav obnavlja v sodobni, neromaneski formi svojo avtobiografijo zadnjih petnajstih let. Pripoved svojega bivanja začneja z leti prebujanja in zorenja pred vojno in konča v prvih letih po osvoboditvi. Posebno se naš avtor v svojem potovanju skozi čas in sebe ustavlja pri srečanjih s književnostjo, z različnimi ljudmi, z mukami in dvomi, z uživanjem sveta in strahom pred njim, s problemom lastnega tujstva doma in hkratnega vztrajanja v tej poziciji.

Naslednje delo je nova knjiga novel in črtic Ivanke Hergold „Nož in jabolko“. V tej knjigi je avtorica spremenila prizorišča svojih pripovedi — Koroško globaško krajino in njene ljudi je zamenjal Trst z morjem. A bistvene sestavine njene proze so ostale: pronicljivost, strastno vrtanje v človekovo notranjost, v ekzistencialne pojme bivanja, stisk, človeških odnosov, ljubezni. Avtorica sama označuje to pisanje kot lirsko potovanje in podzemlje človeka.

Franc Šetinc pa je svojo knjigo „Aktivist“ segel v vedno obsežnejši spominski literaturi v naš polpretekli čas, obdobje neposredno po vojni pa vse do znanega trboveljskega štrajka. Zajel je torej čas, ki ga zaznamuje zmagovita volja po obnovi, administrativni socializem in tudi prvi pretresi, da pota razvoja ne gredo po željah, marveč da so podvržena zakonitostim družbenega in ekonomskega razvoja. Šetinc obnavlja izredno zanimive izseke tega našega povojnega življenja in to v osebno prizadeti in pošteno pisavi.

Pred leti je Dušan Moravec tiskal obsežno gledališko monografijo „Slovensko gledališče Cankarjeve dobe“. Tokrat pa se je v knjigi „Slovensko gledališče od vojne do vojne“ lotil obdobja od 1918 do začetka druge svetovne vojne. Način njegovega pisanja je ostal isti: vestno, skrbno poznavanje dokumentov in celotnega gledališkega gradiva, zapisovanje dogajanja in dogodkov v slovenskih gledaliških tega obdobja in ne nazadnje zarisovanje značilnih portretov naših gledaliških moži in žena, kot so se zapisali v zgodovino.

In končno so tu še eseji Tarasa Kermavnerja „Družbena razveza“, ki obravnava sodobno slovensko prozo, točneje romanescna dela od Ivana Preglja do Marjana Rožanca.

Ob tej zbirki je treba omeniti še dve noviteti, ki jih bo izdala Cankarjeva založba v koprodukciji „Gre za pesniško zbirko pesnika nesrečno pregnane generacije primorskih razumnikov po prvi svetovni vojni Janka Samca pod naslovom „Sen morja“. V teh svojih izbranih pesmih Sameč pripoveduje o nostalgiji in ljubezni do morja in rodni kraj, poje o hrepenjenju človeka po svojem rojstnem kraju, po Tržaškem. To je tista osebna in hkrati domovinska lirika in socialna lirika, ki je nekaj zaslediti pri Grudnu in dandanašnji pri Košuti. Samečeve pesmi je izbral in uredil France Vurnik, založilo in izdalo pa jih bo skupaj s Cankarjevo založbo Založništvo tržaškega tiska.

Tudi druga koprodukcijska knjiga je zbirka pesmi Franca Lovšina „Pesmi“. Franc Lovšin je delavec Itasa iz Kočevja in je prav s pomočjo svoje delovne organizacije prišel na izbor iz različnih obdobij pesnikovega pesništva od preprostih pesmi do drznih sodobnejših pesniških postopkov. Natis pesmi Franca Lovšina je nov korak v neposredni menjavi dela med Cankarjevo založbo in delovno organizacijo Itas.

Med najznamenitejše knjižne zbirke CZ pa sodi vsekakor Bela krizanca. V njej bosta izšli dve knjigi in sicer Filipa Kalana

„Živo gledališko izročilo“ in „Hvalnice igri“. Delo teatroloških raziskav „Živo gledališko izročilo“ zajema dramsko, literarno in uprizoritveno dogajanje v jugoslovanskih deželah od renesanse do dvajsetega stoletja, medtem ko je „Hvalnice igri“ troje himničnih, a vendar hkrati dokumentarno preverjenih, zanesljivih in človeško točnih portretov treh velikih slovenskih igralcev: Ivana Levarja, Marije Nablocke in Vladimira Skrbniška.

Druga knjiga te zbirke pa so „Izbrana pisma“ Louisa Adamiča s spremno razpravo Jerneja Petriča „Louis Adamič kot literarni kritik“. Adamičeva izbrana pisma nam prikazuje avtorja v jasnih, ostrih in svetlih tonih in so pisma, namenjena ameriškim politikom, pisateljem, pisma v domovino, pisma bližnjim, vsa iz nemirnega, odločujočega časa pred vojno, med njo in po njej, ko je Adamič zavzeto sodeloval v javnem življenju na strani naprednih sil in na koncu ostal ne poražen, temveč osamljen.

V zbirki Nobelovci pa bo izšlo osem knjig. Tu so „Intimni dnevnik in Misli“ francoskega pesnika in pisatelja Sully Prudhoma, ki je dobil Nobelovo nagrado za literaturo leta 1901 „v posebno priznanje za njegova pesniška dela, ki pričajo o vzvišenem idealizmu, umetniški popolnosti in izredni združljivosti srca in duha.“ Drugo delo iz te zbirke je „Rimska zgodovina“ nemškega profesorja za zgodovino Theodorja Mommsena, ki je prejel to visoko priznanje 1902. leta, „kot največji živeči mojster zgodovinskega pisanja in priznanje za njegovo monumentalno Rimsko zgodovino.“ „Rimska zgodovina“ je danes klasično delo, ki je preživelo več kot sto let od svojega nastanka in je še zdaj povedno in na strokovni višini.

Tretji Nobelovec novega letnika je ameriška pisateljica Pearl Buck s svojo „Dobro zemljo“, ki je ni treba posebej predstavljati, saj je s svojimi številnimi deli že zelo znana in priljubljena med slovenskimi bralci. Četrty Nobelovec je švedski pisatelj Carl Gustav Verner von Heidenstam, ki je dobil Nobelovo nagrado za literaturo 1916. leta „v priznanje za pomen, ki ga ima kot vodilni predstavnik novega obdobja v švedski književnosti.“ Uredništvo je izbralo njegov roman „Karel dvanajsti“, ki sodi med najboljša pisateljeva dela in je za naše bralce še posebej zanimiv zato, ker obravnava v bistvu isto obdobje in isto prizorišče, kakor ju poznamo že iz nekaterih Sienkiewiczjevih del, namreč švedske boje na Poljskem.

Tudi naslednjega Nobelovca, francoskega sodobnega pisatelja Alberta Camusa, ki je prejel nagrado 1957. leta „za svoje pomembno literarno ustvarjanje, ki s poudirno resnobno osvetljuje vprašanje človeške vesti v našem času“ ni potrebno posebej predstavljati. V tej zbirki bo predstavljen s svojim delom „Sizifov mit, Uporni človek.“

Šestega Nobelovca ni potrebno posebej predstavljati, ker gre za sovjetskega pesnika in pisatelja Borisa Pasternaka, čigar roman „Dr. Živago“ je zelo znan našemu beročnemu občinstvu. In ker je bil Pasternak tako kot pesnik in pisatelj pri nas že dovolj predstavljen, se je uredništvo odločilo pokazati ga kot pesnika v prozi, se pravi epika, ki pa ravno tako kot njegova poezija posega na področje socialno človeškega in duhovno nemirnega. Po tej plati je avtor pri nas popolnoma nepoznan in ta plat njegovega dela bo v zbirki izšla pod naslovom „Kratka proza“.

Sedmi Nobelovec je španski dramatik Jose de Echegaray y Eizaguirre s knjigo „Tri drame“. Nobelovo nagrado je prejel 1904. leta „v priznanje za bleščeče in obsežno delo, s katerim je obnovil izročilo španske drame z ustvarjalno in osebno izvirnostjo“. V izboru bosta predvsem dve igri, ki sta na Slovenskem že preizkusili svojo vrednost na odru (Galeoto, Blaznik in svetniki), dočim je iz njegove romantične tradicije tretja drama Smrt na ustnicah.

In končno je tu seveda že po tradiciji letošnji Nobelov nagrajenec za literaturo, grški pesnik Odysseas Elytis s svojimi „Izbranimi pesmimi“. V slovenskem izboru bo zajeta s posameznimi pesmimi njegova celotna pesniška pot od prvih zbir, napisanih že pred vojno (Prve pesmi, Sporadi), do medvojnih (Usmeritve, Prvo sonce, Junaška in žalna pesem za padlim poročnikom v Albaniji) do povojnih (Bodi hvaljeno, Sončno sonce, Monogram) do njegove zadnje zbirke Maria Nefele, izdane 1978. leta.

V zbirki Mozaik-Bios pa bodo prihodnje leto izšla tri dela. Na prvem mestu so štiri zajetne knjige romana srbskega pisatelja Dobrice Čosića „Čas smrti“, ki pripoveduje o epopeji in kalvariji srbskega naroda v prvi svetovni vojni, točneje v najbolj dramatičnem času od jeseni 1941 do konca leta 1915. V Čosićevi pripovedi, pretkani z montažo izvornih dokumentov o prvi svetovni vojni, nastopajo nemara vsi predstavniki tedanjega srbskega življenja od zgodovinskih osebnosti do navadnih vojakov, glavna os romana pa je družina Katičev, ki povezuje obsežno romanescno snov v enovito celoto.

Drugo delo te zbirke je izvirno delo Dušana Željčnovca „Rupnikov proces“. V tej knjigi je avtor zbral praktično vse dosegljive dokumente in podatke, ki osvetljujejo življenjsko pot in predvsem izdajalsko „kariero“ Leona Rupnika kot avstrijskega oficirja, starojugoslovanskega generala, okupatorjevega župana ljubljanske pokrajine in inšpektorja slovenskega domobranstva. Pri tem se je opiral predvsem na vire kot so staroavstrijski šematizmi, podatki iz domačih in tujih vojnih in drugih arhivov, zapisnik s procesa proti Rupniku, Rosenjerju in Hacinu, neobjavljeni zapiski Rupnika in njegovi govori, izsledki slovenskega zgodovinskega raziskovanja, pričevanja upnikovih sodobnikov itd. Poglavitna vrednost knjige je v tem, da so v njej izčrpno in sistematično objavljeni dokumenti o izdajalcu Rupniku kot vodji slovenskega domobranstva, med njimi marsikateri prvič. Avtor je opravil veliko delo, da je vse te podatke zbral, uredil in prevedel ter povezal v organsko celoto. Z njimi je ustvaril tehtno pričevanje o temni plati novejši slovenske zgodovine.

In končno bodo v tej zbirki izšli tudi prav tako danes znameniti „Spomini“ Nadežde Mandelštam. Žena slavnega ruskega pesnika Osipa Mandelštama je napisala knjigo spominov, ki je pretresljiva že zaradi faktorja nekega življenja v času stalinstičnega nasilja: pesnik Mandelštam, eden vodilnih pesnikov skupine akmeistov, doživlja zaradi svoje nepreračunljive neprilagodljivosti in vernosti poeziji nespornost, težave in preganjanja oblasti. Mandelštamova pripoveduje stvarno, dokumentarno, kakor z neke neprizadete oddaljenosti in tako je njena pripoved še toliko bolj pretresljiva, neliterarna, a hkrati izjemna literatura s snovjo, ki si jo je lahko izmislilo samo življenje.

D.Ž.

TOZD ELEKTROMOTORJI

Kultura si utira pot

Na pobudo sindikata so v Železnikih ustanovili več sekcij komisije za kulturo. Osnova za to je bila anketa med člani kolektiva, ki je pokazala, da je v tovarni precej likovnih amaterjev, fotoamaterjev in tudi nekaj takih, ki bi se radi preizkusili na literarnem področju. Pozabiti pa seveda ne smemo na pevski zbor, ki pa so ga oblikovali tudi za člane, ki niso zaposleni v Iskri.

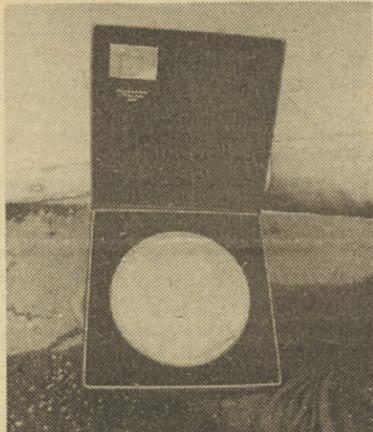
Akcija, ki se je pričela šele v letošnjem letu, je že obrodila sadove. Podružbljanje kulture so si namreč v tem kolektivni zamislili na dva načina — poiskati vse tiste, ki se želijo, ali se že ukvarjajo s to, ali drugo panogo kulturnega področja, v načrt pa so postavili tudi približanje repertoarjev umetniških in gledaliških ustanov. Izkazalo se je, da zanimanja ne primanjkuje, največ pa se je zbralo članov likovne in foto sekcije in seveda pevskega zbora, o katerem smo v glasilu že pisali.

O pevskem zboru naj zato povemo samo nekaj besed — od svoje promocije pred nekaj tedni pa do danes so nastopali že na vrsti prireditve, povsod pa so za uspešna izvajanja poželi burne aplavze. V tovarni so jim obljubili še dodatno gmotno pomoč, s katero naj bi kupili enotne obleke.

Tudi likovna skupina ne miruje, saj so imeli že dve razstavi, pomembno pri delu te sekcije pa je, da združuje delo vseh likovnikov — samorastnikov, ki so v Iskri zaposleni.

Pod vodstvom mednarodnega mojstra fotografije Vlastje Simončiča zelo uspešno deluje foto sekcija. Čeprav skupina še nima svojega fotolaboratorija — prostore zanj že iščejo — so pripravili 1. tečaj, ki je bil zelo dobro obiskan. Rezultat organiziranega prizadevanja pa se je pokazal tudi na 23. razstavi gorenjske fotografije v Kranju. Tja so poslali 40 fotografij, dobili pa so kar 4 diplome, hkrati pa zbrali od vseh klubov največ točk in osvojili prehodno Puharjevo plaketo za fotografijo. Za foto sekcijo, ki je komaj dobro pričela delovati je to vsekakor izreden uspeh!

Pa še nekaj novega pripravljajo v tovarni. Novica sicer ne sodi prav v kulturno rubriko, pa je vseeno namenimo nekaj besed. Pripravljajo se na prvo številko internega glasila Elektromotorji, ki naj bi izšla že ob novem letu in potem stalno izhajala. Zakaj smo to vest pravzaprav uvrstili v sestavek o kulturnih prizadevanjih? V prvi vrsti zato, ker bi v tovarni radi oživili literarno sekcijo, ki ne more in ne more pričeti z organiziranim delom, čeprav se je ob anketi pokazalo

Puharjeva nagrada za dosežke na razstavi fotografij je tokrat „pristala“ v Železnikih.

lo, da se zanj zanima precej ljudi. Prav to glasilo pa bi lahko objavljalo tudi njihove prispevke.

Samo glasilo pa po vsebinski zasnovi ne bi bilo zgolj internega značaja, saj so se odločili, da bodo objavljali tudi prispevke iz vse Selške doline, torej ne zgolj vesti iz tovarniškega dvorišča. Zastavili so si precej ambiciozen načrt, nekakšen mini regijski časopis. O izhajanju in prvi številki bomo ob izidu seveda posebej poročali!
Fleischman

HORUK V NOVO LETO ...

Dekleta, fantje, žene in moške
novo leto je pred nami že,
staro se od nas posavlja,
nasmejana novo nas pozdravlja;
vzemite kozarce polne v roke zdaj
in se vesela pesem sliši naj,
kajti iz kristalov snežnih se rodi
leto NOVO z mnogo srečnih dni.

Pustimo žalost v starem letu,
drugo leto pa ob novem letu,
se zbrali bomo in glasno zapeli
si uspehov, sreče, zdravja zaželeli;
na zdravje, srečo zdaj ga spijmo
pa brž si še enega nalijmo,
v novo leto glejmo vsi veselo
pa veliko SREČE bo za vse imelo.

PRIL

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame

DOROTEJE BERNIK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD za izraze sožalja, podarjeni venec ter spremstvo na njeni zadnji poti

žalujući sin Marjan.

Četrto srečanje šahistov Iskre in JLA

V počastitev 22. decembra — Dneva JLA sta šahovsko društvo Iskra in Dom JLA organizirala že četrto tradicionalno srečanje šahistov in boju za prehodni šahovski pokal, ki ga podeljuje Ljubljanska garnizija JLA vsakoletnemu zmagovalcu. Tokrat je garnizija JLA pripravila nov pokal, kajti v dosedanjih srečanjih so šahisti Iskre osvojili pokal trikrat zapored in je zato ostal v vitrini Iskre v trajni lasti.

Letošnji šahovski dvoboj je bil odigran v petek, 14. decembra 1979 v prostori restavracije v stolpnici Iskre v Ljubljani. Dvoboj je potekal na 68 deskah.

Pred pričetkom tekmovanja so zbrane šahiste pozdravili in jim čestitali k prazniku dneva JLA sekretar šahovskega društva Pavle Jereb, predsednik konferencie sindikalnih organizacij SOZD Iskre Janez Kern, predstavnik JLA kapetan Kocič, Rihard Knez v imenu SZ Slovenije in Ljubljanske šahovske zveze ter Anton Preinfalk v imenu obolelega predsednika šahovskega društva Iskre.

Dvoboj je sodil mednarodni šahovski mojster in mednarodni šahovski sodnik Anton Preinfalk.

REZULTATI

Prvoimenovani so šahisti Iskre, drugi pa iz JLA.

BARLE : BARLOV 1:0 STEINER : DINIČ remi, KRIVEC : KUZMANIČ 1:0, ŠEMRL : ANDREJEVIČ 0:1, SREBRNIČ : ANTONIJEVIČ remi, KEREK : VALENTINČIČ 1:0, MUSIČ : LASLO 1:0, ŠRIBAR : ILIČ 0:1, PODLESNIK : LENART 1:0, PERČL : DJURIČ 1:0, ČOPIČ : MICIČ 0:1, NERAT : VUKMIROVIČ 1:0, SAVIČ : SAČEVSKI 0:1, MIKLAVEC : VUKOTA 1:0, MERLINI : KOVAČ 1:0, JACK : ALBANEŽE 1:0, LOGAR : ILC 1:0, GOLC : VUČETIČ 0:1, LAKOVIČ : KAROVIČ 0:1, ŠOUKAL : VUKELIČ 1:0, KUMŠE : STOILOVSKI 1:0, ŠPENDE : LAZIČ 1:0, ČERNE : VUKOVIČ 1:0, BREZIGAR : POPOVIČ 1:0, PERGOV-

NIK : LABAN 1:0, UGREN : MARJANOVIČ 1:0, VOJŠČAK : STOŠIČ 1:0, VARGA : STOJKOVIČ 1:0, MEZEG : DJUKIČ 1:0, PERŠL : KOSTIČ 1:0, KLARIČ : SAVIČ remi, CIGLAR : KRAJČINOVIČ 1:0, OSTERC : STOJANOVIČ 1:0, SOČAN : DOMIČ 1:0, VIRTIČ : ČOSIČ 1:0, KRANJEC : ŠUMENJAK remi, JERE : KRSTEVSKI 1:0, ŠTAJNAR : SAVČIČ 1:0, RIBIČIČ : MILOŠ 1:0, KONVALINKA : RATKOVIČ 0:1, PRELOVŠEK : ALJILJI remi, ŽIGIČ : ČAGOROVIČ remi, ČERNAC : MODIČ 1:0, MAREK : VUKSANOVIČ 1:0, FON : GEGIČ 1:0, BREČKO : PETROVIČ 1/2:1/2, TABORNE : STOJANOVIČ 1:0, CIMERMAN : PETROVIČ 0:1, KOSMINA : STOJANIČ 0:1, ŠTEMPIHAR : DELEV 1:0, NOVINC : MIŠIČ 0:1, PERGAR : MANDIČ 1:0, MAVRIČ : CVETIČ remi, HRIBERNIK : JOVANOVIČ 1:0, MADJAR : DUNOVIČ 0:1, KALAN : OPAČIČ 1:0, OLEJAR : PEŠA 1:0, JERMAN : NIKŠIČ 1:0, PERUŠEK : LAZAREVIČ 0:1, JOVANOVIČ : POPOVIČ 1:0, LOGAR : ŠKRIJELJ 0:1, TODOROVIČ : LESAR 0:1, BRCE : KRISTAN 0:1, REBOLJ : EINSPILER remi, PAVLIČ : KNEŽEVIČ 0:1, POGAČNIK : A. KAMNAR 1:0, MUHIČ : M. KAMNAR 1:0, MARINIČ : KECER 0:1.

Končni rezultat je bil 45 1/2 : 22 1/2 v korist Iskre.

Statistični pregled rezultatov dvoboja je naslednji: Na prvih 10 deskah 7 : 3, na 20 deskah 13 : 7, na 30 deskah 23 : 7, korist Iskre, na 40 deskah 30 : 10, korist Iskre, na 50 deskah 36,5 : 13,5, na 60 deskah 43 :

17, na 68 deskah 45,5 : 22,5 točk vse v korist Iskre.

Ob zaključku tekmovanja je organizator izrebral 4 nagrade za moštvo JLA in dve nagradi za udeležence iz vrst Iskre in sicer 4 brivnike in dve žogi.

Predstavnika JLA in ŠD Iskre sta si izmenjala spominski knjižni darili.

Po razglasitvi rezultata je kapetan Kocič izročil predstavniku ŠD Iskre, Jereb Pavlu, lep prehodni pokal v varstvo do naslednjega srečanja, z željo, da bi se srečali v še večjem številu kot doslej.

Izražena je bila želja, da bi se srečali tudi ob dnevu mladosti. Stvar organizatorjev pa je, da to željo tudi uresničijo. P. Jereb

USPEL DELOVNI SEMINAR ORGANIZATORJEV ŠPORTNE REKREACIJE

Kot smo na kratko že poročali v prejšnji številki, je v dneih od 14. do 16. decembra naša komisija za šport in rekreacijo v Kranjski gori priredila seminar za poklicne in amaterske organizatorje rekreacije iz delovnih organizacij SOZD. Spričo pripravljene programa, v katerem so svoja predavanja prispevali prof. Drago Ulaga o športnorekreativni dejavnosti žena in starejših,

Vlado Žorž z ZSS o srednjeročnem programu razvoja rekreacije, kakor tudi informacijo v rezultatih in problemih v zvezi z nadaljnjim razvojem delavskih športnih iger ter mg. prof. Herman Berčič o športno rekreativnih tekmovanjih v teoriji in praksi, je imel seminar izrazito delaven značaj. Udeleženci seminarja, vseh skupaj je bilo 47 iz naših delovnih organizacij, so ob naštetih predavanjih obogatili svoje znanje, za praktični prispevek pa je poskrbel Vinko Grašič, Iskraš in trener državne mladinske reprezentance v smučskih tekih, najprej s predavanjem o tem kaj moraš vedeti pri nakupu opreme za smučski tek, nato pa tudi praktične nasvete za mazanje tekaških smuč, za montažo okovja in vse ostalo, kar mora vsakdo vedeti pri teku na smučeh.

Teoretični del seminarja je bil izbran namerno prav zaradi tega, ker je po delovnih organizacijah rekreacija še vedno vse premalo organizirana in redna, da bi lahko delavcem prinašala koristi, ki jih sicer rekreacijska dejavnost lahko da.

Pomemben prispevek k uspehu tega seminarja pa je še prav gotovo pomenil tudi razgovor, ki sta ga drugi dan seminarja imela z udeleženci član KPO SOZD Iskra Pavle Gantar in predsednik koordinacijskega odbora sindikata Janez Kern. V razgovoru je bilo ugotovljeno, da se je v Iskri športna rekreacija sicer lepo razvila in vsakoletna športna tekmovanja v TOZD, DO in na ravni SOZD tudi sicer prinašajo k afirmaciji Iskre, precej manj pa je bilo storje-

Tudi vodja seminarja Vili Tekavec je teknoval v veleslalomu v Brsnini.

nega za razvoj rekreacije med delovnim odmorom. Tu je razprava nakazala mnoge probleme, ki razvoj rekreacije zavirajo, predvsem pa tudi to, da delo organizatorjev rekreacije še ni prav ovrednoteno, kakor tudi ne urejen njihov status.

Pri vprašanju široke rekreacijske dejavnosti, koristne za delavca bi kazalo poiskati najbolj ustrezne oblike in to dejavnost upoštevati v samoupravnih aktih in načrtih, saj ne gre zanikati njenih koristnih plovov.

Prav tako bi bilo pri vseh bodočih gradnjah v Iskri upoštevati tudi potrebo po športnorekreativnih objektih, kjer bi se aktivno rekreacija delavcev lahko ustrezno razvila. Torej, takojmenovano delovno rekreacijo bi bilo treba ustrezno organizirati in za ta namen rešiti tudi vprašanje financiranja. Ker je v razgovoru bilo nakazanih še več problemov s tega področja, je bilo predlagano, naj bi sindikat v bližnji prihodnosti sklical problemsko konferenco, ki naj bi rešila marsikatero od nakazanih problemov.

Po končanem seminarju, oziroma za njegov konec so vsi udeleženci sodelovali v tekmovanju v veleslalomu in smučkem teku.

Na startu za smučski tek v Podkorenu.

ČASOPISNE NOVICE

Po dolgoletnem premoru so tudi beograjske IT novine pričele z objavo sestavkov o naši Iskri. V decembru so objavile naše letošnje poslovne podatke in načrte za naslednje srednjeročno obdobje. Članek je napisal novinar Atanasijević.

Podobno vest, le nekoliko krajšo, s tiskovne konferencie generalnega direktorja Iskre, je priobčil tudi mariborski Večer.

V Združenju beograjski banki so pred nekaj dnevi podpisali pogodbo, s katero je holandska banka Amsterdam-Rotterdam Bank podelila 66 milijonov guldnov (približno 660 milijonov dinarjev) za gradnjo slikovnih barvnih cevi združenemu delu, pri katerem sodeluje tudi Iskra.

O proslavi 25-letnice obstoja tovarne merilnih naprav v Kranju je poročalo tudi ljubljansko Delo. Tovarna merilnih naprav gradi svojo perspektivo na računalniško vodeni merilni tehniki. Posebej velja poudariti njeno dejavnost za potrebe naše armade, za kar je tovarna na slovesnosti prejela plaketo jugoslovanske ljudske armade, zaključuje ljubljansko Delo.

O podpisu pogodbe za novo elektronsko avtomatsko telefonsko centralo vrste metaconta in glavnem mestu sovjetske Armenije Erevanu je mimo Dela poročal še beograjski Privredni pregled.

Mariborski Večer poroča, da namerava Iskra preseliti svojo prodajno-servisno službo v novo naselje Maribor-jug. Urbanisti so v objektu H tega naselja že predvideli manjši poslovni prostor, vendar so na željo Iskre člani izvršnega sveta SO Maribor sprejeli manjši odmik od zazidalnega načrta, kar praktično pomeni večje površine za Iskro.

S slovensko SOZD strojne industrije je Iskra pred časom podpisala samoupravni sporazum o tesnejšem sodelovanju. Z uresničitvijo tega sporazuma bi obe organizaciji posodobili strojništvo, ki niti iz zdajšnjega, elektromehanskega obdobja kontrole strojev, prešlo v mikroprocesorsko smer, torej v obdobje krmiljenja strojev s pomočjo računalnikov. Vsi ti načrti in samoupravni sporazumi naj bi v prihodnje pomenili hrbtenico slovenskega gospodarstva, piše ljubljanski Dnevnik.

Beograjski 4. Jul se je na temejju televizijske emisije lotil problema razvoja domače industrije elektronskih računalnikov. Precej kritičnih besed je namenil 30 delovnim organizacijam, ki načrtujejo, ali pa že imajo v programu proizvodnjo elektronskih računalnikov. Če bodo vse te organizacije uresničile svoje načrte, bo naša država lahko konkurirala največjim svetovnim proizvajalcem s tega področja. Namesto zaključka 4. Jul objavlja anekdoto Franceta Popita, ki jo je izrekel trem predstavnikom delovnih kolektivov, od katerih je eden proizvajalec, dva pa se pripravljata za proizvodnjo opreme: „Če že vse veste o računalnikih, ali lahko sestavite tak računalnik, ki bi lahko uskladi in koordiniral vas same?“

Tovarna Iskra v Železnikih je ena izmed delovnih organizacij, ki jih letošnje uvozne omejitve niso niti najmanj prizadele. Ker ima tovarna dolgoročne kooperacijske pogodbe s tujimi partnerji, prodaja polovico proizvodnje na tuje. Zaradi uporabe pretežno domačih surovin, ki so precej dražje kot na tujem, so konkurenčni v tujini le, če prodajajo pod lastno ceno, piše ljubljanski Dnevnik.

Beograjska Politika piše, da obrtnik Veljko Tatalović iz Smederavske Palanke uspešno sodeluje z Iskro. Na vprašanje, kako je prišlo do kooperacije, je povedal Tatalović naslednje: „Moja proizvodna kooperacija z Iskro traja že pet let in sem z njo zelo zadovoljen. Sodelovanje s to ugledno slovensko tovarno se je pričelo takrat, ko je še uvažala nekatere dele za kompletiranje alarmnih protipožarnih naprav iz Švice. Meni je tovarna zaupala tri nove izdelke in nekaj večjih serijah. S pomočjo strokovnjakov Iskre je stekla proizvodnja. Ti deli se v Iskri vgrajujejo v naprave tudi za izvoz na tretja tržišča.“

Novinar ljubljanskega Dnevnika Sandi Sitar poroča o računalniškem sistemu delta, ki so ga prvič uporabljali na II. poolu novinarskih agencij nevrščenih držav v Beogradu. Članek zaključuje, da se v Sloveniji pojavljajo trije močni proizvajalci računalniške opreme. Poleg Elektrotehne še Iskra in Gorenje. V Jugoslaviji je to število že naraslo na dvomestno vrednost (novinar meče v isti koš proizvajalce s čistimi uvozniki računalniške opreme). Proizvajalci sami vidijo, da to pelje v nesmotrnost, medsebojno konkuriranje in negospodarnost. Zato so se že povezali v državem okviru, sedaj pa je prišlo tudi med Iskro in Elektrotehno do delitve področij in dogovarjanja, ki naj bi v končni fazi privedlo do skupnega računalniškega sistema.

Ljubljanski Gospodarski vestnik poroča, da potekajo v Moskvi v treh izmenah montažna dela pri novi mednarodni avtomatski telefonski centrali metaconta. Rok za predajo te centrale v javni promet je določen na 31. letošnji december in ta dan jo bo Iskra tudi zagotovo vključila v obratovanje.

V primerjavi z letošnjim septembrom je bila v oktobru industrijska proizvodnja za 6,9% večja. Odstotek pa ne velja kot absolutno merilo, ker gre za sezonski vpliv. Od skupno 25 industrijskih vej so samo tri zabeležile nazadovanje, sicer pa je največji porast doseglo elektrogospodarstvo s 16%, na četrtem mestu pa je proizvodnja električnih strojev in aparatov z 11%. Največji porast je dosegla Makedonija z 22%, a Slovenija 6%, — najmanjši pa Bosna in Hercegovina — 3%.

Zbral in uredil Marjan Kralj

PRVENSTVO ELEKTROMECHANIKE MARNOVI IN NAGLIČU

Letošnje prvenstvo Elektromehanike v streljanju z zračno puško je bilo v Združenem domu na Primskovem. Tekmovanja so se udeležili le najboljši strelci s prvenstev TOZD. Med posamezniki je bila spet najboljša Marinka Maren, ki je tokrat prvič nastopila za TOZD ERO. Bila je za krog boljše od Lavrenčičeve iz DSSS, tretja pje bila Vera Malovrh. Ekipno so bile najboljše strelke iz TOZD ERO.

Med moškimi je nastopilo kar 53 strelcev. Zmagal je Franc Naglič iz TOZD ERO, pred Vilijem Pretnarjem iz TOZD ERO in Vikijem Šparovcem iz Orodjarne. Med moškimi ekipami je bila že tretjič najboljša ekipa TOZD ERO ter prejela pokal v trajno last. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa Orodjarne, na tretje pa ekipa Vzdrževanje.

Da je prvenstvo izredno dobro uspelo, imata največ zaslug pri organizaciji tekmovanja Franc Naglič in Vladimir Žmitek.

REZULTATI

Ženske ekipno: 1. TOZD — ERO 437, 2. TOZD — TEA 304, 3. TOZD — DSSS 297 krogov. Ženske posamično: 1. Marinka Maren — ERO 163, 2. Vera Lavrenčič — DSSS 162, 3. Vera Malovrh — TEA 154, 4. Zora Plavc — ERO 145, 4. Marija Rozman — DSSS 135, 6. Valerija Kosterov — TEA 129/78, 7. Stanka Černelc — ERO 129/67, 8. Vesna Jankovič — TEA 121 krogov.

Moški — ekipno: 1. TOZD — ERO 722,

UDELEŽITE SE MARATONA V CERKLJAH

V Cerkljah se že dva meseca pripravljajo na prvi smučarski cerkljanski maraton. Organizator športno društvo Kravec iz Cerklj vabi vse ljubitelje smučarskega teka in rekreacije na prvi smučarski cerkljanski maraton, ki bo v nedeljo, 30. decembra, s štartom ob 9. pred Zadržnim domom v Cerkljah.

Tekaška proga bo za pionirje dolga 5 km, za ostale pa 20 km.

Prijave sprejema ŠD Kravec Cerklje, Krajevni urad Cerklje 64207, s pripisom za „Cerkljanski maraton 80“, ali po telefonu 42-001. Organizator bo sprejemal prijave na štartu do 8.30. Štartnina za pionirje je 20 dinarjev, za ostale udeležence maratona pa 60 dinarjev in jo bodo udeleženci lahko poravnali tudi ob dvigu štartne številke. Ob progi bodo okrepčevalnice.

Tekaška proga na 20 km je pretežno ravninska in poteka iz Cerklj proti Pšenični polici, Zalogu in Glinjam, mimo spominskih obeležij NOV nazaj proti Šmartnemu in mimo lepih senožeči do Poženika, ob vnožju Taborja do Pšate, mimo vasi Grad, kjer se obrne nazaj proti Cerkljam, mimo spomenika Davorina Jenka, do cilja, ki bo v neposredni bližini štarta.

Vsak, ki bo sodeloval na cerkljanskem maratonu bo prejel bilten in spominsko značko. Cerkljanski maraton naj bi postal tradicionalen. Organizator pričakuje okrog 300 maratoncev iz vse Slovenije. Če bo slabo vreme, ali premalo snega, bo maraton 6. januarja 1980. Janez Kuhar

OBVESTILO

Rekreacija za žene je v Osnovni šoli Helene Puhar (bivša Posebna osnovna šola) v četrtkih ob 20. uri. Vabljenje!

2. TOZD — Orodjarna 691, 3. TOZD — Vzdrževanje 660, 4. TOZD — ATC 658, 5. TOZD — TEA 640, 6. TOZD — ERO II. 565, 7. TOZD — DSS 549, 8. TOZD — Števeci 484, 9. TOZD — Prodaja 481 krogov. 162,

Moški posamično: 1. Franc Naglič ERO 187, 2. Vili Pretnar ERO 183, 3. Viki Šparovec Orodjarna 178, 4. Ivo Šilar ATC 177/89, 5. Rajko Rozman Orodjarna 177/88, 6. Bojan Beguš ERO 176/95, 7. Marko Plestenjak ERO 176/89, 8. Jože Lombar Orodjarna 176/86, Franc Strniša TEA 175/86, 10. Kmetič Karel Vzdrževanje 173, 11. Brane Bohinc Vzdrževanje 172, 12. Tine Zupančič Števeci 171/87, 13. Božo Malovrh DSSS 171/85, 14. Pernelnet Vinko Stikala 171/82, 15. Bojanič Jure ATC 168, 16. Vladimir Žmitek TEA 164, 17. Janez Hafnar Števeci 163, 18. Jože Sušnik Orodjarna 163, 19. Milovan Mihorko Prodaja 160/83, 20. Stane Mravlje Vzdrževanje 160/79, 21. Zoran Umnik

Posnetek s tekmovanja strelcev.

Zaključek s posveta

PREDSEDNIKOV KOMISIJ ZA ODDIH IN REKREACIJO PRI OBČINSKIH SVETIH ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

V Portorožu je bil 9. in 10. novembra 1979 organiziran posvet predsednikov in sekretarjev komisij za oddih in rekreacijo pri občinskih svetih ZSS, predsednikov komisij pri OO ZSS, poklicnih organizatorjev in članov sveta za življenjske in delovne razmere.

Zaradi aktualnosti obravnavanih vprašanj objavljamo nekaj zaključkov, ki bodo gotovo osnova za razpravo o organiziranosti športne rekreacije in oddiha delavcev v Iskri:

- V vsaki OZD je potrebno dosledneje v srednjeročnem planiranju upoštevati potrebe športne rekreacije in oddiha delovnih ljudi. Osnovne organizacije sindikata morajo vztrajati, da srednjeročni plani ne gredo v razpravo in sprejem brez programov in planov športne rekreacije in oddiha. V tem okviru je potrebno planirati potrebna sredstva, kadre in objekte za izvajanje te dejavnosti;
- delavske športne igre so in bodo tudi v bodoče nezamenljivi del programa športno rekreativnih aktivnosti vseh zaposlenih;
- delavske športne igre morajo biti najbolj pogoste na ravni delovnih skupin in oddelkov, z vrhom pa naj ne segajo čez mejo občine (regije) in SOZD-om;
- delavske športne igre organizacijsko gledano, ne smejo biti kopija tekmovalnih sistemov vrhunškega športa, temveč s prilagojenimi pravili, vsebinami in organizacijskimi ukrepi, ki ustrezajo aktivnim udeležencem;
- počitniške skupnosti predstavljajo dolgoročno osnovo pri samoupravnem urejanju oddiha delavcev, zato je potrebno akcijo ustanavljanja nadaljevati ter v bodoče tesneje sodelovati s komitejem za turizem, kot tudi pospešiti sodelovanje s turističnim gospodarstvom na dolgoročnih temeljih;
- V naslednjem srednjeročnem obdobju je potrebno doseči, da bodo potrebe po oddihu delavcev vključene v plane OZD, v čim večji meri pa bo potrebno sredstva regresa za letni oddih združevati za posodobitev in gradnjo novih počitniških zmogljivosti ter dosedanje regrese pojmovati kot socialni korektiv in ne kot dodatek k osebnemu dohodku.

jb